

Mária Čorejová
Kresby... a obsahy
Drawings... and Contents

tuš na papieri | indian ink on paper
práce z rokov | works from years

2010 – 2016

Mária Čorejová Kresby... a obsahy. Práce z rokov 2010 – 2014

Mária Čorejová Drawings... and Contents. Works from years 2010 – 2014

texty | texts: Juraj Čarný © 2011; Dana Doricová © 2014; Zuzana Duchová © 2014; Ľuboš Lehocký © 2014; Diana Majdáková © 2014; Marian Meško © 2012; Mária Rišková © 2013

preklad | translation: Jana Vlašičová, Katarína Slaninová (text: Juraj Čarný – MIND GAMES, 2011)

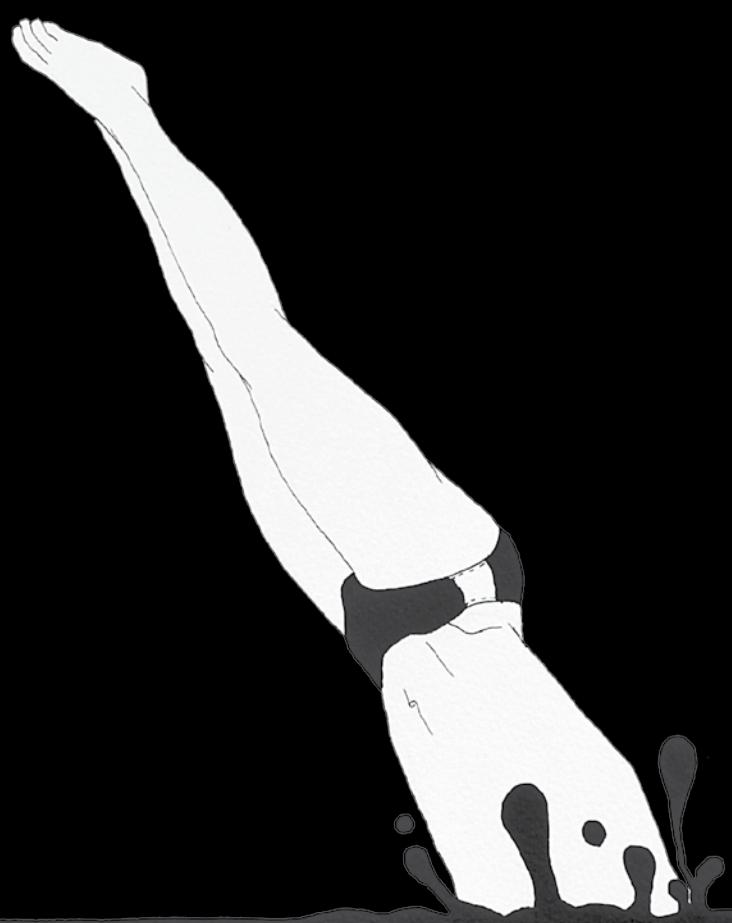
foto | photo: Ingrid Patočková (MIND GAMES); Matej Longauer (EO INSTANTO); Peter Piovarczy (EO INSTANTO); Jakub Gulyás (Rozhovory, ktoré vedú inam | Conversations Leading Elsewhere); Peter Bánóš (Krízová cesta | The Stations of the Crisis); Alena Adamíková; Zuzana Godálová; Zuzana Ivašková; Miriam Šebianová

dsgn: Mária Čorejová

tlač | print: RYAL print, s.r.o.

Vydanie tejto publikácie podporilo Ministerstvo kultúry SR. The issue of this publication was supported by the Ministry of Culture of the Slovak Republic.

ISBN: 978-80-970782-8-7

Pohľad do inštalácie výstavy *Krízová cesta*, Salónik, Hlavná stanica, Bratislava, kurátorka: Zuzana Duchová, 2014
Exhibition *The Stations of the Crisis*, installation view, Salónik, Main train station, Bratislava, curator: Zuzana Duchová, 2014

Kresba je pravdepodobne najstarší prostriedok zapisovania a zdieľania informácií. Prebieha (môže prebiehať) zároveň so vznikom a usporiadavaním myšlienok, čím umožňuje psychický automatizmus, vizualizáciu podvedomých súvislostí a iracionálnych predstáv. V jej systéme znakov, vizuálnych symbolov a ich univerzálnnej reči má všetko, i to, čo je „čierne na bielom“ rozšírené možnosti interpretácie. Nech sú obsahy akokoľvek intímne, zahmelené či subjektívne – citeľná bezprostrednosť, a v prenesenom zmysle neustála prítomnosť tvorca v podobe čitateľnej stopy jeho tvorivej práce, umožňuje spätné aspoň čiastočne rekonštruovať postupy pri vytváraní obrazu. V prípade Márie Čorejovej nemožno hovoriť o intuitívnej či gestickej kresbe. Naopak, jej práce pôsobia ako významovo štrukturované, premyslené obrazové kompozície vznikajúce s vylúčením náhody alebo spontánnosti. Prednostne tāží z inej esenciálnej kvality kresby, ktorou je komunikatívnosť.

Tvorba autorky patrí v rámci súčasného vizuálneho umenia k polohám uprednostňujúcim obsah pred (okázalou) formou, pričom využíva komorné médium kresby. Základom jej výtvarného prejavu je kresba tušom na papier, pričom sa však príležitostne nevyhýba jej prenikaniu s inými umeleckými druhmi, napríklad s grafickým a produktovým dizajnom či digitálnou animáciou.

Väčšinou však len sporadicky opúšťa mantinely zvolenej techniky. Ak tak robí, prizýva k spolupráci na intermediálnej manipulácii, prenášaní či dotváraní jej kresieb, iných tvorcov, medzi ktorími sa doteraz objavili napríklad Sylvia Jokelová, Martin Bu či Matěj Smetana. Takmer nikdy nepracuje s farbou, na vyjadrenie jej stačí čierny tuš a biely papier. Tento výtvarný asketizmus má svoj dôvod – v kresbách Márie Čorejovej je prvoradý obsah. Kresba je pre ňu samostatnou disciplínou, ktorá najlepšie vyhovuje hlavnému umeleckému zámeru – tlmočiť ideu prostredníctvom voľného narábania s obrazovým materiálom. Obraz je v jej podaní takmer literárnym dielom. Spája a ohýba pojmy, komunikuje posolstvá, kladie otázky, vyjadruje sa v metaforách. Precíznou kresbou „dizajnuje“ svoje myšlienky. S istotou sa pohybuje na viacerých poliach obrazotvornosti – od komplikovaných priestorových kompozícii až po jednotlivú figúru. Obrazové „jednoaktovky“ strieda s bohatou priestorovo vybudovanými scénami.

Napriek technickej nekomplikovanosti pôsobia Čorejovej obrazy ako námety (alebo jadrá) veľkých, zložitých a nie celkom bežných príbehov. V ich motívoch môžeme vystopovať prvky rôznych problematických momentov súčasnej spoločnosti. Skúma otázky stretov ideológii, prítomnosť náboženských či rodových stereotypov, prvky absurdity nášho spoločenského usporiadania. Veľký priestor v autorkinej tvorbe dostáva otázka osobnej slobody a vnútorného života jednotlivca. Ku všetkým svojim tématam si vytvára vlastný systém symbolov, ktorý sa stáva divákovi postupne familiárny a pri čítaní jej diel sa doslova učí ich jazyku.

6

Autorka sa v čase cyklicky sa vracia k istým tématam. Pracuje s kresťanskou symbolikou v podobe sakrálnych architektúr, priestorov, objektov a ich variácií. Dokonalým rezom rozpolnené oltáre či chrámové lode prerastené lietajúcimi balónmi (napr. *Okamih pravdy*) nepôsobia nutne hereticky – v Máriiinom úhladnom podaní sú skôr zviditeľnenými predstavami, názormi a frustráiami súčasného „naivného“ humanistu. Vyjadruje svoj pohľad na náboženské dogmy, zväzujúce pravidlá spoločnosti či cirkevné idoly (*Vaše pravdy sú ako moje nálady*, a.i.). Podobne sa stavia k viacerým tématam západnej civilizácie a jej historickým reliktom v spoločnosti, estetike zbraní a vojny (*Kráska*), ale napríklad i k športu či poľovníctvu a ich spoločenským dopadom (napr. *Drobné radosti minulých dní*, *Lepšie miesto pre život*). Neustále sa vracia k odvekému konfliktu toho, čo je pre človeka obrazom slobody (túžba lietať, slobodne sa pohybovať či myslieť) s tým, čo ho zväzuje či obmedzuje – vrátane jeho vlastného intímneho priestoru, vnútorného sveta psychiky či domova (*Miesto duchov*). Najlyrickejšiu polohu dosahuje v kresebných cykloch pracujúcich s motívom lod'ky a jej vynárania či naopak vnárania sa do vody, ktorý variuje mnohými, no navonok iba málo odlišnými spôsobmi (cykly *Archa* a *Jediné možné riešenie*). Často si (nielen v prípade týchto prác) vyberá spôsob inštalácie, ktorý repetitívnosť motívov nepopiera, ale naopak zdôrazňuje. Vtedy celok obrazov vytvára akúsi naratívnu siet', v ktorej je nositeľom mikropribehu miera zahľtenia plávajúceho objektu čierrou hmotou – vodou. Prítomnosť dominantnej čiernej plochy nie je pre autorku iba pôsobivým výtvarným prvkom približujúcim jej kresbu k maliarskemu vyjadreniu, ale častokrát je hlavným nositeľom ideovej náplne diela. „Čierna hmota“ dynamicky prerastá obrazom, prelieva sa cez priestory budované architektúrou, vyplňa prázdnne miesta, narúša celistvosť objektov, svojou tajomnou temnotou komunikuje s akciou prítomnej figúry. Vytvára tak jeden z najzaujímavejších momentov autorkiných obrazov. Nie je totiž iba nositeľom negatívneho náboja sledovanej scény, naopak, kladie otázku, nakol'ko je naše vnímanie ovplyvnené predsudkami a duálnym delením sveta na „dole a hore“, „čierne a biele“, „dobro a zlo“. Akoby skúšala, kam sa dosteneme ich zamenením, prevrátením či úplným popretím ich existencie.

Drawing is probably the oldest way how to note down and share information. It goes together (or can go together) with the formation and organization of ideas and thus enables mental automatism, visualization of subconscious connections and of irrational images. In its system of signs, visual symbols, and their universal speech, everything – even something that is clear or we can say "black on white" – can be interpreted in many ways. Contents may be as intimate, unclear or subjective as it is possible but the notable passion and (in the figurative sense) constant presence of the creator in the form of readable trace of his/her artwork enables us retroactively at least partially reconstruct the procedures he/she used in the creative process. In the case of Mária Čorejová, it is impossible to talk about intuitive or gestic drawing. On the contrary, her artworks act as semantically structured and thought-through visual compositions that originate without any coincidence or spontaneity. She makes use of other essential quality of drawings – of communicativeness.

Within the framework of the today's fine art, the artwork of this author belongs to that type of art which prefers content over (pompous) form while using graphic and drawing. Her artwork is based on the ink drawing on paper but she does not avoid its interconnection with other types of art such as graphic, product design or computer animation.

However, she is leaving the borders of her favourite technique only rarely. If she does so, she is inviting other artists for cooperation on inter-media manipulation, transmission or on putting finishing touches to her drawings. Among these artists, we can mention for example Sylvia Jokelová, Martin Bu or Matěj Smetana. She almost never works with colours – black ink and white paper are enough to express her thoughts. There is a reason for such an artistic asceticism – in the graphic work of Mária Čorejová, the content is the most important. Her drawing is an independent discipline which suits the best for the main artistic intention – to interpret an idea through a free work with pictorial material. A picture created by her is almost a literary work. She connects and bends messages; she asks questions, she uses metaphors. Through a precise drawing she "designs" her thoughts. She is walking through many fields of imaginations with confidence – from complicated space compositions up to a single figure. Pictorial "one-acts" take turns with richly built scenes.

Despite technical simplicity, the Čorejová's artworks do not act as themes (or cores) of large, complicated, and not very common stories. In their motives, we can track down elements of various problematic moments present in today's society. She is examining the issues related to the clashes of ideologies, the presence of religious or gender stereotypes, elements of absurdity of our social order. Large space of her artwork is devoted to the issue of personal freedom and internal life of an individual. To all these topics, the author is creating her own system of symbols and the viewers are gradually getting acquainted with it – they are learning the language of the author while they are "reading" her artwork.

The author is constantly returning to certain topics. She is working with Christian symbolism in the form of sacral architecture, spaces, objects, and their variations. Altars split by a perfect cut or aisles in temples overgrown by flying balloons (e.g. in *The Moment of Truth*) do not necessarily cause the feeling of heresy – in Maria's tidy way of presentation, they are rather visualized images, opinions, and frustrations of a "naïve" humanist of today. She expresses her point of view on religious dogmas, limiting rules of a society or church idols (e.g. in *Your Truths Are Like My Moods*, etc.). She presents similar attitude also to other topics of Western civilization and its historical relicts in society, aesthetic of weapons and war (*Beauty*) but also for example to sport or hunting and their impact on society (for example in *Little Pleasures of the Previous Days, Better Place for Life*). She constantly returns to an ancient conflict of what freedom means for a man (desire to fly, to move freely, or to think) with where the limits of a man are – limits meaning also a person's own intimate space, internal mental space or home (*The Place of Ghosts*). She reaches the most lyrical form in her graphical cycles focused on the motif of a boat which is sinking – or on the other hand – emerging from water. She varies this motif in many – but very similar – ways (cycles *Ark* and *The Only Possible Solution*). Often she (not only in case of these works) chooses the installation which is emphasizing the repetitiveness of these motifs. In such a case the whole unit of her pictures creates some kind of a narrative network in which the level to which is an object flooded by a black mass (water) holds the meaning of a micro-story. For the author, the presence of a dominant black space is not only an impressive artistic element which is bringing her drawing closer to a painting; often it is the main holder of the core idea of the artwork. "Black mass" is dynamically growing through the picture, it is flooding the spaces of architectural buildings, it fills an empty space, it interrupts the integrity of objects, and through its secret darkness it communicates with the action of a present figure. In such a way it creates one of the most interesting moments of the author's artwork. It is so because this black mass is not only a holder of a negative charge of the scene in the drawing but on the contrary, it asks us to what extent is our perception influenced by prejudices and dual division of the world to "up and down", "black and white", "good and bad". It looks like she is testing where we would end if we change them, if we turn them over, or if we deny their existence.

MIND GAMES

2010 – 2011

Kresby Márie Čorejovej intímne vypovedajú o niečom, čo celkom presne nepoznáme, čomu nerozumieme, čo ale súvisí s autorkiným osobným svetom. Názvy nám napovedajú, ale neusmernia nás. Klúč k interpretácii športových, leteckých, architektonických a náboženských motívov existuje, no tým jediným a správnym disponuje autorka sama. Na tomto mieste si ale musíme položiť otázku, či je sám autor v procese tvorby schopný interpretovať všetky významy, ktoré vkladá do svojho diela. Požiera obrovská tuba katedrálu alebo cirkev, alebo je katedrála tubou vytváraná? Je všadeprítomná tektúra krvou ako symbolom bolesti, alebo je tekutinou životodárnou? Sú športovci symbolom systematickej sebaznúčujúcej trýznivej činnosti, alebo sú to dobrí anjeli strážni? Sú amputované kreslá, posteľe, vankúše, knihy synonymom bolesti vztahov, ľudského odcudzenia a dlhodobého nepochopenia, alebo hovoria o niečom celkom inom?

S kresbami Márie Čorejovej som strávil niekoľko večerov. Analýzou a interpretáciou, hľadaním a blúdením, pri ktorom som si uvedomil, aké fascinujúce musí byť vytvoriť dielo, ktoré nikto nikdy celkom nepochopí, no ktoré nás stále bude znepokojoval. Ktorému nebudeme nikdy úplne rozumieť, vždy sa o to ale budeme znova a znova pokúšať. Dovoľte preto, aby som Vás pozval k osobnému stretnutiu s kresbami Márie Čorejovej. Vyberte si jednu, ktorá vás najviac osloví a strávte v komunikácii s ňou pár minút. Možno zistíte, v čom bol autorkin zámer lepší ako môj, možno príbeh ktorý vám kresba rozpravie, popíšete vo vašej novej knihe a možno si na obrazy spomeniete večer pred spaním. Nie je to omnoho viac ako slová o tom, aká je definitívna skutočná pravda kresieb Márie Čorejovej?

Juraj Čarný, kurátor výstavy *MIND GAMES*, Strabag Kunstforum, Viedeň; Galéria SPACE, Bratislava, 2011

I would like to define clearly the notion "intimacy" in connection with Mária Čorejová's drawings. I used it to refer to a format not the context or essence. The drawings are obviously intimate in the way that they express something we do not know exactly, what we do not understand and what is a part of the private life of Mária Čorejová. The titles suggest their meanings but do not direct us. The clue to read the motifs from sport, aviation, architecture, religion is here but it is only the author who has the only correct one. Here we have to state a question whether the author himself is able to interpret all the meanings used in his work. Is a massive tube eating the cathedral or the Church? Or is the cathedral created by a tube? Is everywhere present liquid blood or a symbol of pain or it is a life-giving liquid? Do sportsmen represent a systematic self-destructive agonizing activity or are they good guardian angels? Do amputated arm-chairs, beds, pillows, books stand for a pain in relationships, human estrangement and long-term misunderstanding or is it something completely else?

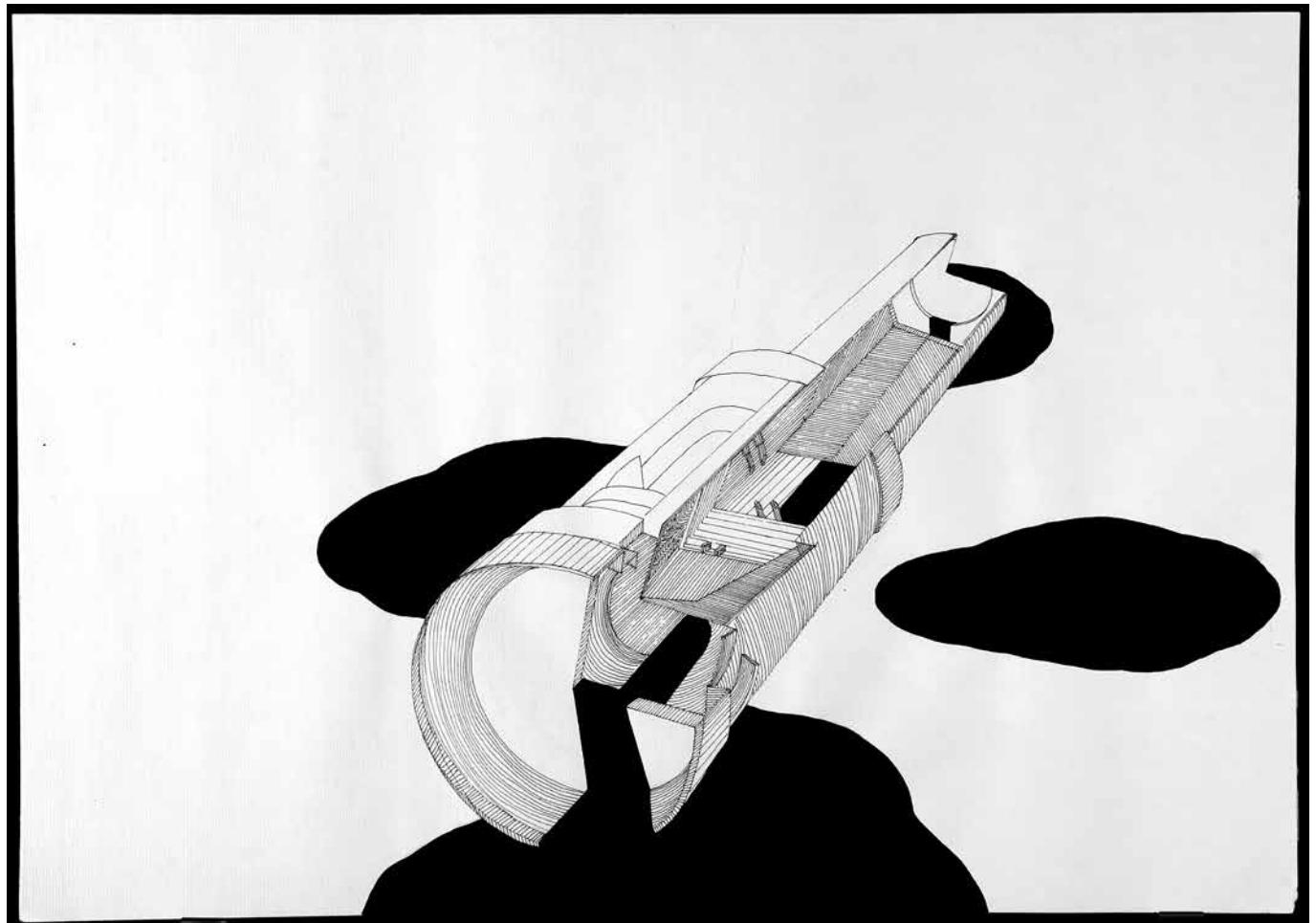
I spent a couple of evenings together with the drawings of Mária Čorejová. Analysis, interpretation, searching, wandering when I realized how fascinating it is to create a piece of art never completely grasped by the others but which will constantly haunt us. That we will not understand properly but we will always try to do so. Therefore let me allow to invite you to a personal encounter with the drawings of Mária Čorejová. Choose one that addresses you the most and spend some time with it. Maybe you will find out better what was the author's intention, maybe you will describe the story hidden behind the drawing in your new book and maybe you will return to the drawings before you lay into a bed. Isn't it all much more than to tell you a definite truth about the drawings of Mária Čorejová?

Juraj Čarný, *MIND GAMES* exhibition curator, Strabag Kunstforum, Vienna; SPACE Gallery, Bratislava, 2011

Už viem
I Know Now
50 x 64 cm

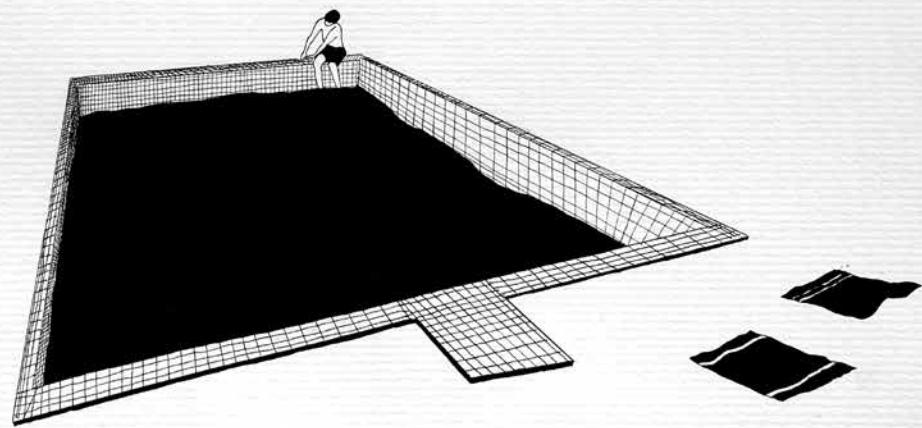
11

Bolest'
The Pain
60 x 42 cm

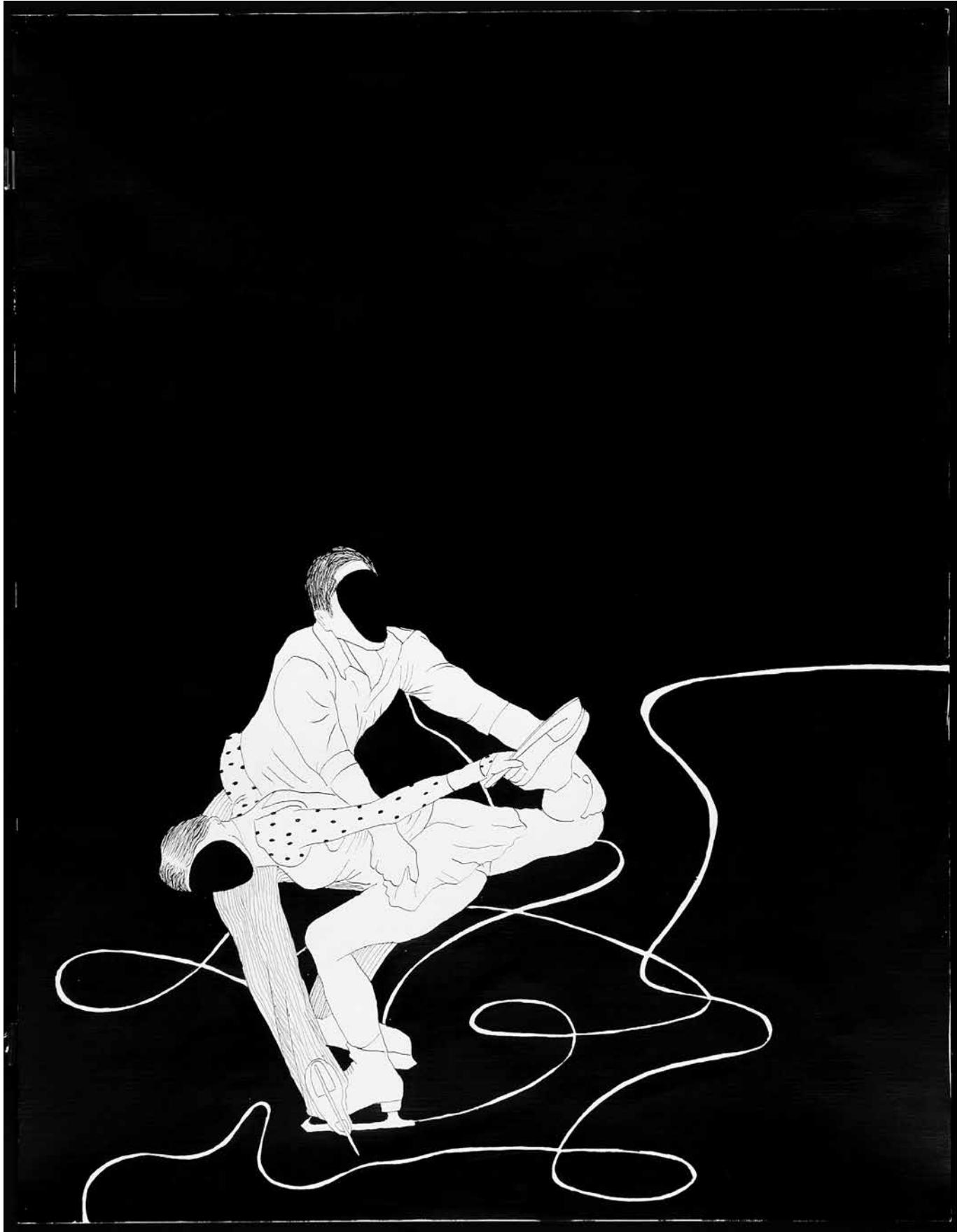

12

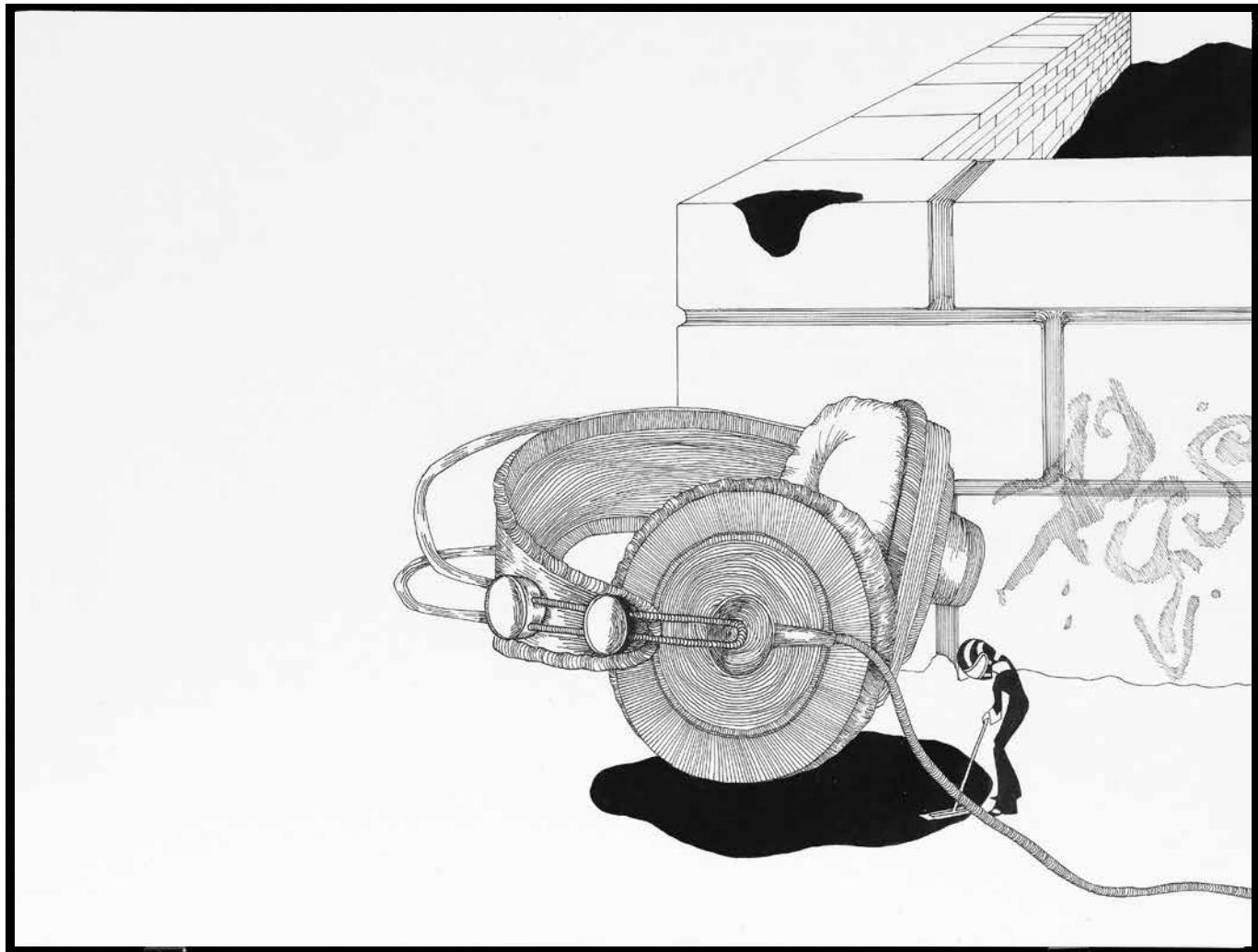

Anjel strážny
Angel Guardian
42 x 59 cm

13

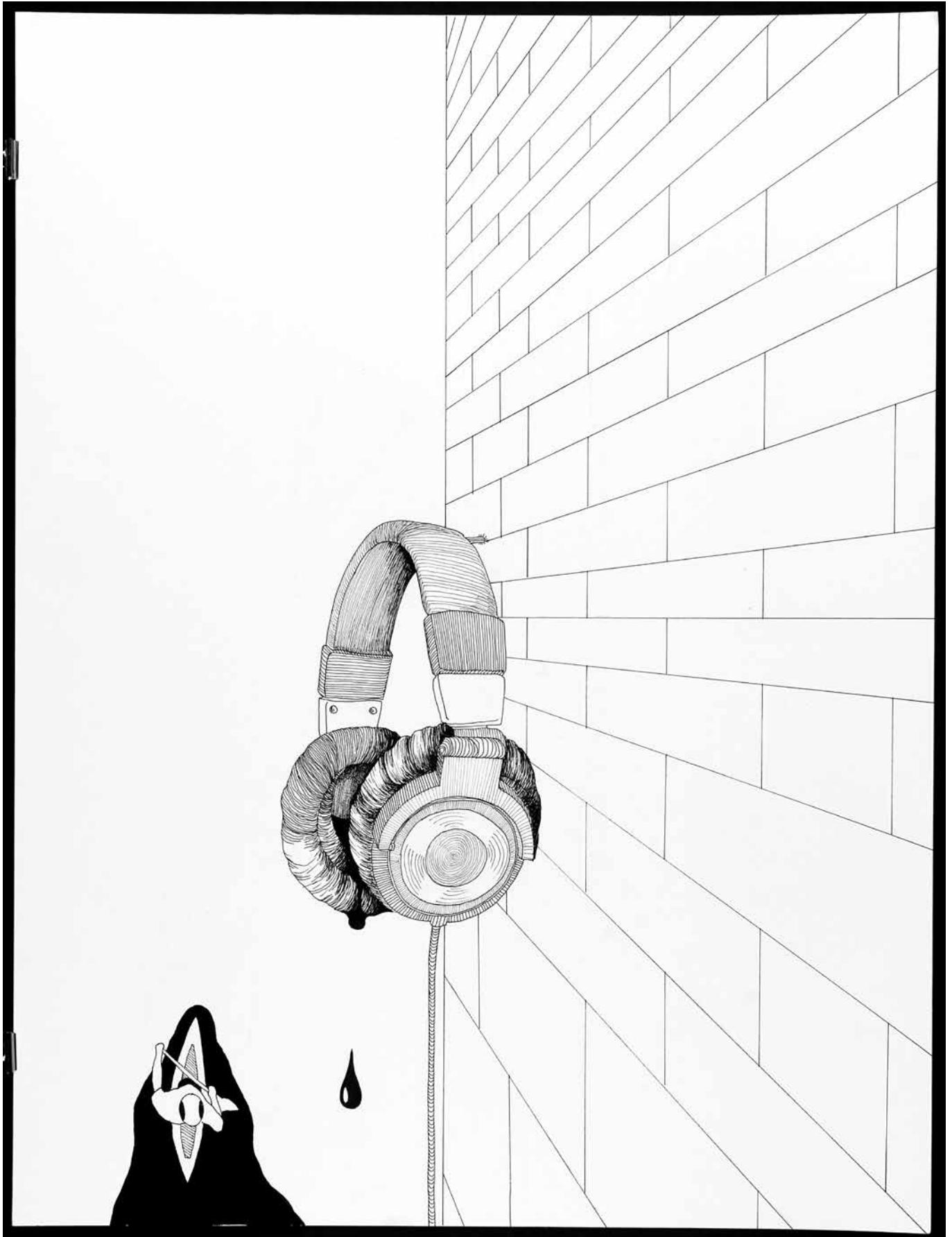
Tisíce vtipných príbehov
Thousands of Funny Stories
50 x 64 cm

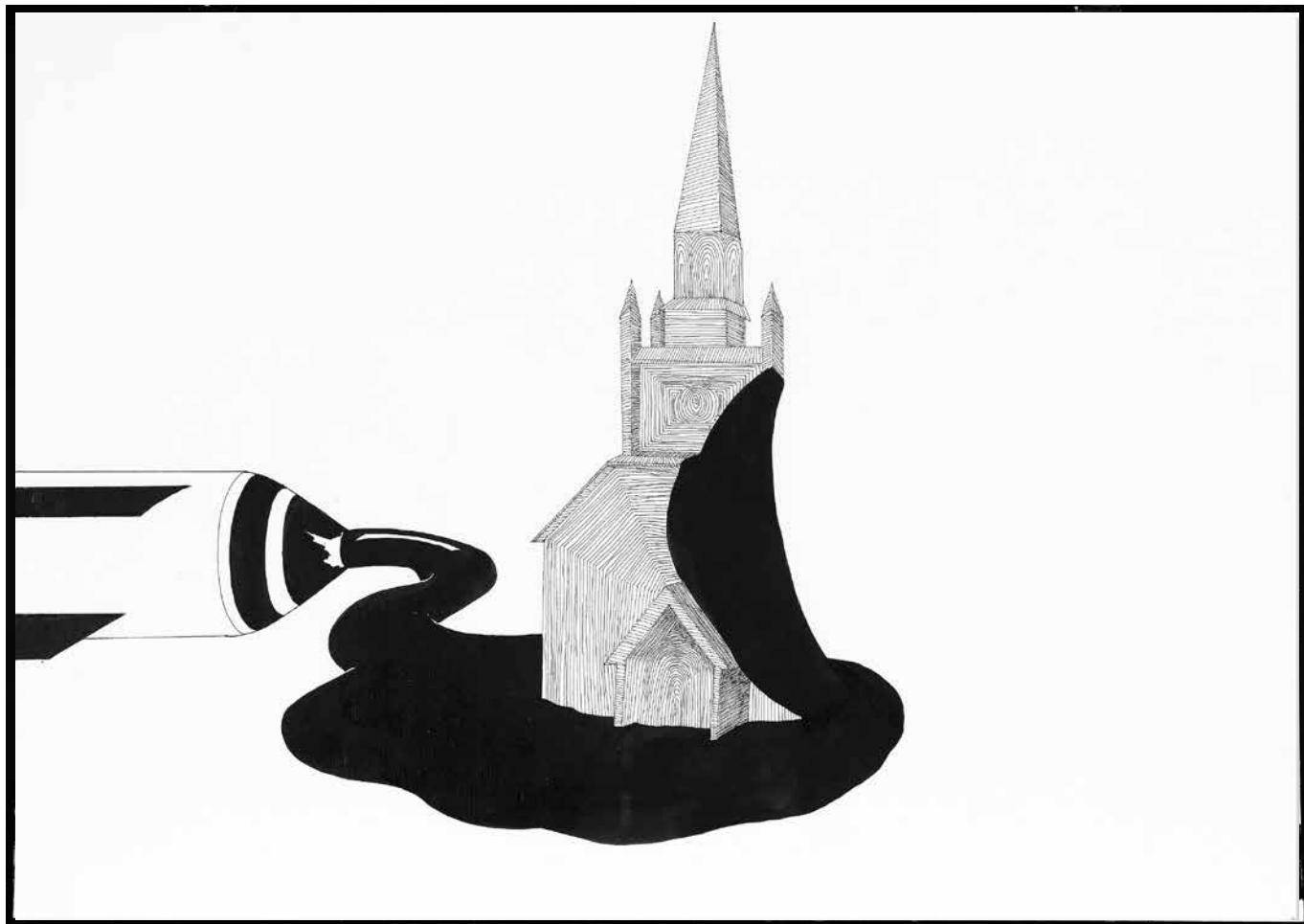
14

Hranice, bariéry, prekážky a ďalšie veselé veci I
Borders, Barriers, Obstacles and Other Funny Things I
60 x 42 cm

15

Hranice, bariéry, prekážky a ďalšie veselé veci II
Borders, Barriers, Obstacles and Other Funny Things II
50 x 45 cm

16

**Moja láska k bohu je ozajstná I
My Love For God Is a Real One I
60 x 42 cm**

17

**Moja láska k bohu je ozajstná II
My Love For God Is a Real One II
64 x 50 cm**

18

Ked' myšlienky skutkami sa stanú
When Thoughts Become Actions
50 x 65 cm

19

Jednoduché konštatovanie
Simple Sentence
50 x 64 cm

20

Tvoje krásne útoky v našich krásnych vojnách I

Your Lovely Attacks in Our Lovely Wars I

65 x 50 cm

21

Tvoje krásne útoky v našich krásnych vojnách II
Your Lovely Attacks in Our Lovely Wars II
50 x 65 cm

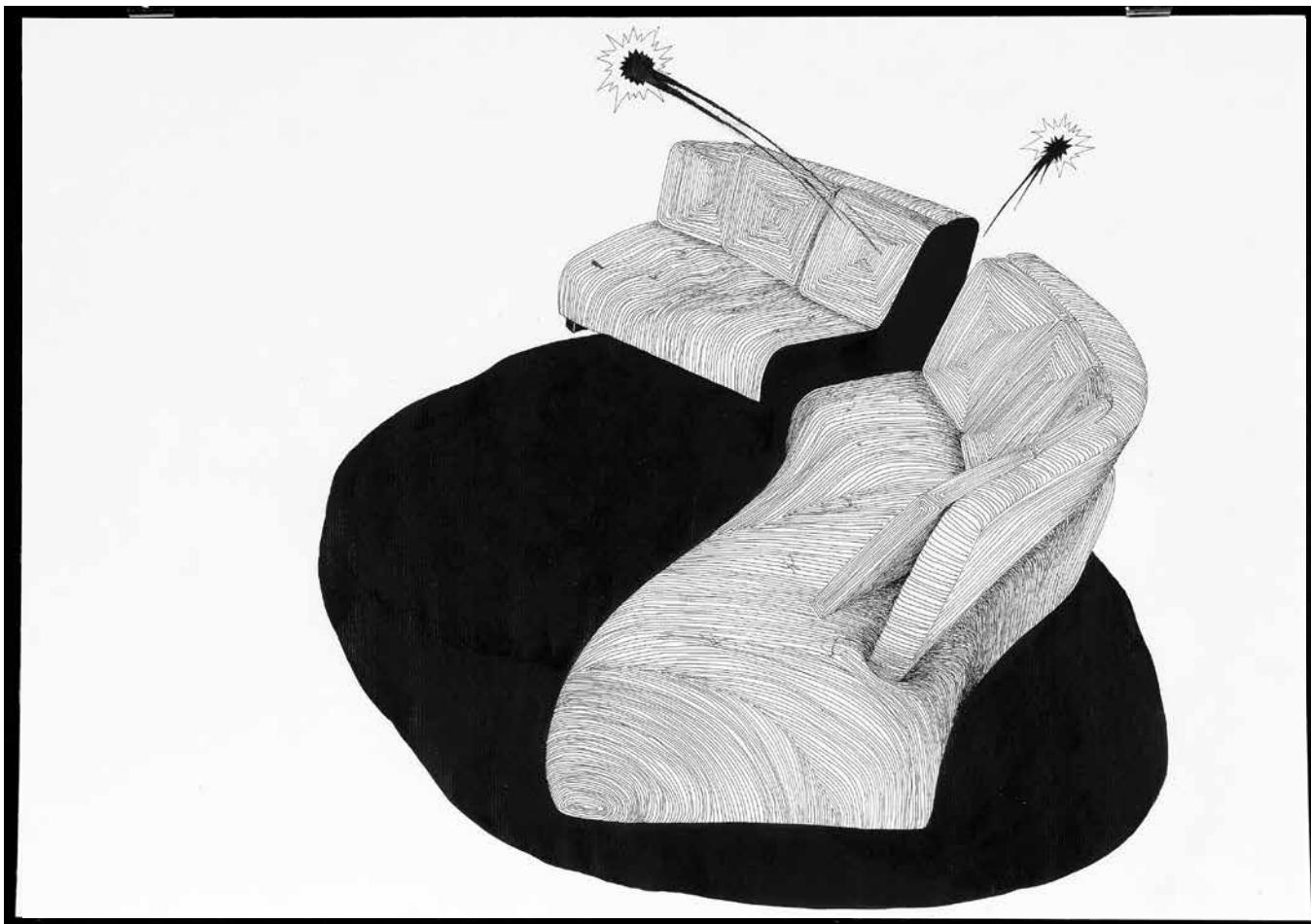
22

Všetky tajomstvá sveta
All the Secrets in this World
50 x 64 cm

23

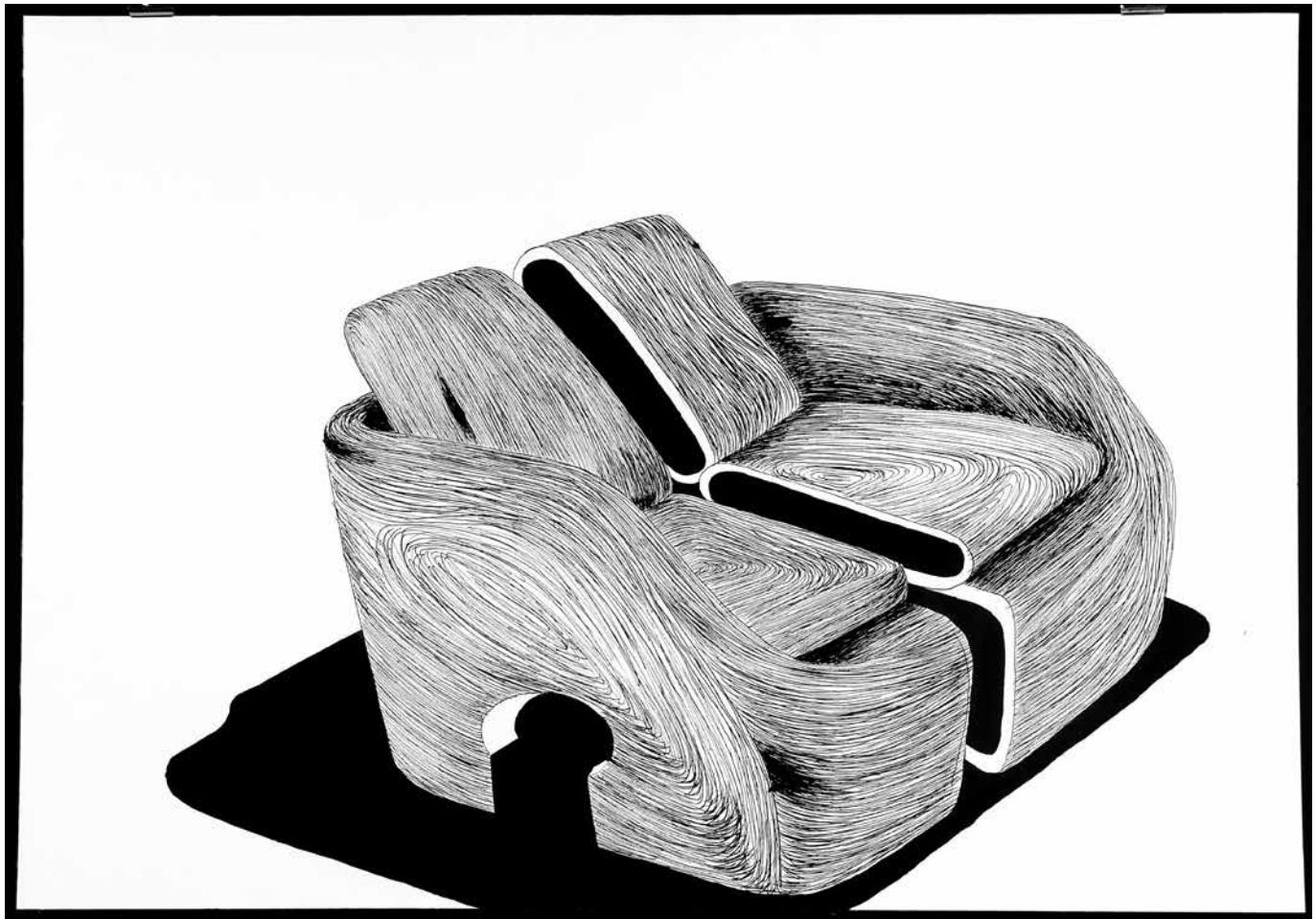
Som na ceste nikam
On My Way to Nowhere
61 x 46 cm

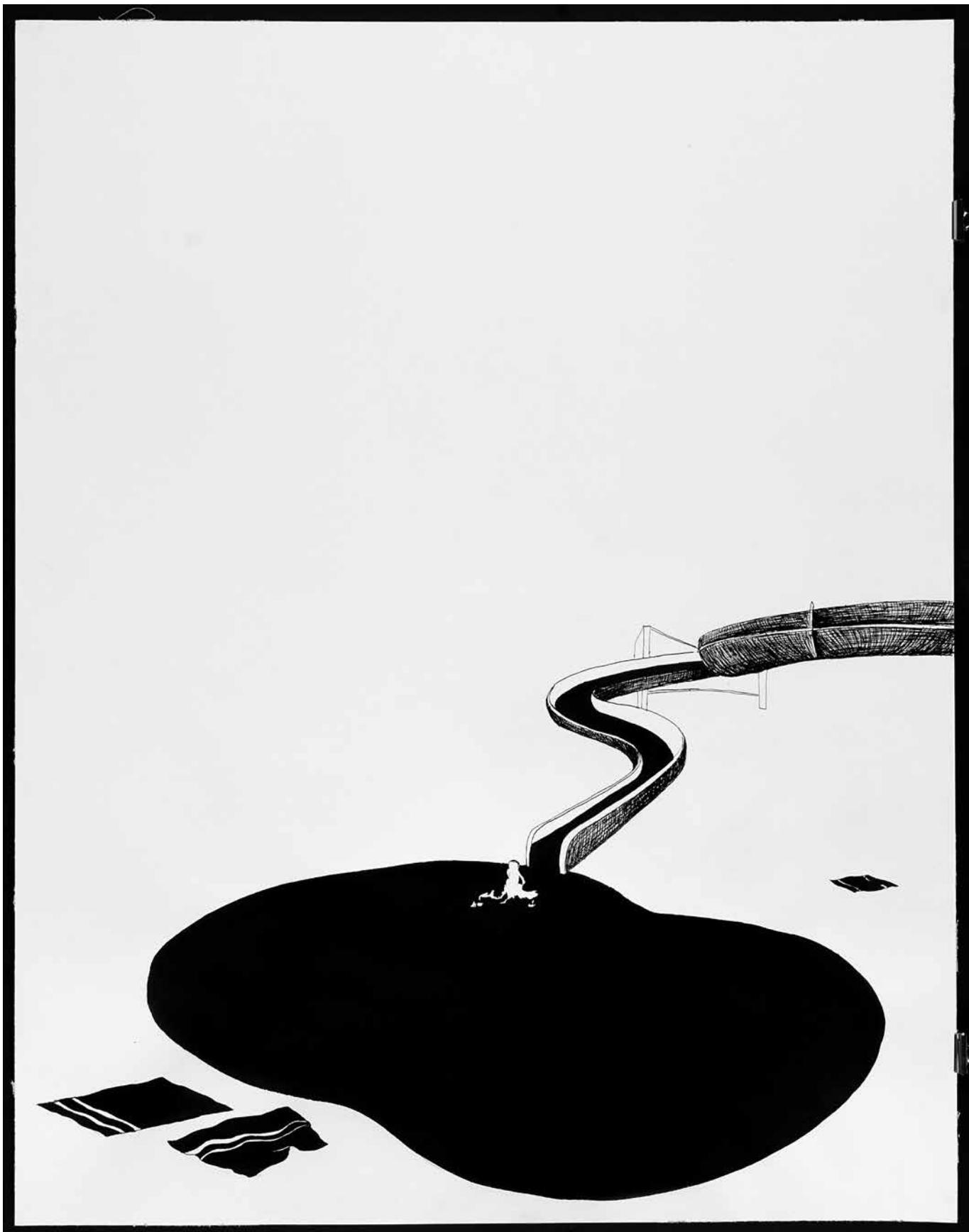
24

O čom, že to hovoríme? I
What Are We Talking About I
60 x 42 cm

25

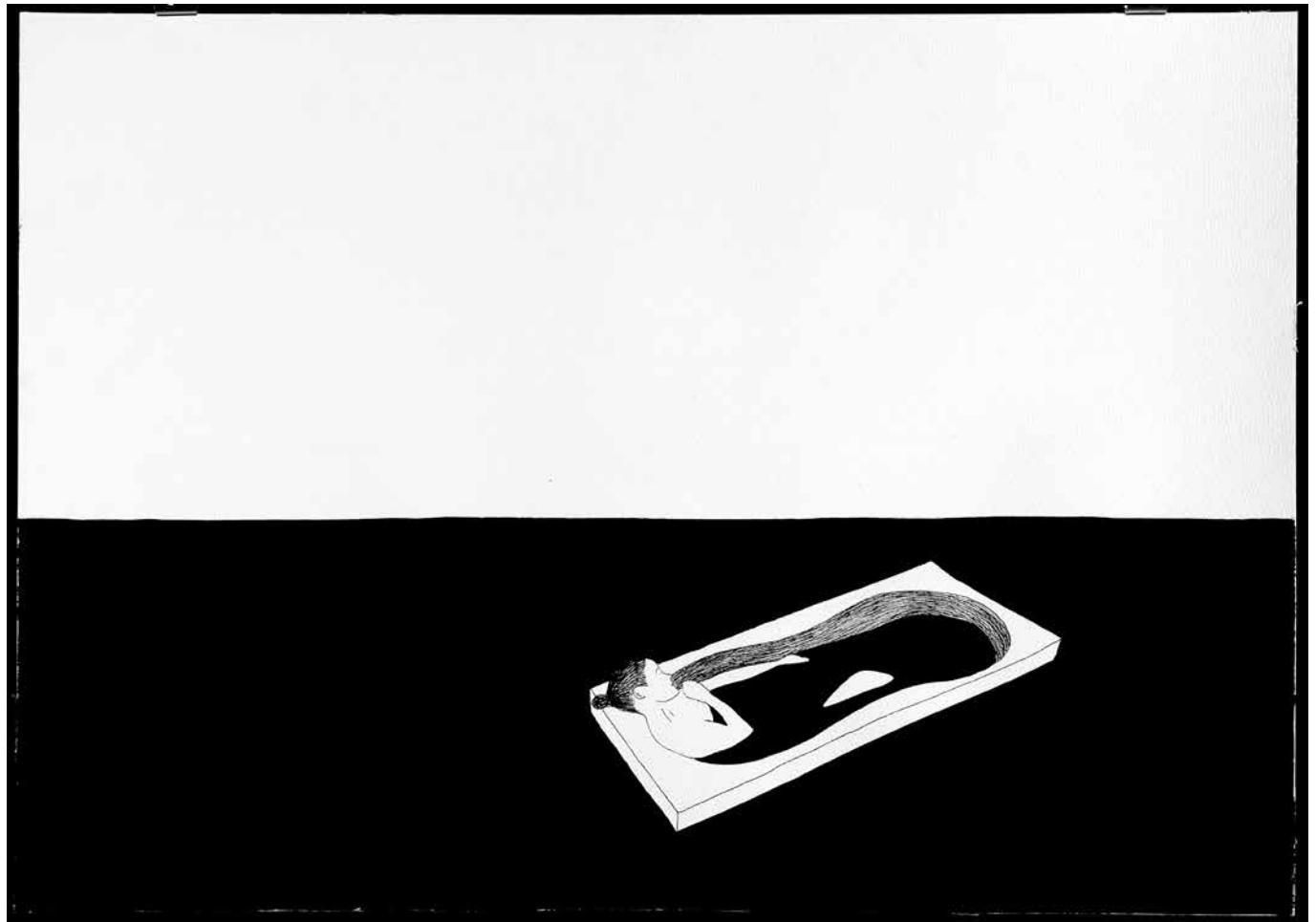
O čom, že to hovoríme? II
What Are We Talking About II
64 x 50 cm

26

Omyl
Missunderstanding
50 x 64 cm

27

**Keby som tak vedela, aký môj život bude
If Only I Ever Know What My Life Will Be Like**
64 x 50 cm

28

o

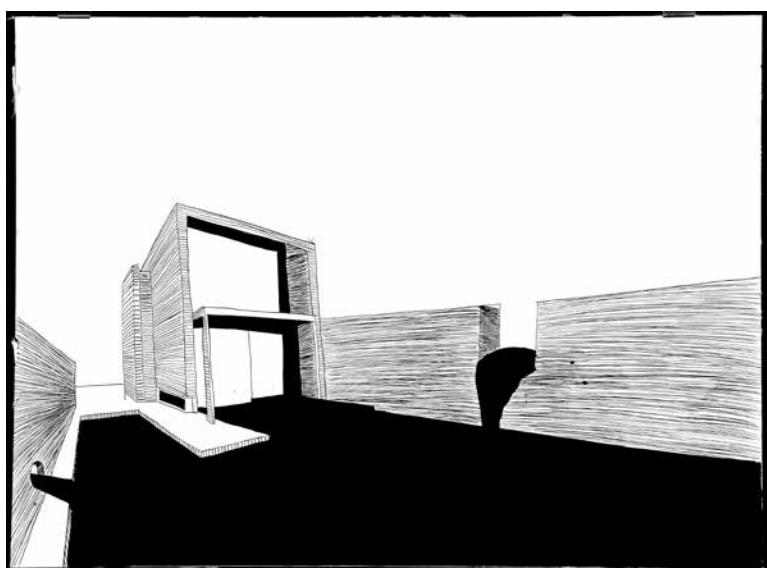
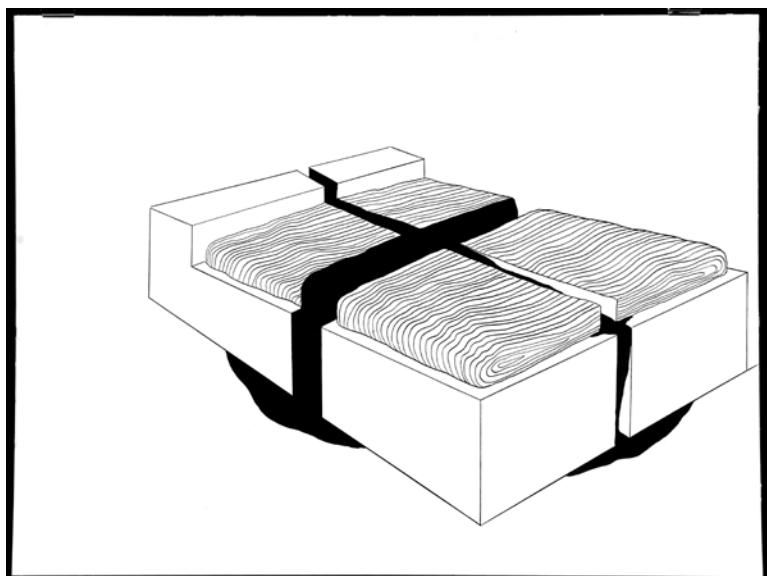

**Moja krv tvojimi žilami preteká I
My Blood Runs Through Your Veins I
42 x 50 cm**

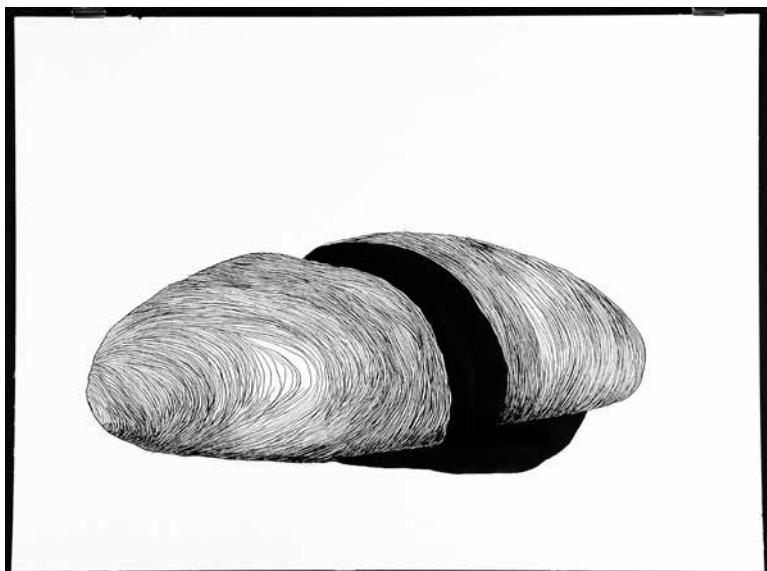
29

**Moja krv tvojimi žilami preteká II
My Blood Runs Through Your Veins II
50 x 42 cm**

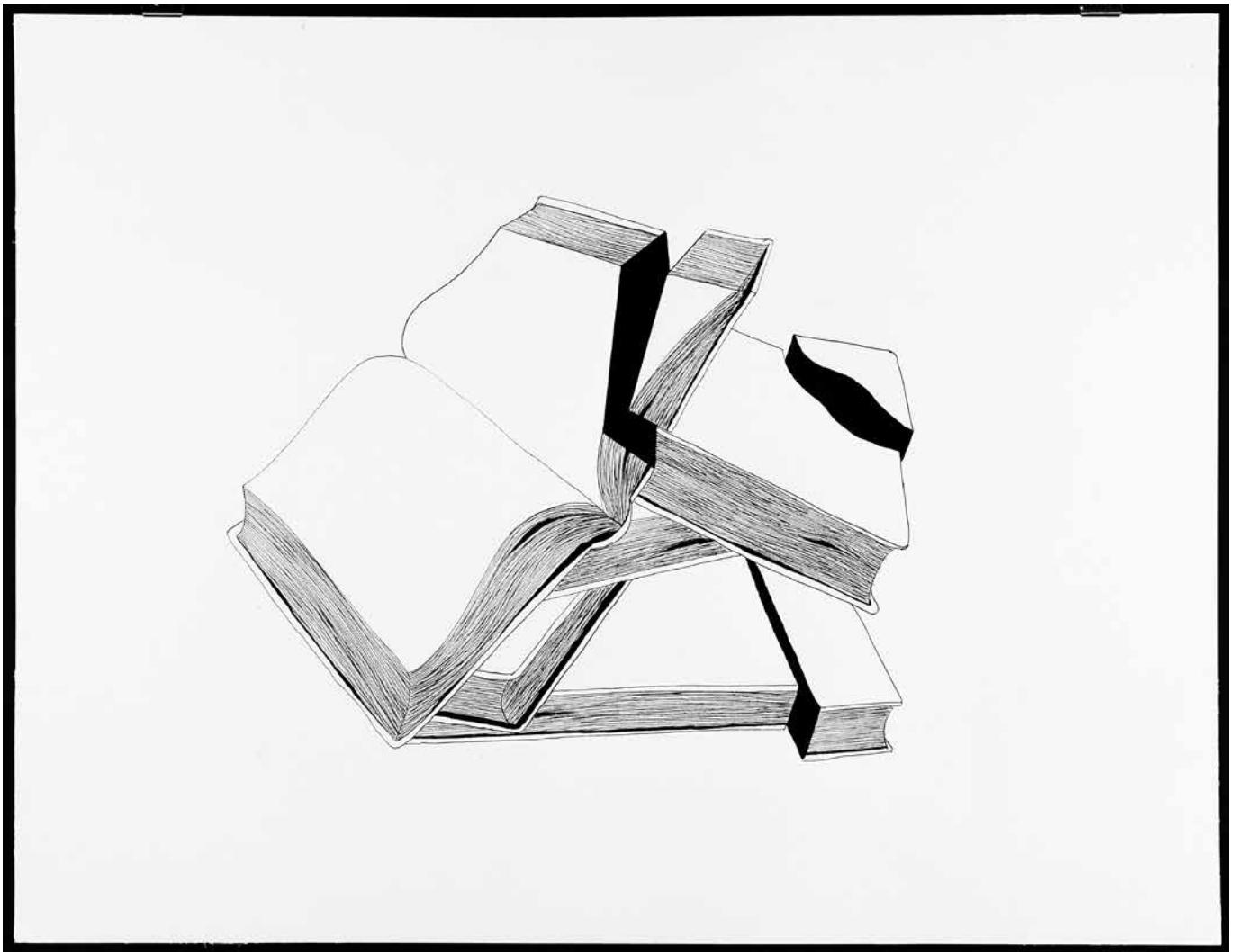

30

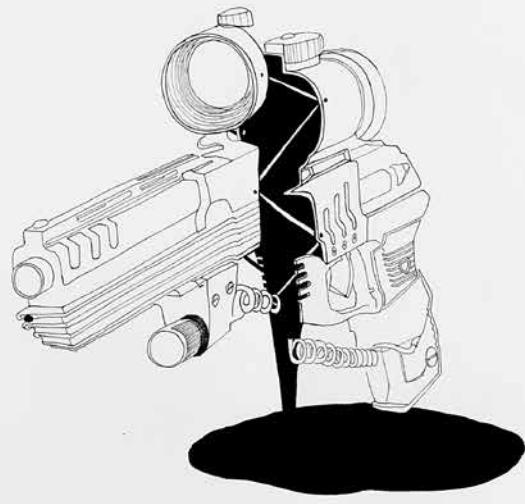

**Moja krv tvojimi žilami preteká III, IV, V
My Blood Runs Through Your Veins III, IV, V**
48 x 36 cm

31

**Moja krv tvojimi žilami preteká VI
My Blood Runs Through Your Veins VI
65 x 50 cm**

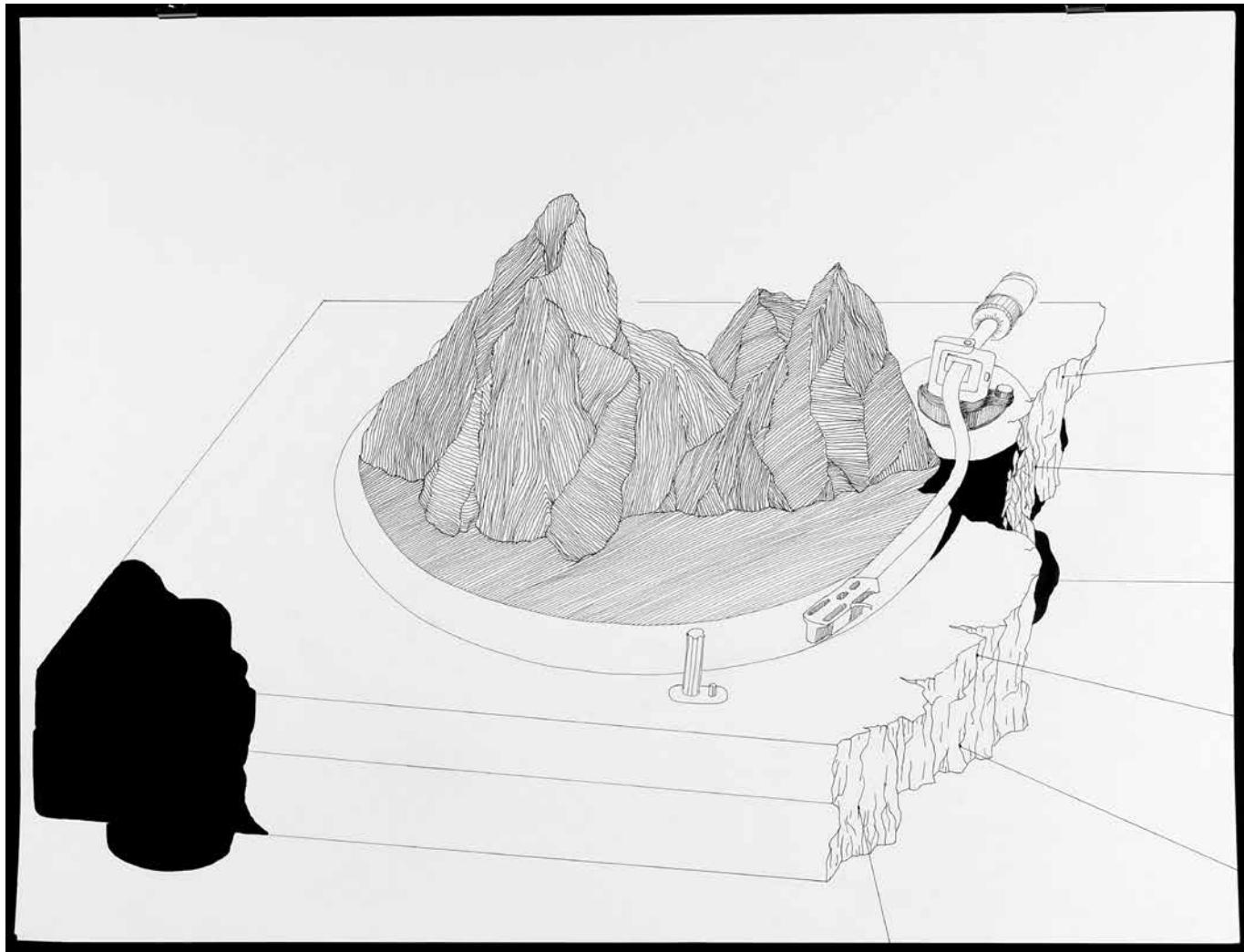
32

**Moja krv tvojimi žilami preteká VII
My Blood Runs Through Your Veins VII
65 x 50 cm**

33

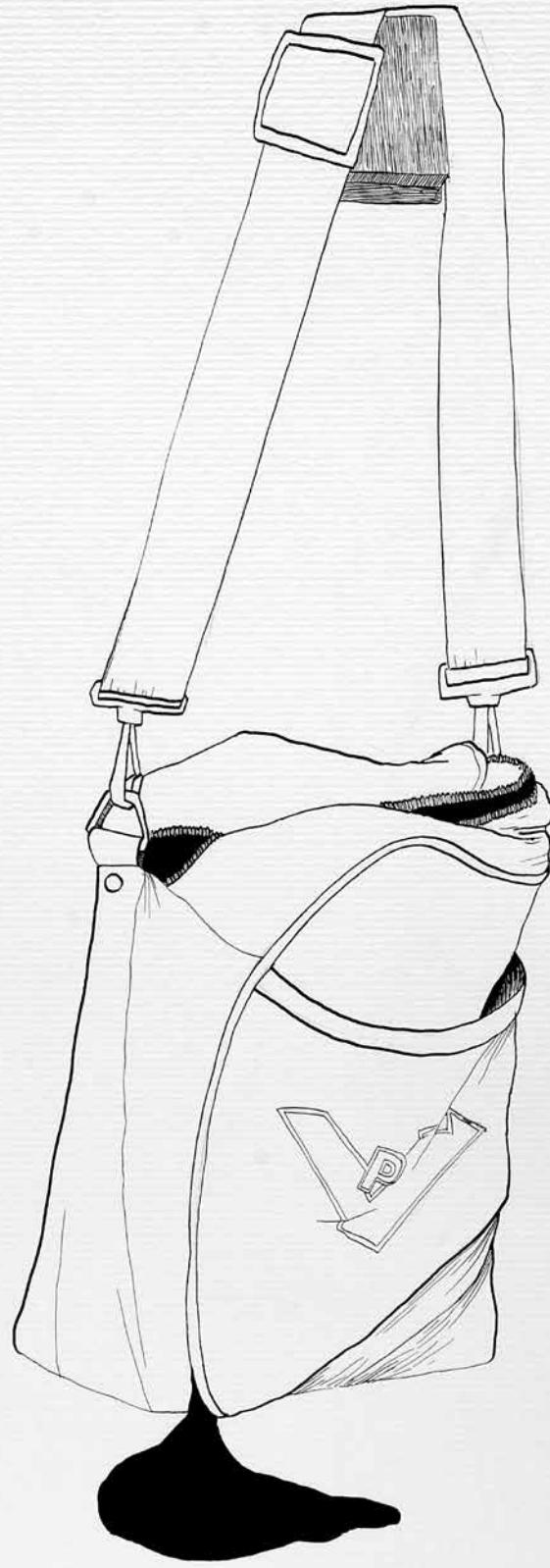

Bez názvu
Untitled
50 x 64 cm

Myšlienky sú farby myse
Memories Are the Colors of My Mind
60 x 42 cm

35

**Strata
The Loss**
42 x 60 cm

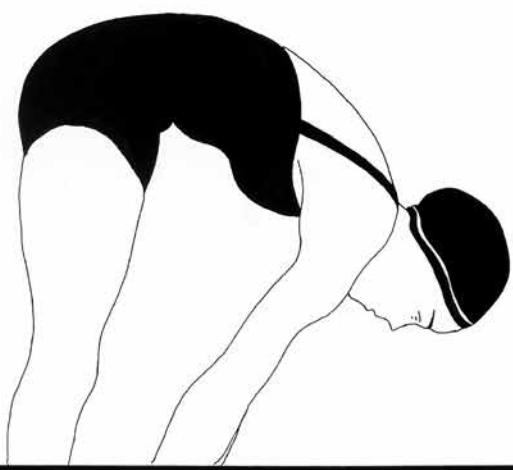

Obmedzenia kresby (podl'a Mathewa) I

Drawing Restraints (After Mathew) I

42 x 60 cm

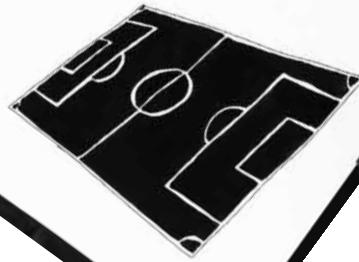
37

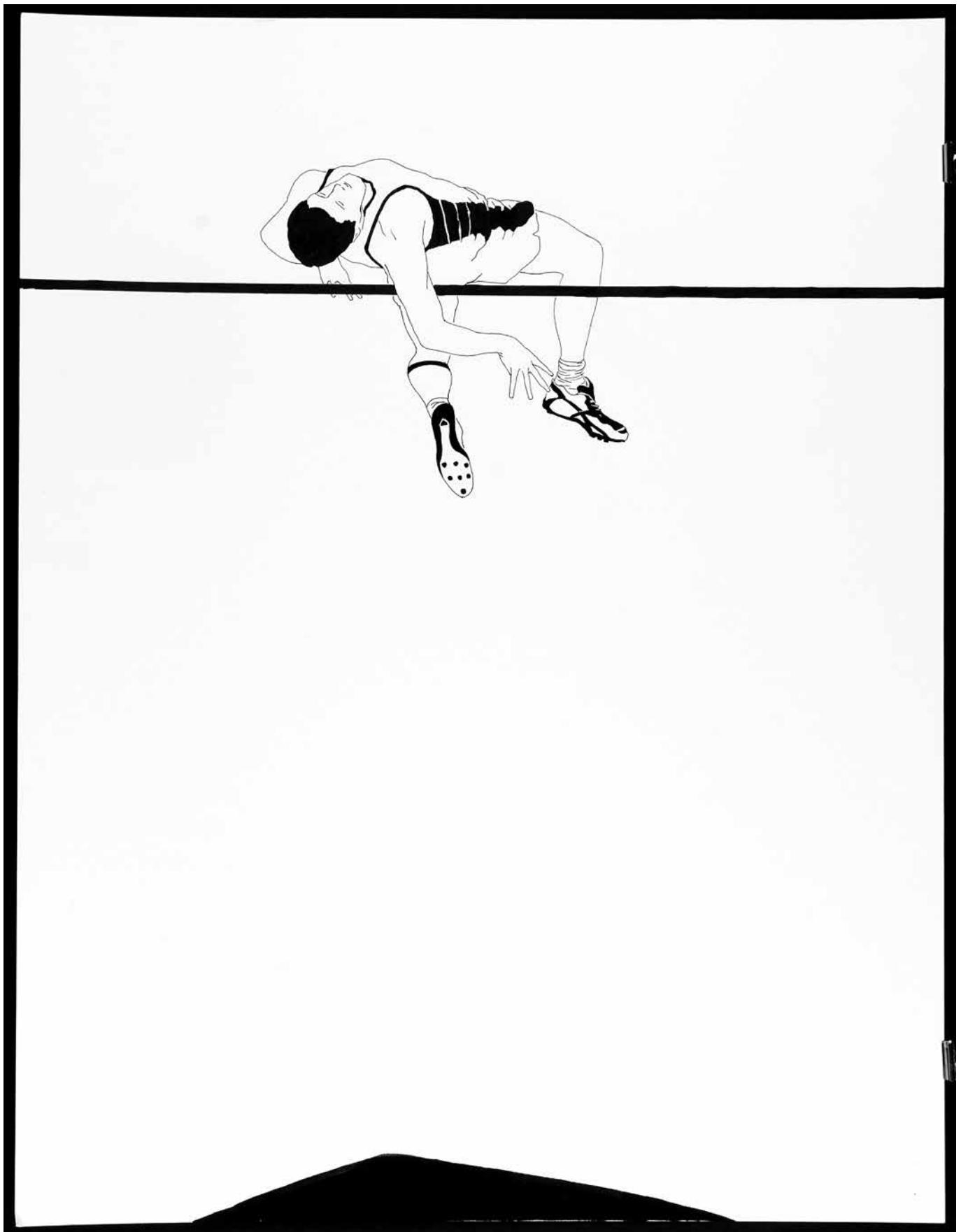
Obmedzenia kresby (podł'a Mathewa) II
Drawing Restraints (After Mathew) II
42 x 60 cm

38

Obmedzenia kresby (podl'a Mathewa) III
Drawing Restraints (After Mathew) III
42 x 60 cm

39

Obmedzenia kresby (podľa Mathewa) IV
Drawing Restraints (After Mathew) IV
42 x 60 cm

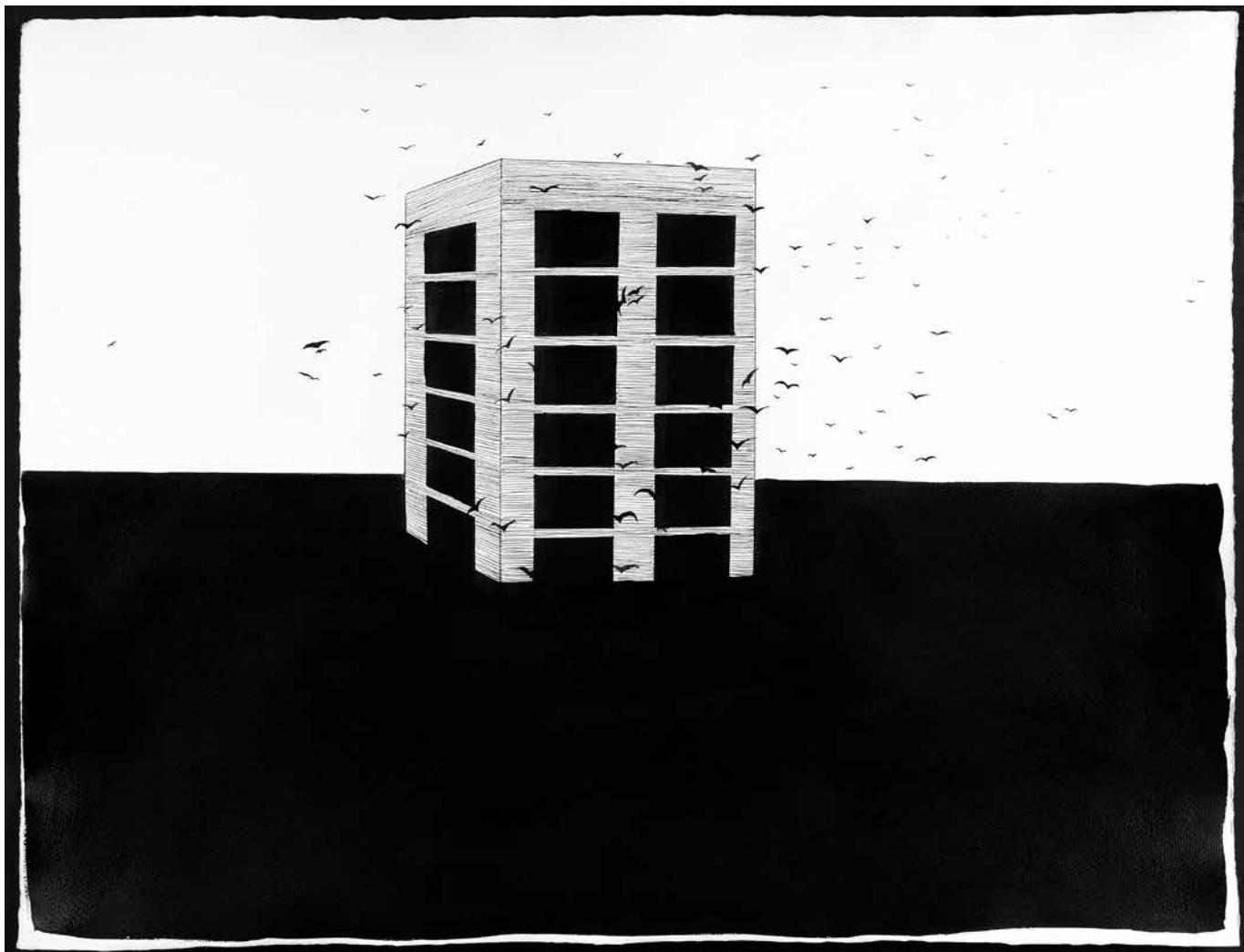
40

Kaligrafia I
Caligraphy I
65 x 50 cm

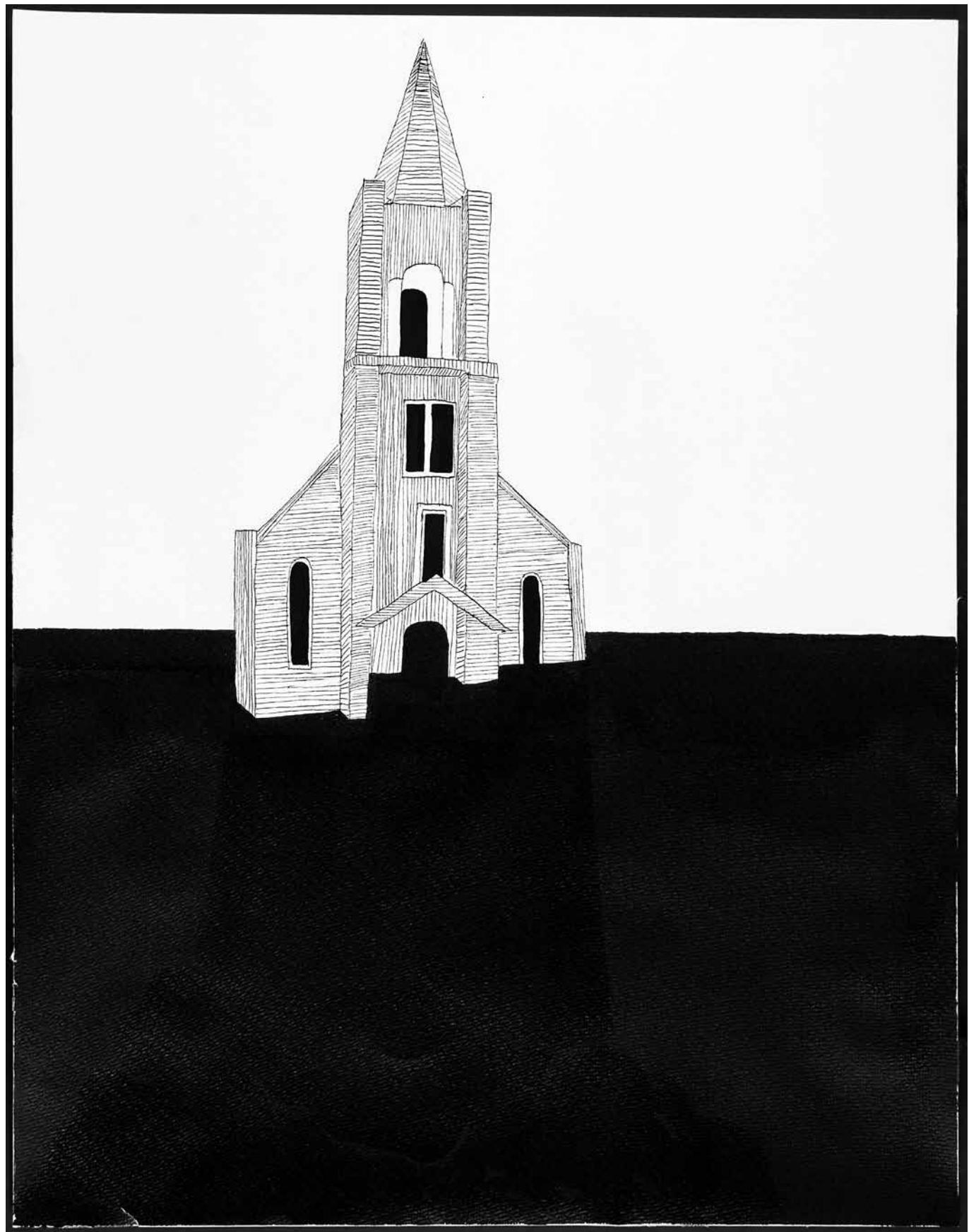
41

Kaligrafia II
Caligraphy II
65 x 50 cm

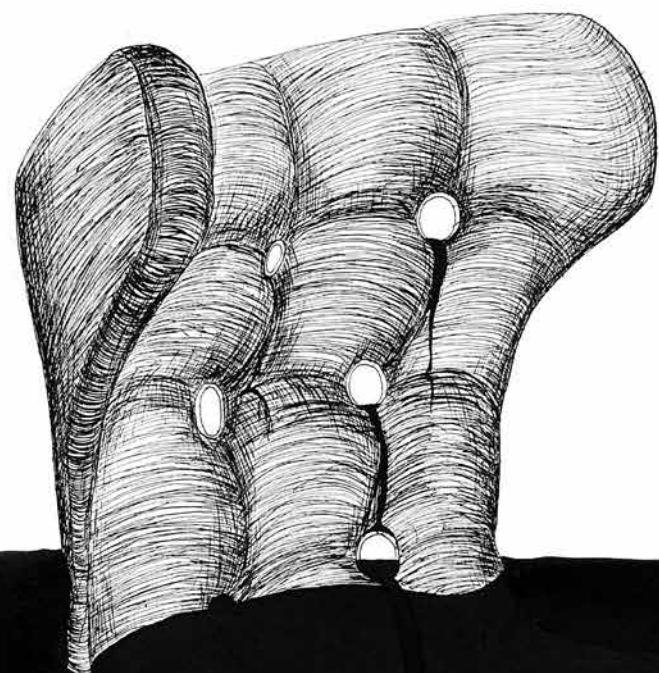
42

Za jasného dňa dovidíte na večnosť I
On a Clear Day You Can See Forever I
64 x 50 cm

43

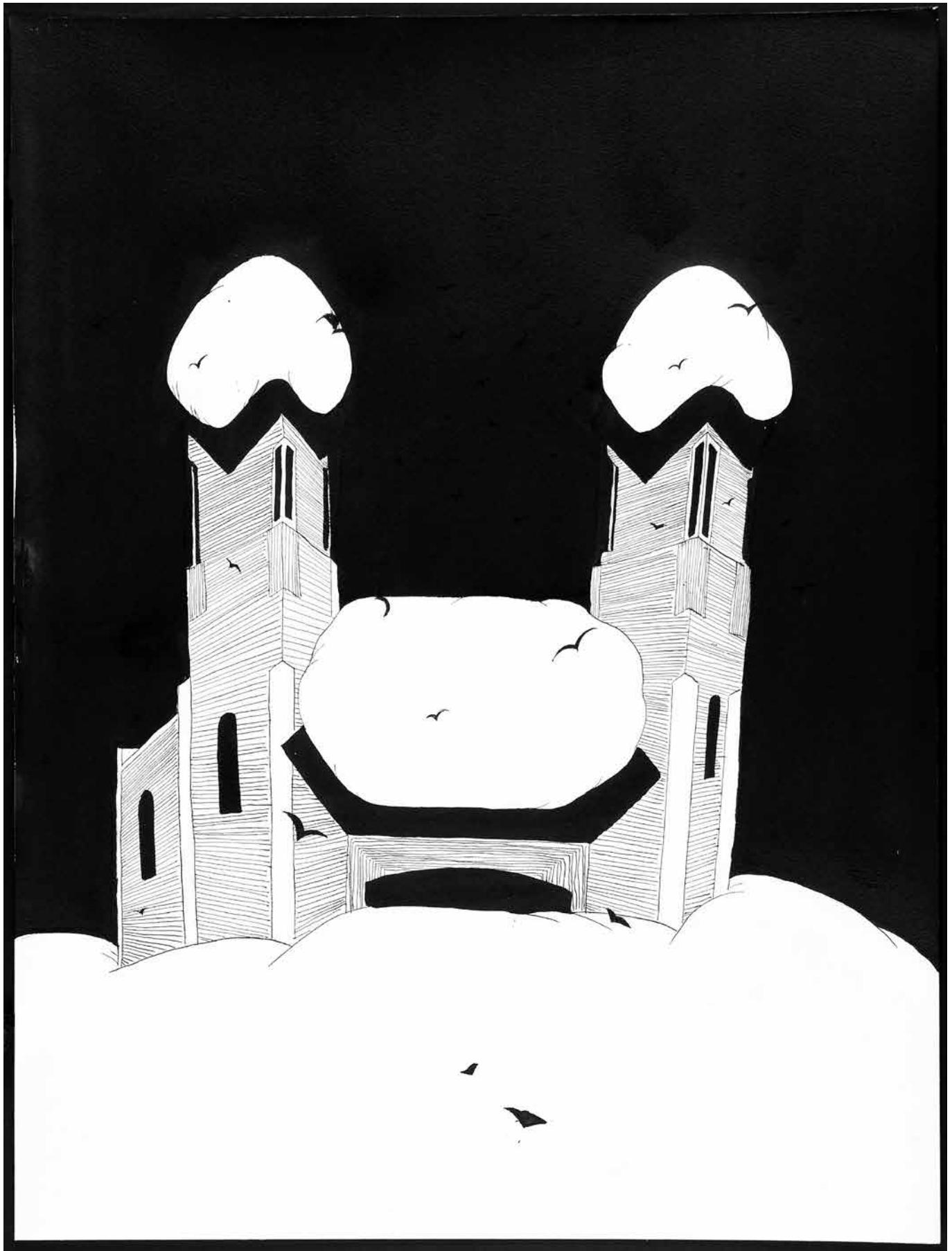
Za jasného dňa dovidíte na večnosť II
On a Clear Day You Can See Forever II
50 x 64 cm

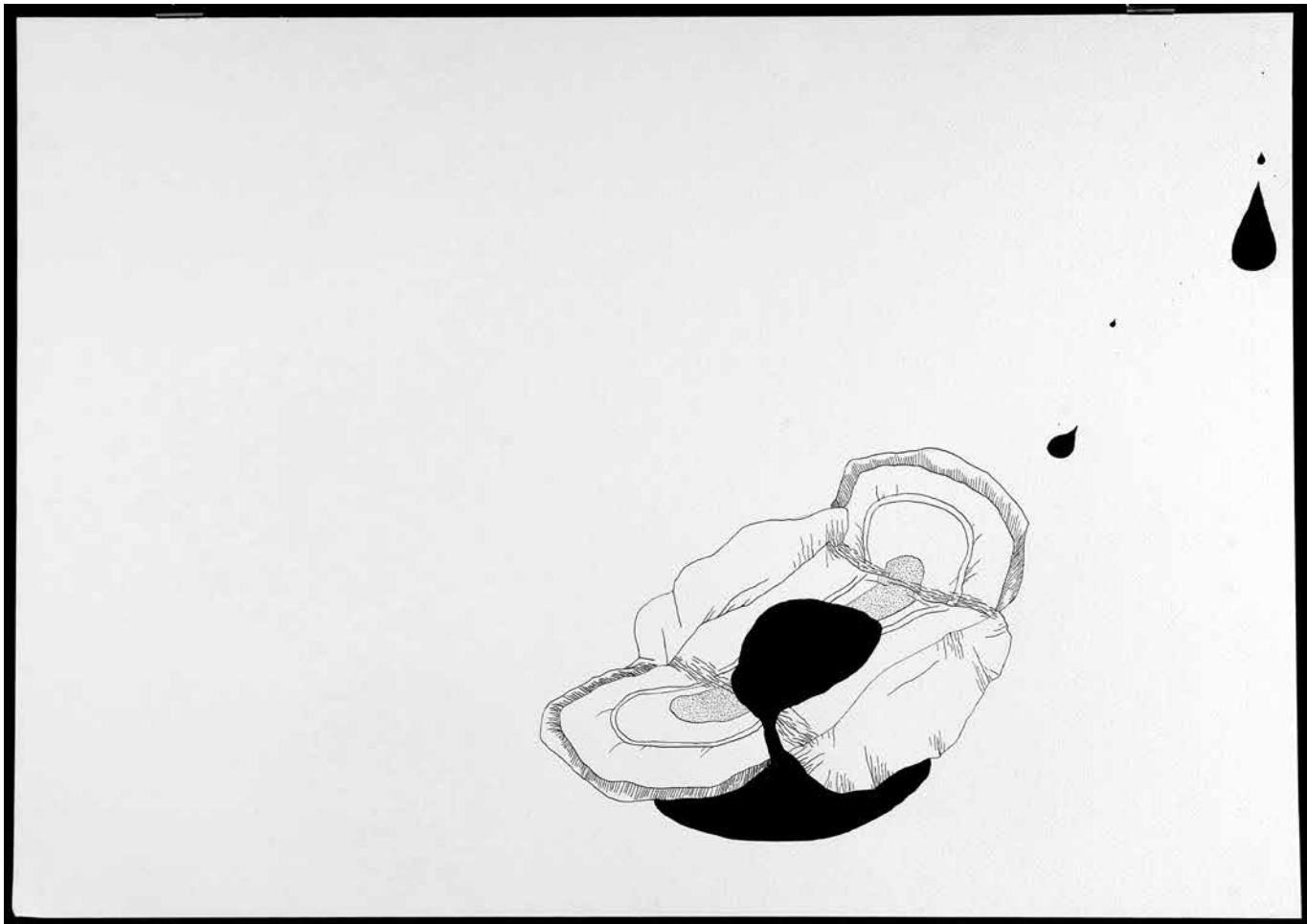
44

Za jasného dňa dovidíte na večnosť III
On a Clear Day You Can See Forever III
50 x 64 cm

45

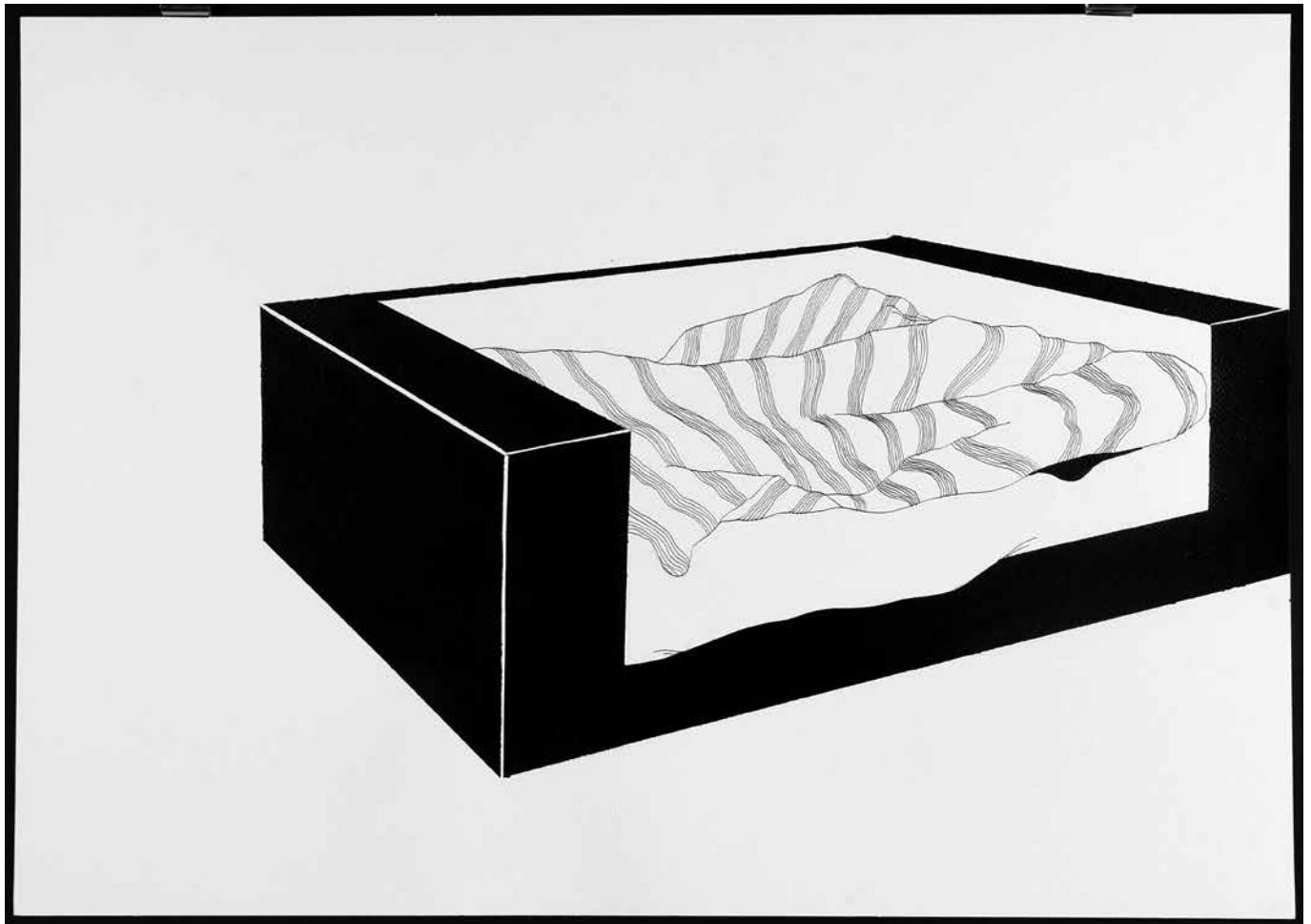

Za jasného dňa dovidíte na večnosť IV
On a Clear Day You Can See Forever IV
50 x 64 cm

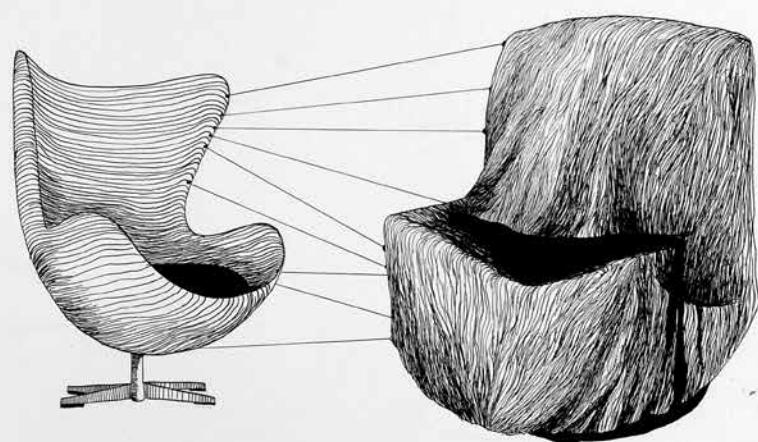

46

47

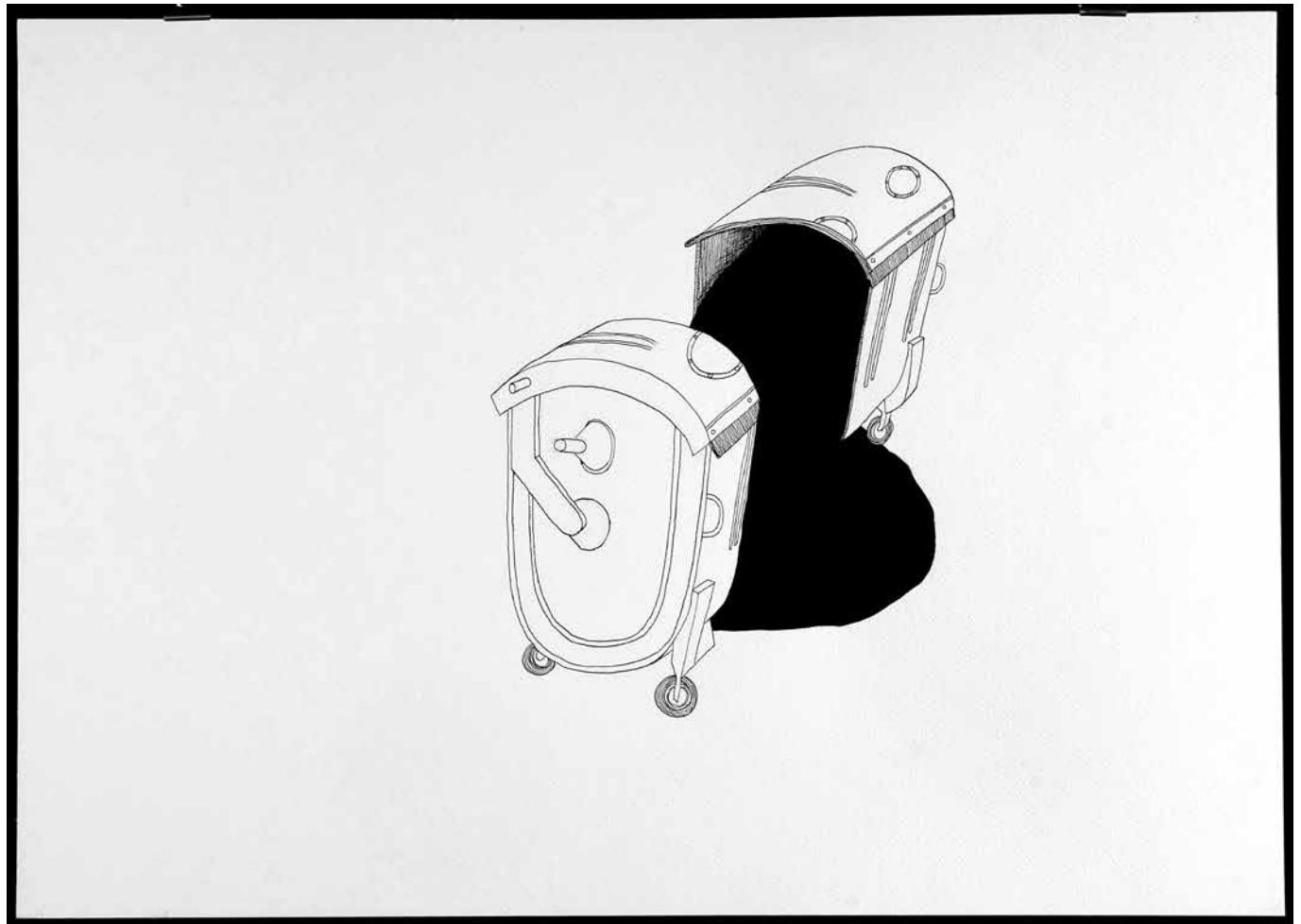

Ked' sen pominié
After the Dream Is Gone
60 x 42 cm

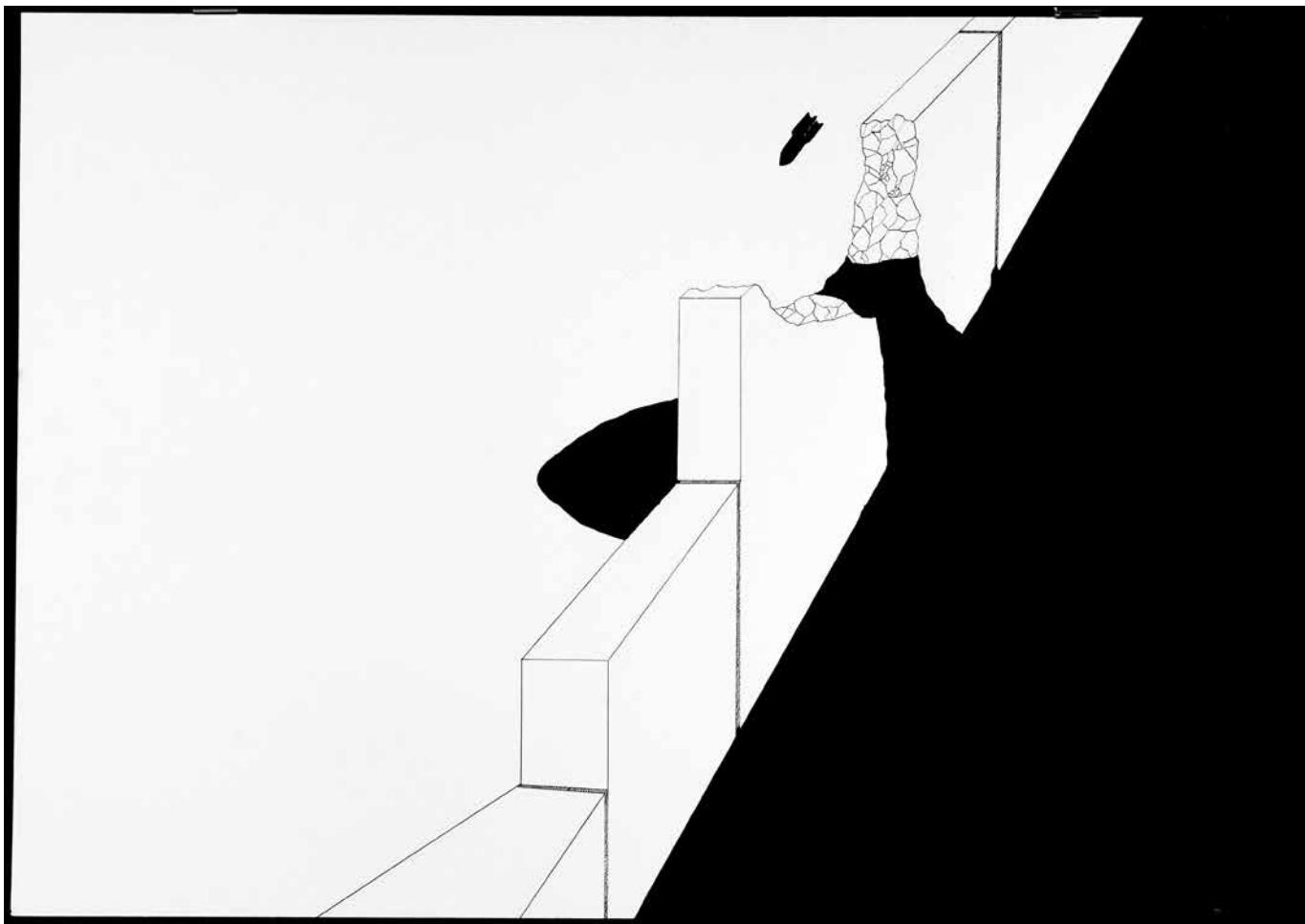

48

49

Vtipné záležitosti na nekonečný rozhovor II
Funny Things Always To Talk About II
59 x 42 cm

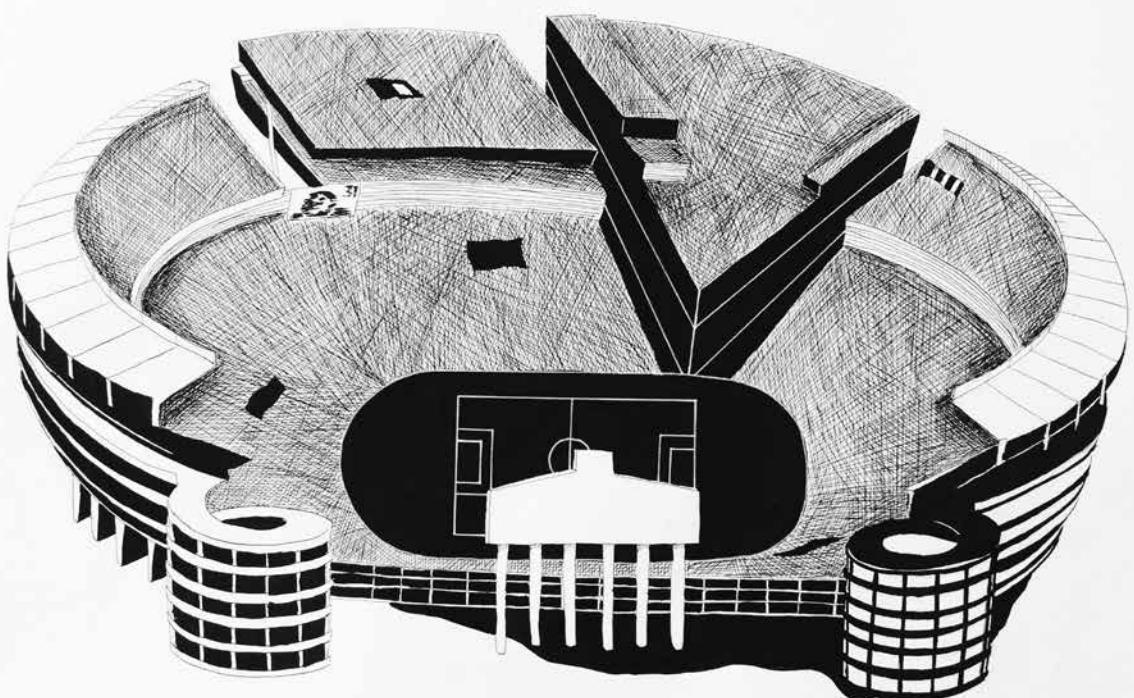
50

Kedykol'vek zakričíš moje meno
Whenever You Call My Name
60 x 42 cm

51

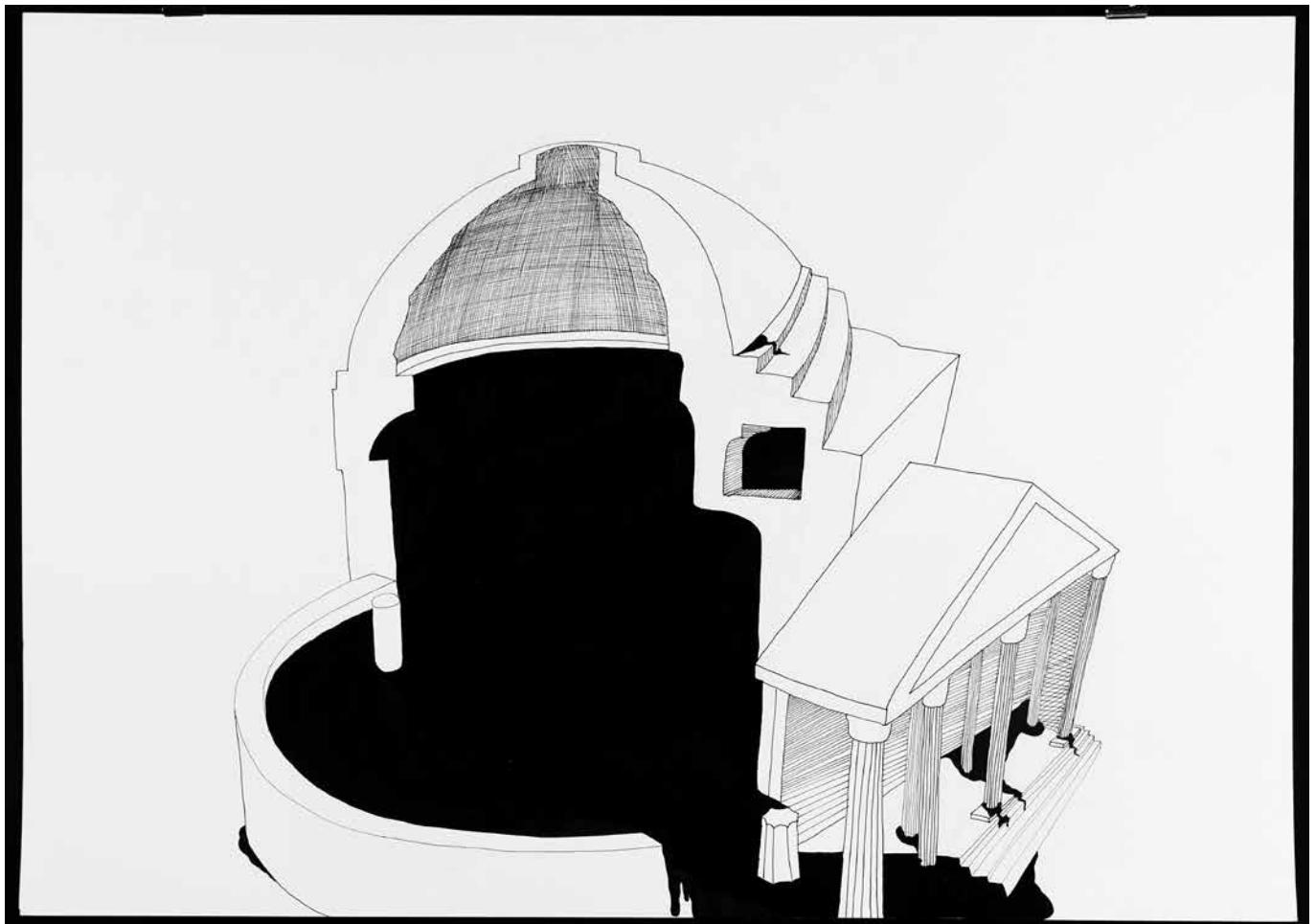
Panteóny a štadióny (Tajné životy) I
Pantheons and Stadiums (Inner Lives) I
75 x 55 cm

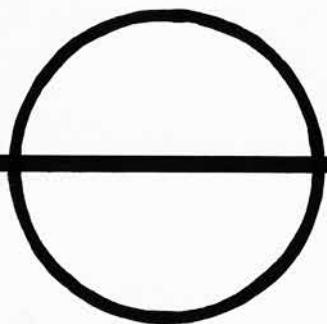
52

Panteóny a štadióny (Tajné životy) II
Pantheons and Stadiums (Inner Lives) II
75 x 55 cm

53

Panteóny a štadióny (Tajné životy) III
Pantheons and Stadiums (Inner Lives) III
75 x 55 cm

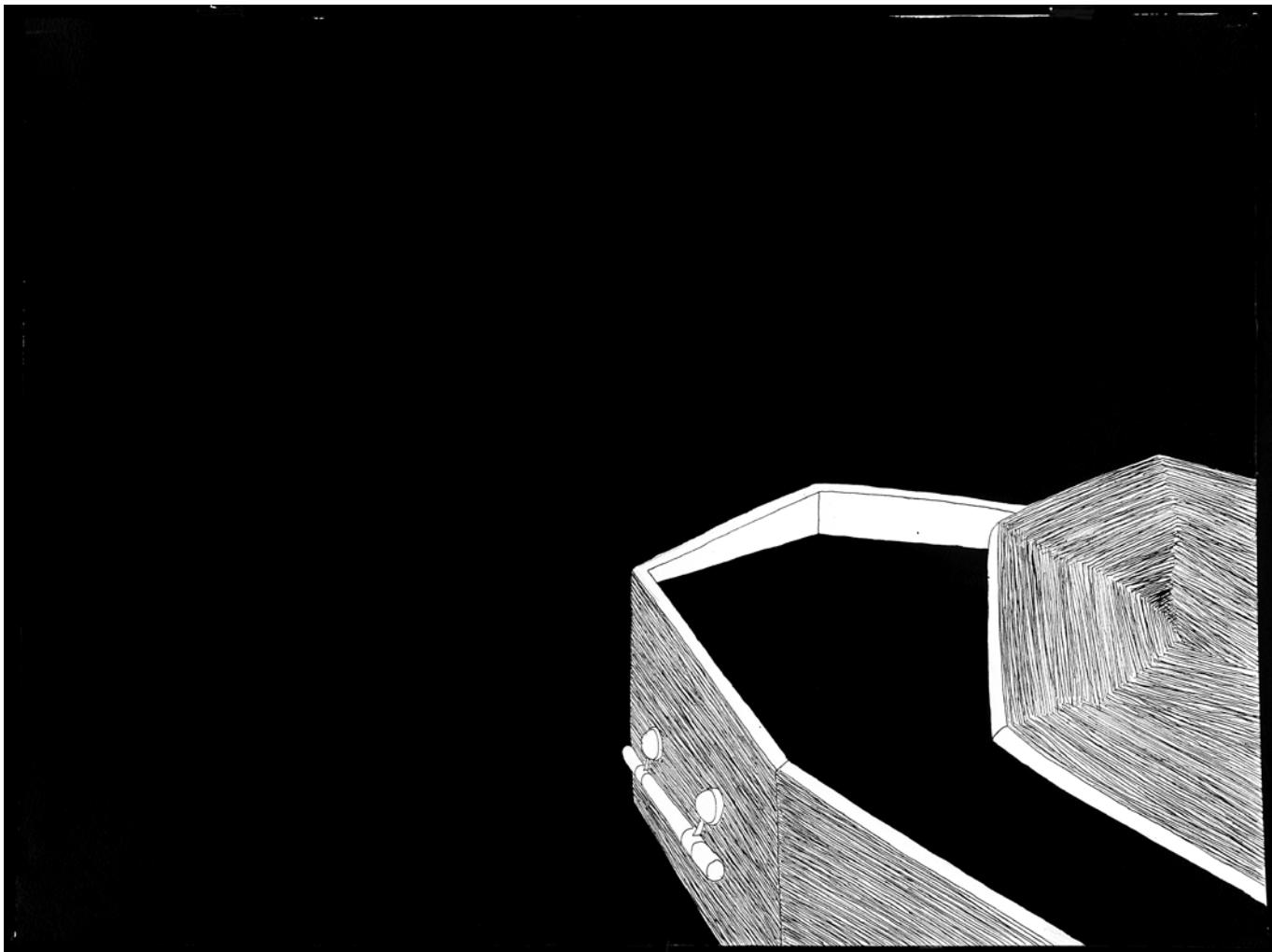
54

Som na toľkých cestách za tebou

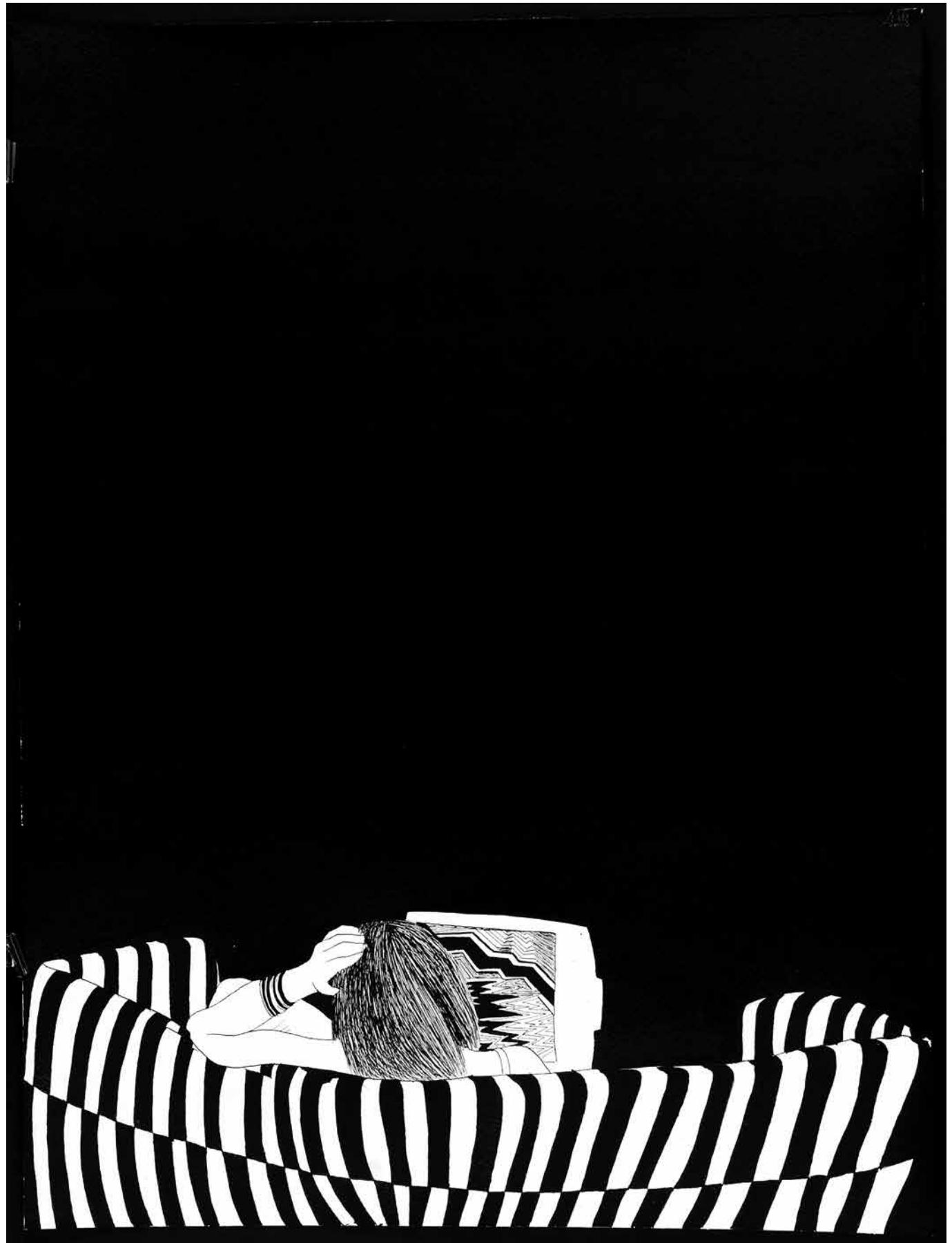
I Am On So Many Ways To You

50 x 64 cm

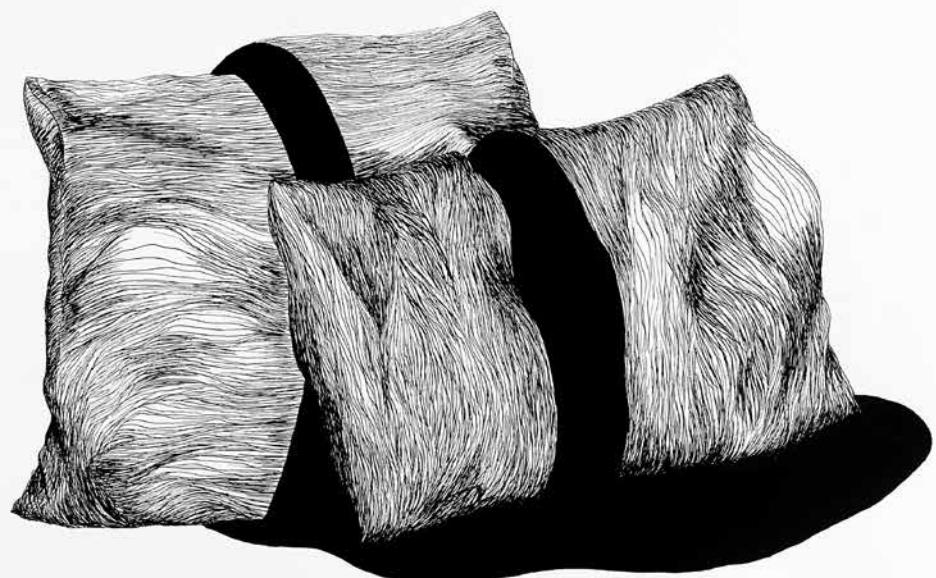

To nie som Ja
I Am Not The One
61 x 40 cm

57

A čo ak sa už nikdy nič viac nestane?
And What If Nothing Happens Anymore?
50 x 64 cm

58

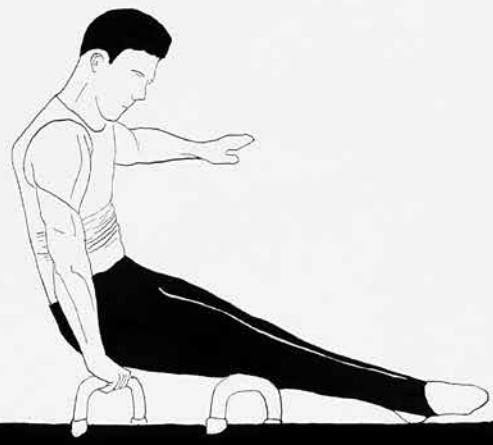
Mäkko a jemne
Softly and Gently
64 x 50 cm

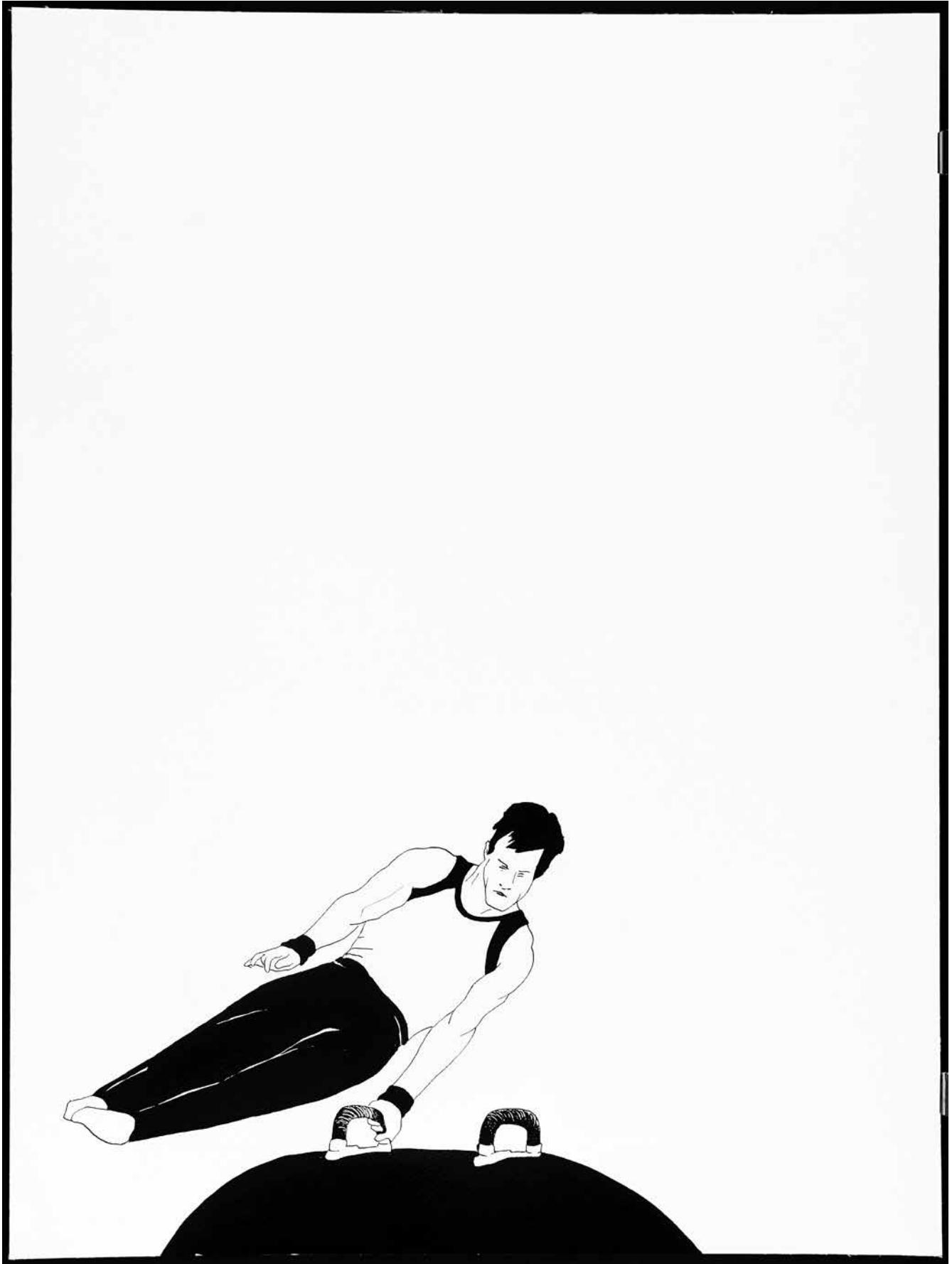
59

Mind Games I
64 x 50 cm

60

61

Mind Games III
50 x 64 cm

Galéria SPACE, Bratislava, pohľad do inštalácie
SPACE Gallery, Bratislava, installation view

63

Galéria SPACE, Bratislava, pohľad do inštalácie
SPACE Gallery, Bratislava, installation view

Galéria SPACE, Bratislava, pohľad do inštalácie
SPACE Gallery, Bratislava, installation view

65

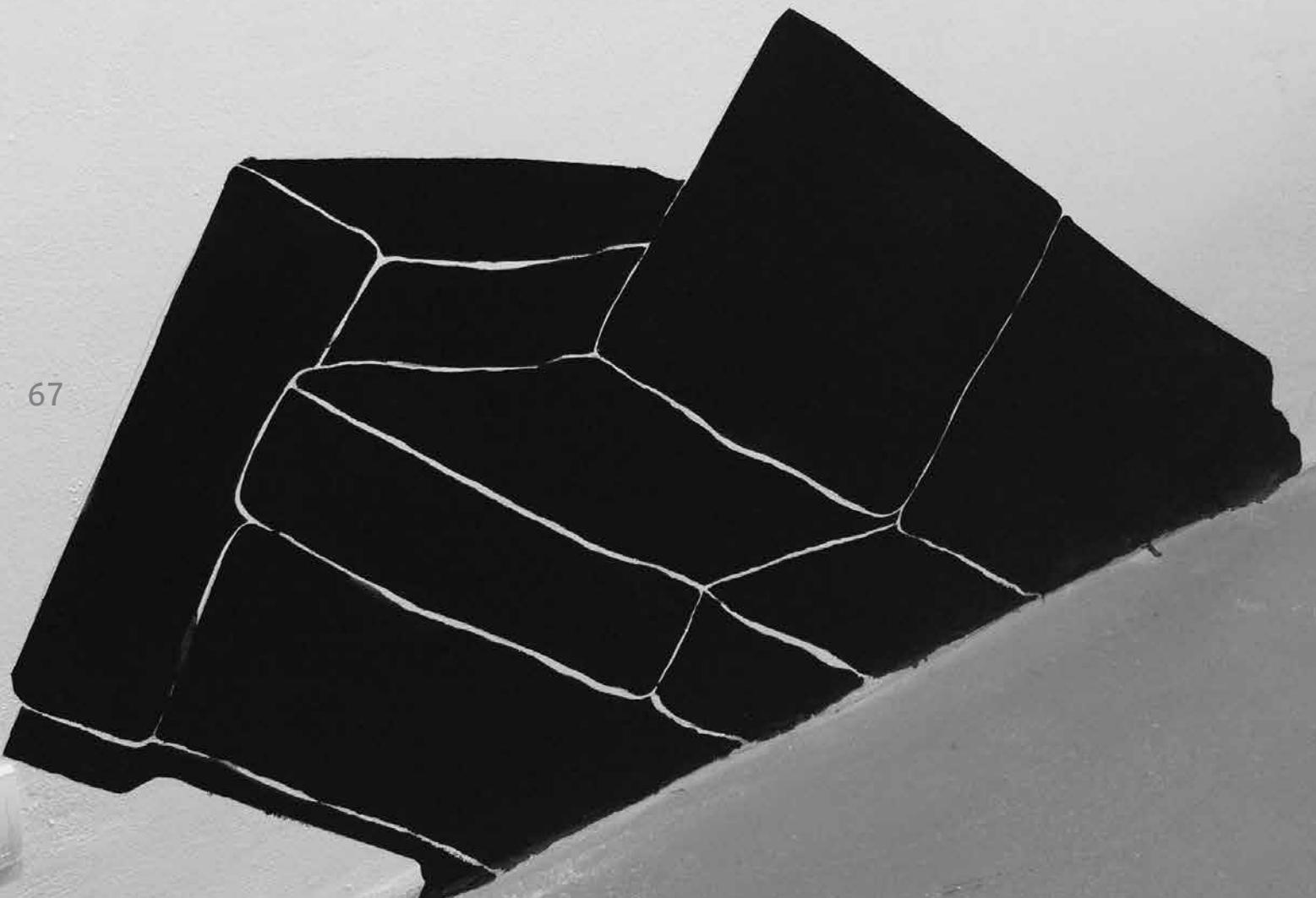
Drawing Restraints (After Mathew), Galéria SPACE | SPACE Gallery, Bratislava

66

67

Drawing Restraints (After Mathew), Galéria SPACE | SPACE Gallery, Bratislava

EO INSTANTO (v tomto momente)

EO INSTANTO (at this moment)

2012

Absurdné divadlo, ktoré nám vo svojich kresbách predstavuje Mária Čorejová je plné trýznej hrovosti i tajuplnnej irónie, temnej väsne i askézy, čierneho humoru i pevne vystavaných protikladov. Objavuje v sebe skrytú radosť z priamočiarej a údernej kresby a tej sa naplno oddáva. Podstatnú časť svojej tvorby začala vyjasňovať dôslednou redukcio výtvarného rukopisu a jeho výrazových postupov, pomocou ktorých skúma a prehodnocuje obrazy všednosti. Mení ich razantnými zásahmi na celú škálu znepokojivých, sarkastických výstupov, štylizačných variácií a reflexií. Pohybuje sa na území, kde sa cíti isto. Spájanie obrazových fragmentov rozohráva prítážlivou neotrelým obrazovým jazykom, bez zbytočnej uvravenosti. Tieto kresby, hoci každá žije svojím vlastným životom, nadvážujú na seba premyslene vrstveným dejom. Ich odkazy sú silné sami osebe, aj v celku, sú ironicky provokatívne, pritáhujú magnetizujúcim obsahom, nekompromisným zápasom čiernej a bielej hmoty, dvoch napäťich vzťahov, o vymedzenie svojho existenčného priestoru. Akýkolvek motív, ktorý si vyberie a ukladá do neočakávaných, absurdných pozícii, prechádza touto skúškou odolnosti. Je to drásavé divadlo, ktorého obrazové napätie sa neraz stupňuje do krajnosti, a nemá s nami zl'utovanie. Svojimi kresbami vchádza do sveta, ktorý nemá hraníč, nemá začiatok ani koniec. Vstupuje na javisko, v ktorom zažíva veľké, vzrušujúce a tajomné dobrodružstvo tvorby. Svojím vlastným spôsobom, svojou vlastnou logikou oddeluje to, čo považuje za dôležité, od toho, čo považuje za nevýznamné. Tomuto svojmu imaginárному svetu však v mene spravodlivosti nikdy nezabúda nastaviť sarkastické, niekedy až kruté zrkadlo. Mária Čorejová spolu so Sylviou Jokelovou, spoluautorkou tohto projektu nás pozývajú na toto nevšedné predstavenie. Oplatí sa prísť, je sa na čo pozerať.

Marian Meško, kurátor výstavy *EO INSTANTO* (*v tomto momente*), Galéria 19, Bratislava, 2012

Mária Čorejová is presenting an absurd theatre through her artwork. It is full of agonizing playfulness but also mysterious irony, dark passion and asceticism, black humor and firmly built contradictions. She discovers inner zest of straightforward and striking design and she is devoting herself fully to it. She started to make the substantial part of her artwork clearer through a consistent reduction of her art handwriting and means of expressions through which she explores and reevaluates the images of banality. Mária is changing these images through striking interventions into a whole scale of disquieting, sarcastic outcomes, stylistic variations and reflections. She is walking on the solid ground. The connection of picture fragments is presented in a very attractive and unusual art language, without redundant talkativeness. These drawings – every one of them living its own life – are complementing each other and together create a sophistically layered story. The message they send to us – both individually but also as a complex – are ironically provocative and pull us closer through a magnetizing content, uncompromising fight between black and white substance; two tense relationships striving for their own existential space. Any motive Mária chooses and arranges into unpredictable, absurd positions, is going through this kind of a withstand type test. It is a harrowing theater – the tension in her pictures often escalates into extremes and does not have mercy on us. Through her drawings, Mária is entering a world without boundaries, without beginning or end. She is entering a stage where she can experience big, exciting, and mysterious adventure of creation. She is using her own methods and logic to separate what she thinks is important from the rest. However, in the name of justice, she never forgets to reflect her own imaginary world in a sarcastic, often even cruel mirror. Mária Čorejová together with Sylvia Jokelová, the co-author of this project, are inviting us to this unusual performance. It is worth to come – there is plenty to see.

Marian Meško, *EO INSTANTO* (*at this moment*) exhibition curator, Gallery 19, Bratislava, 2012

Znova a znova si určujem dátum svojho zániku

komatex rám, fólia, kovové skoby, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

I Am Setting the Date of My Annihilation Again and Again

kōmatex frame, foil, steel buckles, frame design: Sylvia Jokelová

120 x 80 cm

Iné kontexty, iné postoje

komatex rám, fólia, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

Different Contexts, Different Attitudes

komatex frame, foil, frame design: Sylvia Jokelová

110 x 120 cm

Monotónny monológ

komatex rám, fólia, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

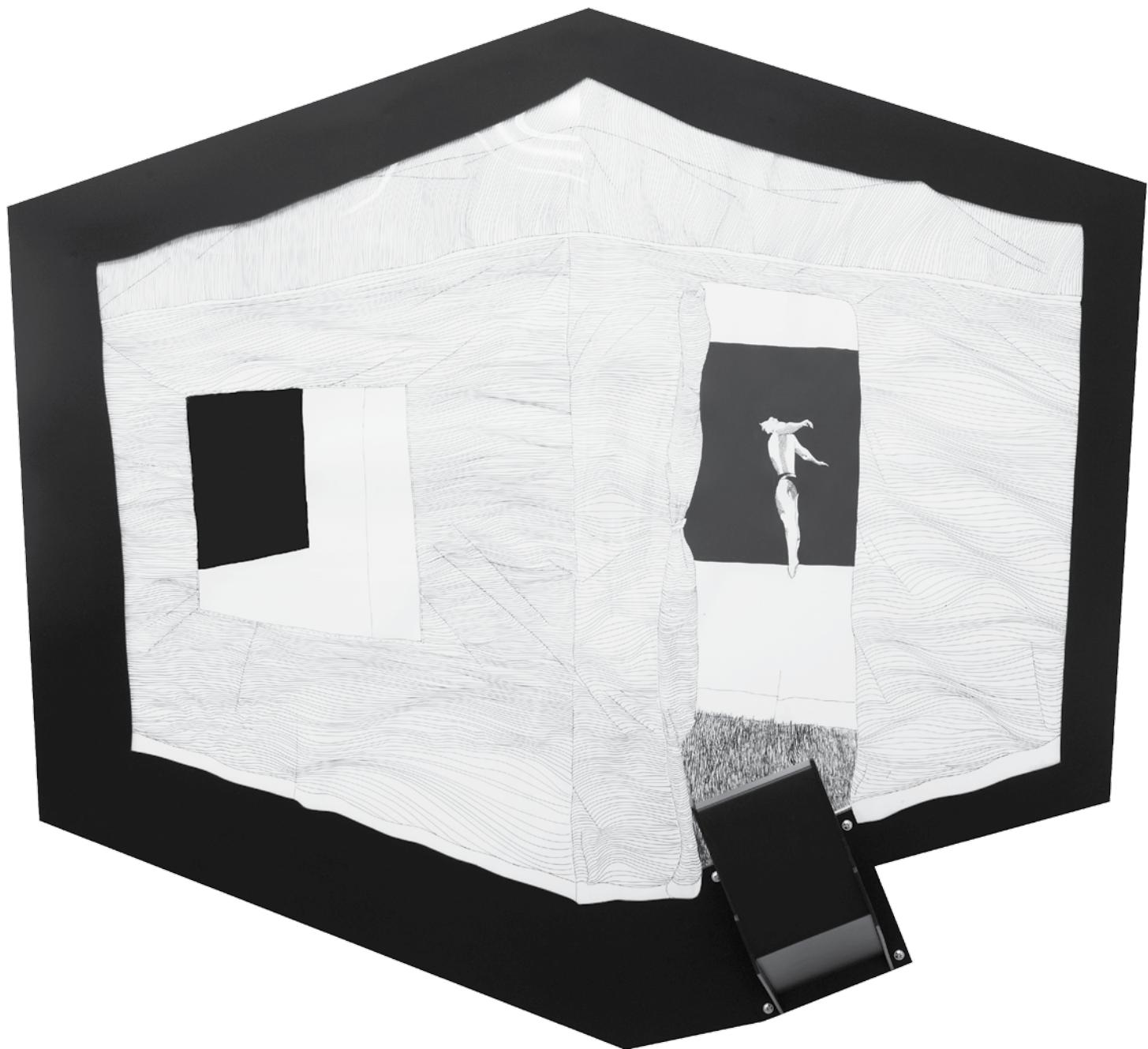
Monotone Monologue

komatex frame, foil, frame design: Sylvia Jokelová

60 x 110 x 13 cm

detail ☺

Stali sme sa pohodlne nepokojnými

komatex rámu, fólia, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

We Have Become Comfortably Restless

komatex frame, foil, frame design: Sylvia Jokelová

110 x 70 cm

detail ↗

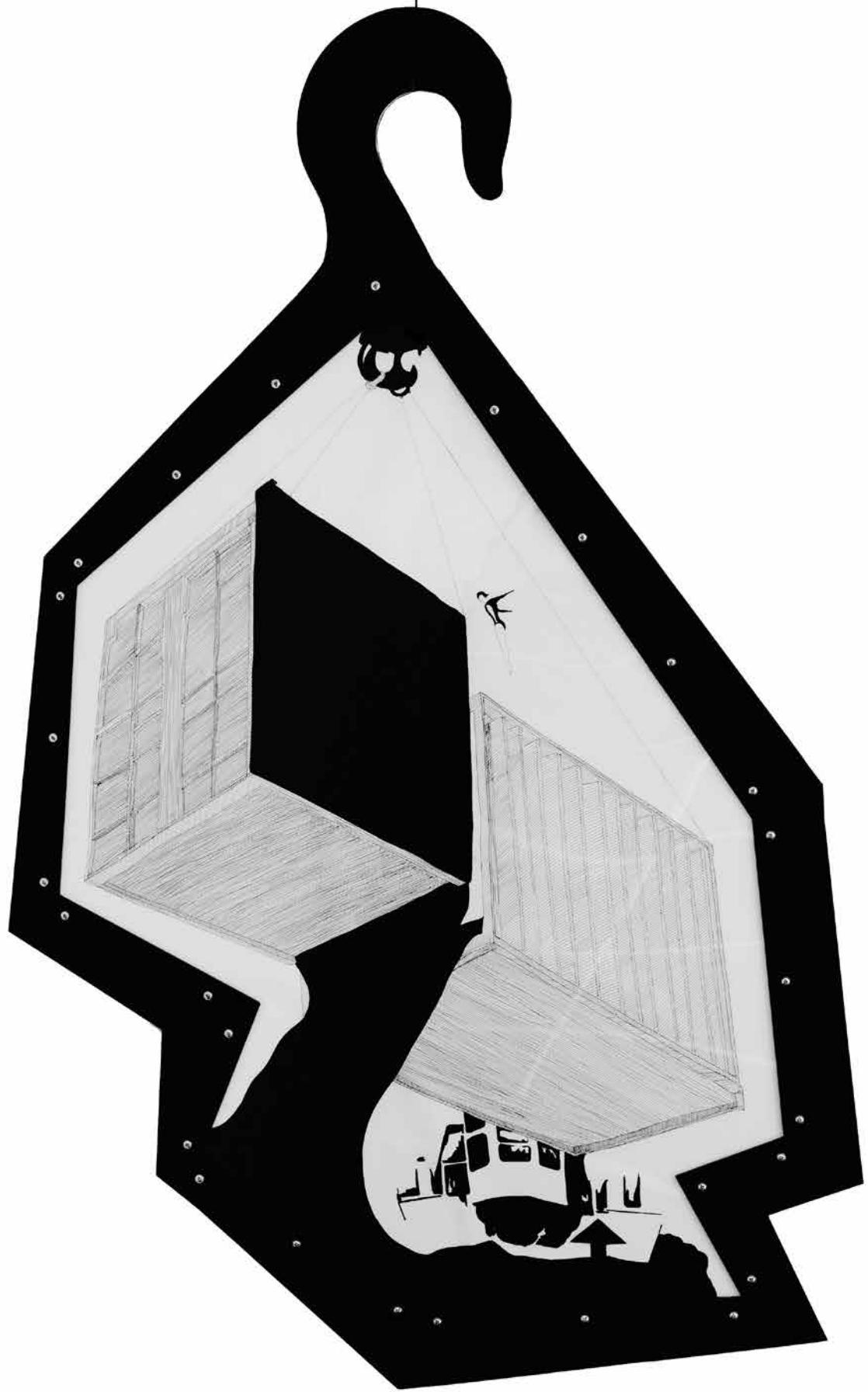
Znesitel'ná l'ahkost' bytia

komatex rám, fólia, oceľový drôt, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

Bearable Lightness of Being

komatex frame, foil, steel wire, frame design: Sylvia Jokelová

90 x 140 cm

80

Najväčší dar

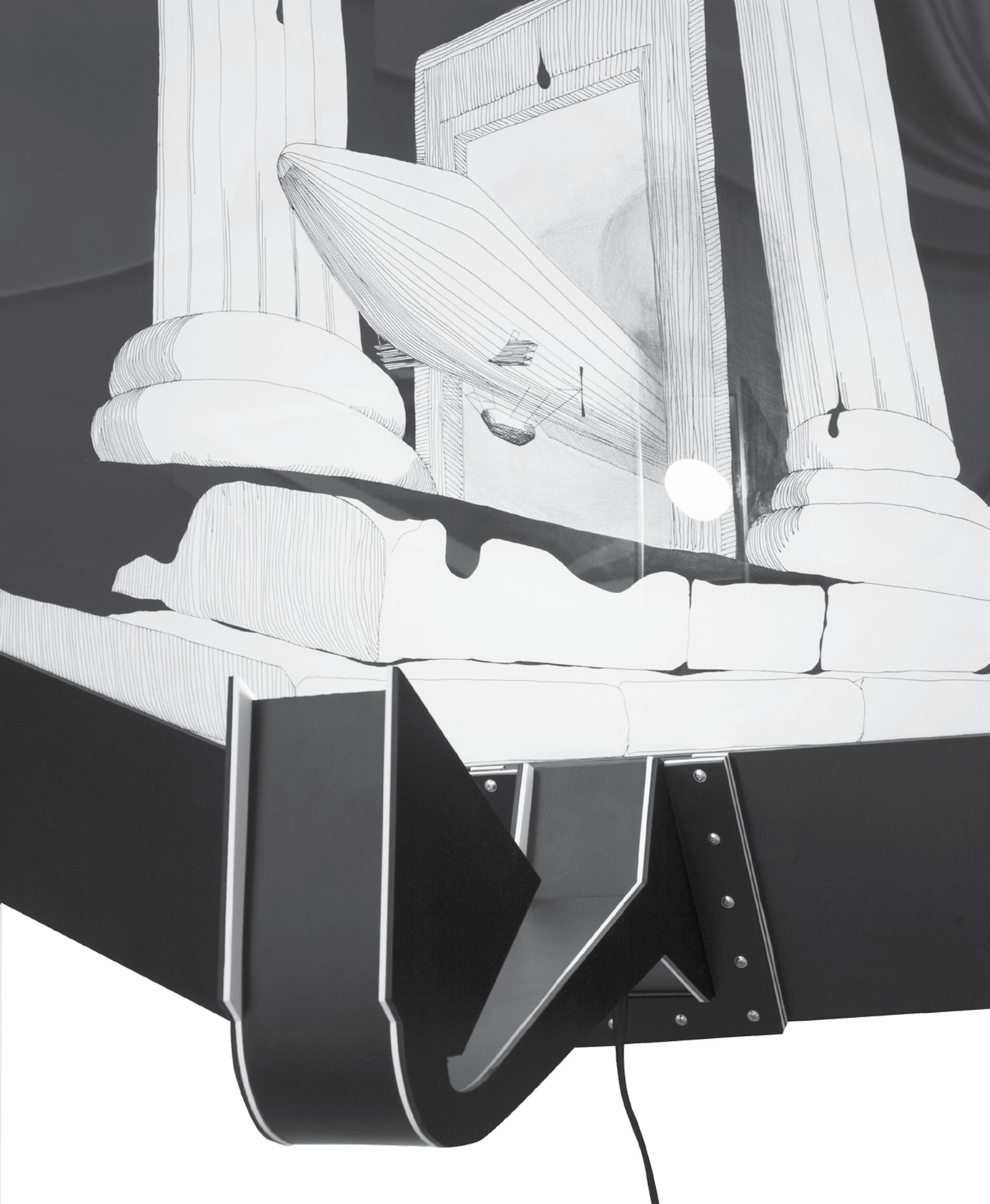
komatex rám, fólia, žiarovka, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

The Biggest Gift

komatex frame, foil, light bulb, frame design: Sylvia Jokelová

100 x 140 cm

detail ☺

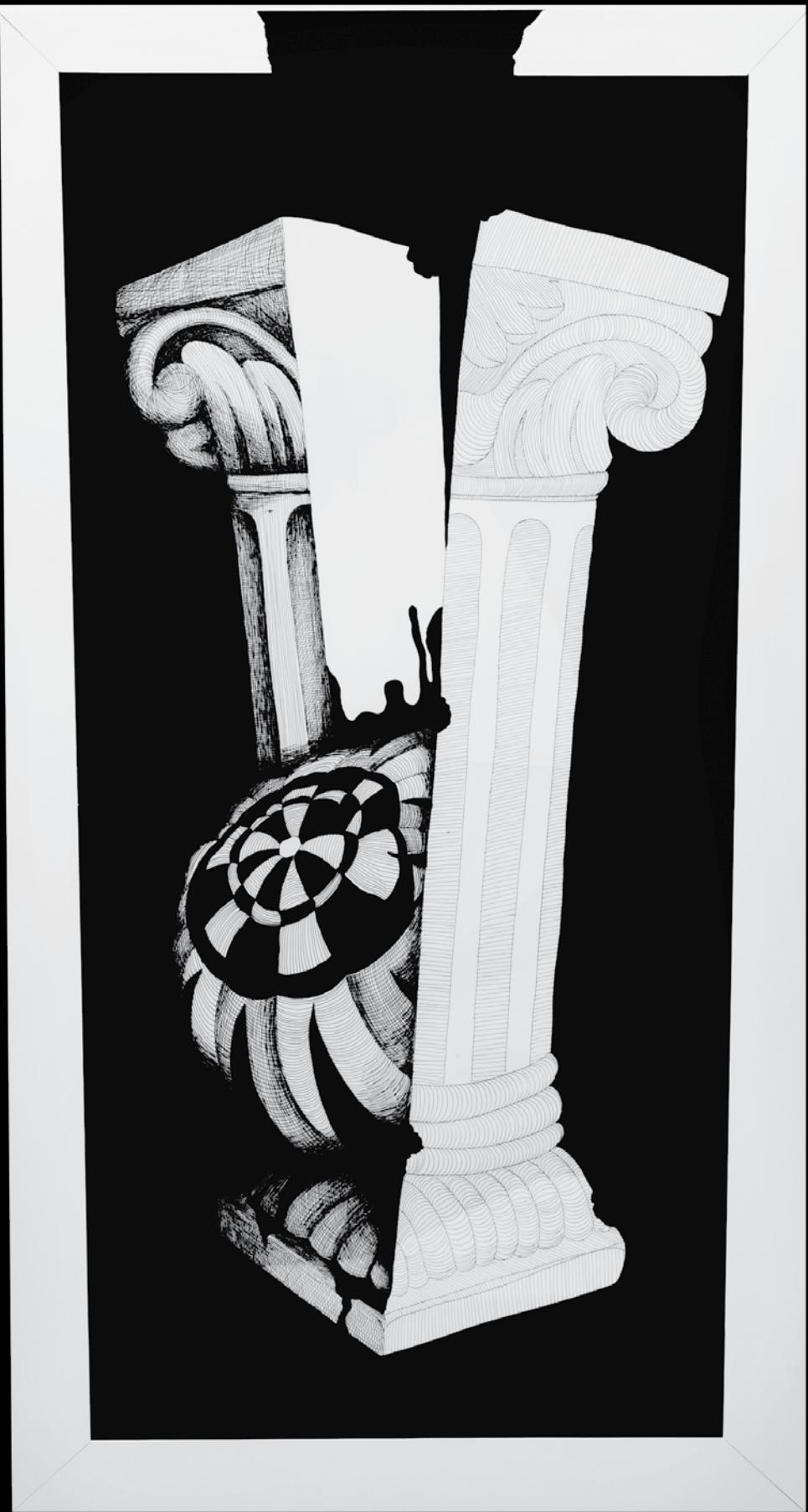
Rozhovory, ktoré nevedú nikam

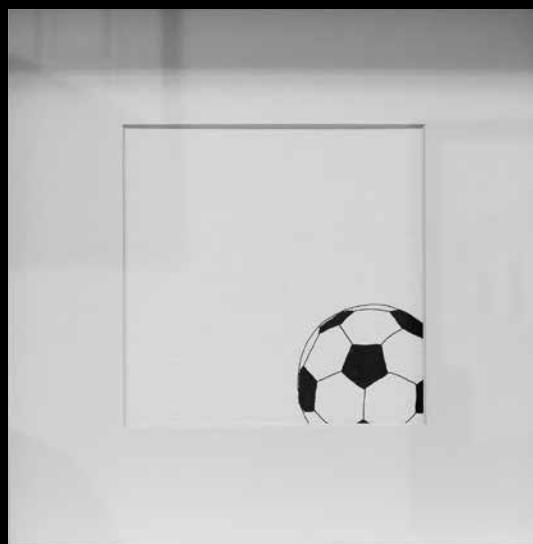
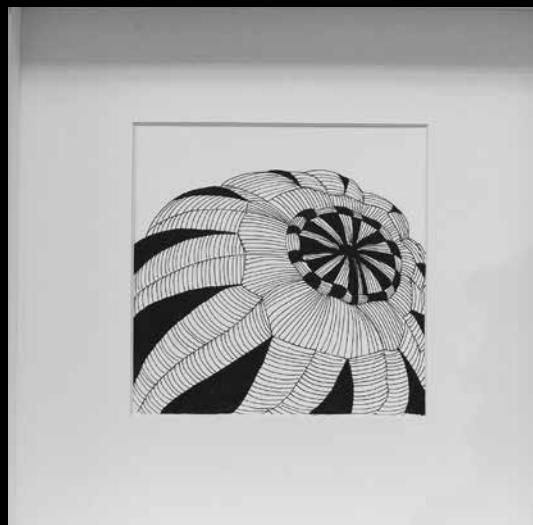
komatex rám, fólia, dizajn rámu: Sylvia Jokelová

Aimless Discussions

komatex frame, foil, frame design: Sylvia Jokelová

60 x 120 x 15 cm

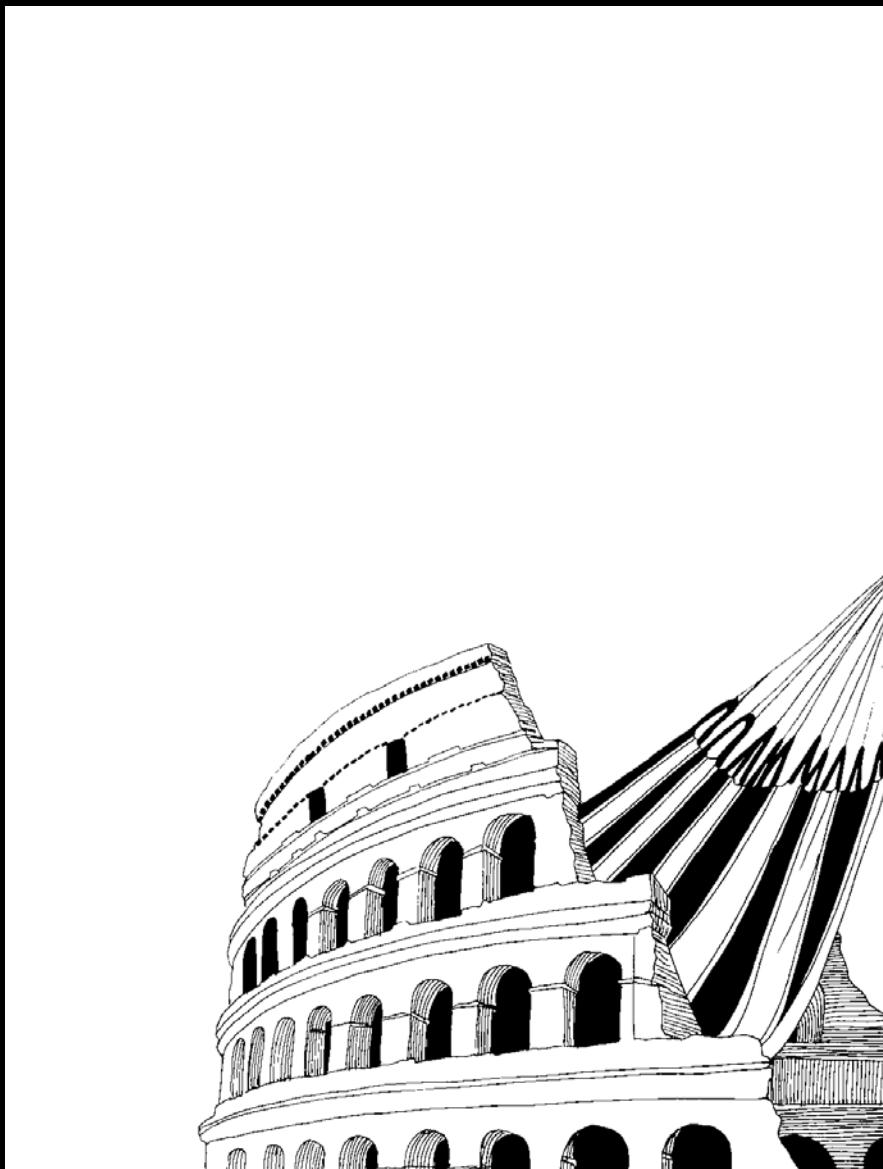

Úvahy okolo zmyslu života
Thoughts Around the Meaning of Life
20 x 20 cm

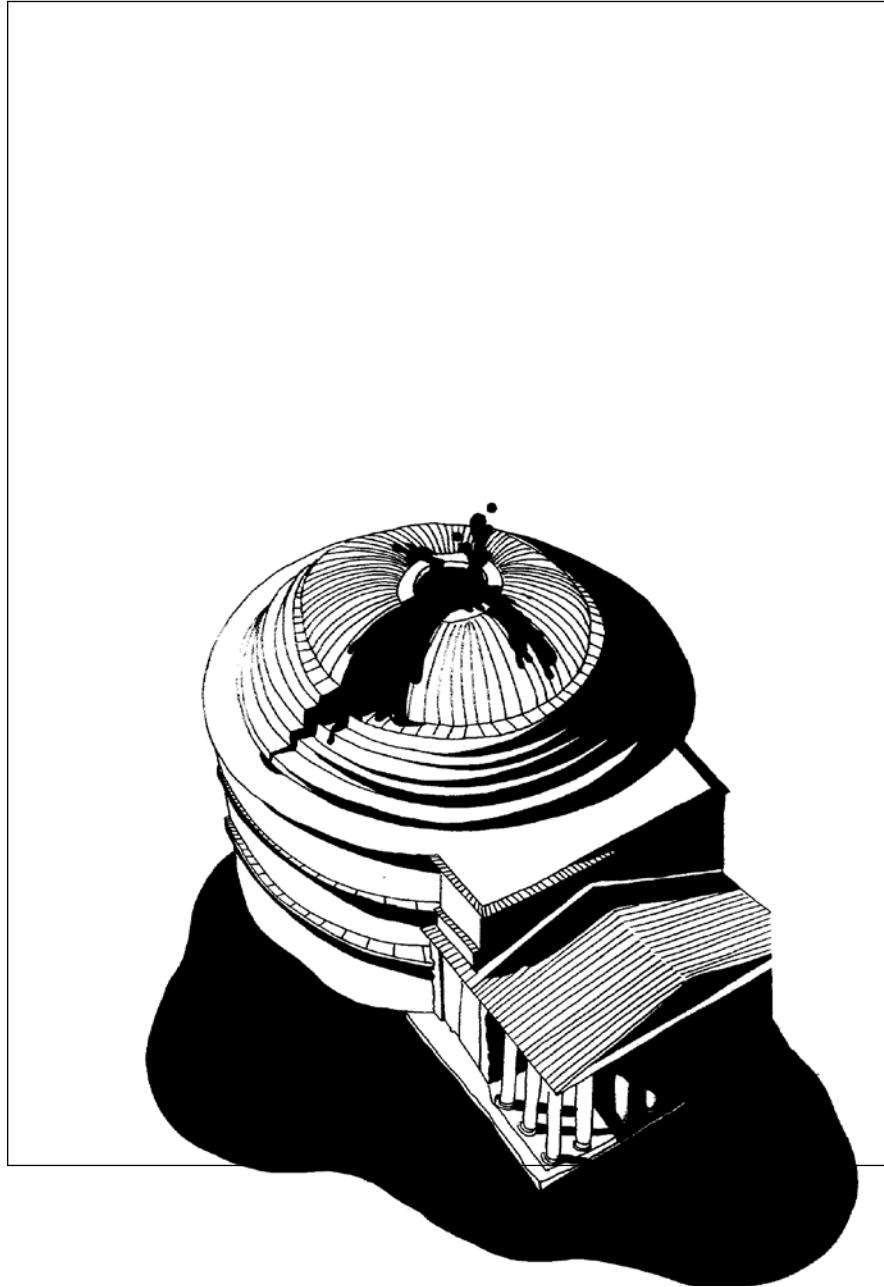
Okamih pravdy
A Moment of Truth
30 x 30 cm

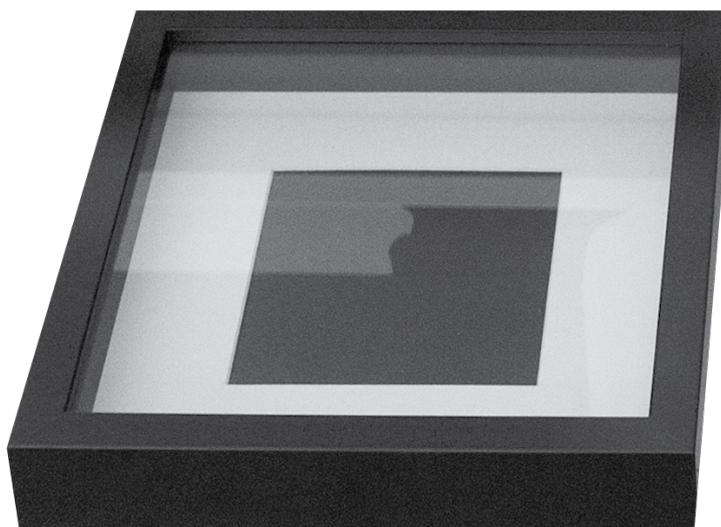
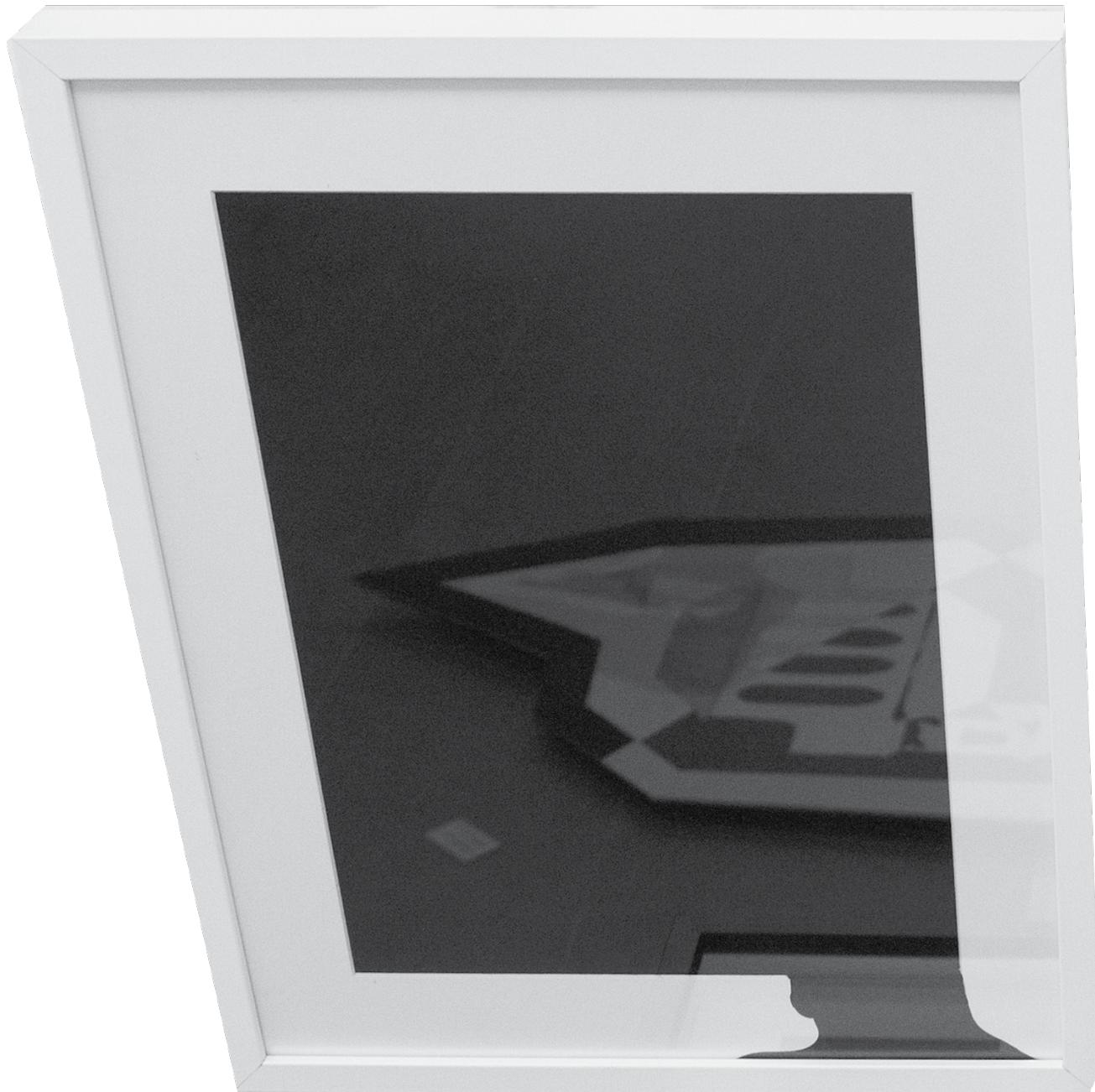
EO INSTANTO (v tomto momente)

EO INSTANTO (at this moment)

50 x 60 cm

Malý pravdivý okamih II
Little Truthful Moment II
50 x 60 cm

Malý pravdivý okamih
Little Truthful Moment
50 x 60 cm
30 x 30 cm

89

Hrdina
Hero
70 x 50 cm

Na konci príbehov

komatex rám, fólia, spolupráca: Sylvia Jokelová

At the Stories Ends

komatex frame, foil, cooperation: Sylvia Jokelová

120 x 80 cm

detail ☺

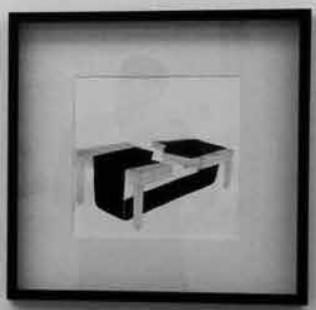

Miesto duchov, Miesto miest
The Place of Ghosts, The Place of Places
70 x 50 cm

Galéria 19, pohľad do inštalácie
Gallery 19, installation view

Galéria 19, pohľad do inštalácie
Gallery 19, installation view

1

Galéria 19, pohľad do inštalácie
Gallery 19, installation view

Galéria 19, pohľad do inštalácie
Gallery 19, installation view

101

103

Galéria 19, pohľad do inštalácie
Gallery 19, installation view

Vpráci Márie Čorejovej sú už viac ako štyri roky hlavnou oblastou výtvarnej a ľudskej tvorivej výpovede čiernobiele kresby. Napriek ich vyhranenej podobe nie je ľahké nájsť tie pravé slová a hovoriť o ich vážnom posolstve. Autorka odložila disciplíny, známe z jej predchádzajúcej tvorby – maľbu, video, inštalácie, hudbu... Či ich opustila navždy, to ukáže čas. Čo ju odviedlo od ich bohatosti a rozmanitosti k čiernobielej strohosti, vecnosti, racionálnosti a napäťia obrazov v jej kresbách? Mohli by sme pokračovať vo vymenovávaní ďalších vlastností jej prác perom a štetcom tušom na papieri. Jedinú a jednoznačnú odpoveď nemáme. Môžeme si len predstavovať alebo skôr snád' len tušiť, čo stalo pri ich zrode a bolo ich podnetom.

Pri každom stretnutí s nimi sme vždy nanovo zasiahnutí. A ak máme o nich písat', aj trochu bezradní. Aké slová nájsť a zvoliť pre naše pocity a myšlienky, ktoré v nás vyzvala a zanechala jej tvorba? Ako vypovedať hĺbku poryvov jej duše, ktorú v nich, napriek ich zdánlivej jednoduchosti a konkrétnosti, vnímame a cítimo. Ich ukrytú a potlačenú bolest', ostré ticha zastaveného času, bod vrcholu osudového rozhodnutia? Aj v sentimentálne pomenovaných témach cítimo viac smútoku ako iróniu.. Ako vypovedať o týchto prísně disciplinovaných, zdánlivo vecných a pre niekoho možno až chladných výtvarných obrazoch a kompozíciah, aby sme neupadli do pátosu?

V publikácii *Mind Games* v roku 2011 Juraj Čarný už hned' v prvej vete textu o jej kresbách napísal, že „...sa v istom zmysle dajú označiť za intímne.“ A Marián Meško, tiež v prvej vete katalógu *Eo Instanto* z roku 2012, zo svojho pohľadu vysvetloval: „Absurdné divadlo, ktoré nám vo svojich kresbách predstavuje Mária Čorejová je plné trýznivej hravosti i tajuplnnej irónie, temnej väsne i askézy, čierneho humoru i pevne vystavaných protikladov.“ Ďalší autori nachádzajú v jej tvorbe aj politické a spoločenské témy. Aj to je pravdu. Ale tie nie sú prvým plánom, ani nie je zámerom autorky byť aktívne účastná na tomto dianí. Sú v jej tvorbe prítomné tak, ako sú prítomné v živote každého jednotlivca. Vstupujú do neho, dotýkajú sa ho a stávajú sa jeho súčasťou. V čiernobielej strohosti i prostote jej kresieb nachádzane predmety a stretáme postavy reálneho sveta okolo nás. Samé o sebe nie sú klasickými symbolmi. Ich expresiu vytvára až ich zoskupenie vo veľmi premyslenom komponovaní, vypäté situácie, nereálne stretnutia. Práve v „obyčajnosti“ a banálnosti motívov je sila ich obsahovej hĺbky.

Kompozície z prvého cyklu a katalógu diel pod názvom *Mind Games* z rokov 2010 až 2012 sú na prvý pohľad obrazmi estetiky a krásy športového výkonu v bode jeho vrcholu. Autorka má odvahu vložiť presnými líniami nakreslený tvar zobrazenej postavy až na okraj formátu kresby. Nebojí sa veľkej prázdnej plochy papiera. Práve v napäti plnosti a prázdnosti dosiahla silu zobrazených momentov - okamihu sústredeného dramatického rozhodovania, skoku do čiernej hlbiny bazéna, obrazu pripravenej hry, ktorá sa môže stať zápasom. Iné kresby sú osobnejšie. Sú „záznamami“ prostých vecí každodenného života, rozrezaných na oddelené časti. Je to chlieb, knihy i predmety, ktoré sú symbolmi domova. Sú v strede kompozície a v smutnej prázdrove, podliate škvornou rozliatej černe ako rozliatej bolesti, ktorá zostala.

106

Na rozdiel od striktnej línie kresby figúr autorka tieto predmety vytvára a vnútorme ich modeluje jemne zvlnenými paralelnými vlásočnicovými líniami. Ale aj pri nich pracuje s predkreslením ceruzou, aby bol konečný prednes tušom precízny a zodpovedal zámeru, forme a obsahu výpovede. K celku kresieb *Mind Games* patria i kresby kostolov – chrámov viery. Ale monochrómna čerň z maliarskej tuby, ktorá do nich vchádza, ich plní farbou smútku. Ale v druhých kresbách sa naočak nad anonymitou prázdnych, technicky zobrazených mlkvych chladných priestorov a stavieb už vo voľnom lete oslobozujúco vznášajú balóny.

Druhý katalóg Márie Čorejovej z výstavy v Galérii 19 v Bratislave pod názvom *Eo Instanto (v tomto momente)* z roku 2012 sa venuje ďalšej etape vývoja jej kresby. V nových prácach narastajú rozmery, bohatne forma a rozvíjajú sa motívy. Spomenieme aj novú kolaboratívnu spoluprácu autorky, ktorú začala s inými autormi. Tu je to dizajérka Sylvia Jokelová, ktorá k veľkoformátovým kresbám vytvorila rámy. Nie sú estetickým ochranným orámovaním, ale obsahovým pokračovaním diel tvorby M. Čorejovej v 3D formáte. Dotvárajú ich svet, sú „schodmi“ vstupu, pokračovaním, rozšírením a podčiaknutím ich myšlienok. V nových kresbách súboru *Eo Instanto* sa po prvý raz stretájú aj rôzne časy. Čas minulý, prítomný i budúci, ktoré sa ale reálne môžu stretáť len v mysli. Tam vytvárajú obrazy našich predstáv, možných ciest a riešení. V kresbách autorky sú to obrazy pokoja obrovskej hojdacej siete v Koloseu, odpočívajúceho balóna či vzducholode v antických chránoch, aj ked' ich múry narušili. A nakoniec, po prvý raz technikou pastelu a uhl'a a rovnako po prvý raz aj zobrazené spolužitie viery a slobody ducha letiaceho balóna v gotickej katedrále.

Na výstave M. Čorejovej *Rozhovory*, ktoré vedú inam v Bratislave v priestoroch dnešnej Kunsthalle na prelome rokov 2013 – 2014 pristúpilo k participácii formou kolaboratívnej spolupráce okrem S. Jokelovej ďalších sedem autorov. Svoje úvahy a prijatie tvorby autorky do svojich diel vyjadrili v polohe textov, keramiky, objektov, maľby, animácie – videa a vytvorili nový spoločný svet. Z nich spomeniem len objekt z kníh J. Bergiera a L.Pauwelsa *Jitro kouzelníku* od M. Riškovej a M. Lukačku, lebo nám hovoril o význame literatúry pre M. Čorejovú pri hľadaní ciest poznania. Na tejto výstave sa predstavil ďalší autorkin pohľad na vnímanie sveta. Znovu v obrazoch. Sú to otázky morálky postojov človeka voči prírode

a Zemi. Zastupujú ju vlniace sa trávy lúk, ktorými preteká tá známa čierna tekutina, ktorá sa za deliacimi múrmami stala skôr bahnom, a zvieratá. V jej kresbách sú zobrazené na jednej strane ako obete tých, ktorí ich vnímajú ako trofeje, na rozdiel od obrazu tých, ktorí sa s nimi stretnú a zabijú ich v prípade nutnosti života a prežitia. Tak ako vždy, hľadala M. Čorejová pre novú tému aj zodpovedajúcu formu výtvarnej výpovede. Na jednej strane línie kresieb urobila ešte tvrdšími, aby sa na druhej strane jemnejším realistickým drobnopisom oddeliла tieto dva odlišné svety. Tak ako v kresbách potápačajúcich sa lodiek z predchádzajúcich rokov, aj tu motív často pokrýva celú plochu veľkorozmerného formátu.

Čo povedať na záver tejto krátkej eseje? Mária Čorejová Je autorka, ktorá prináša do výtvarného umenia na Slovensku osobité črty, smelé výtvarné riešenia a veľmi vážnu i odvážnu ľudskú výpoved'. Ked' sa ešte zamyslíme aj nad jej zaradením do kontextu výtvarného vývoja, vynorí sa nám, najmä pri práciach z prvých rokov kresby, metafyzická maľba. S jej zastaveným pohybom reálneho sveta, paradoxom stretnutí a hustnúcim tichom, ktoré znekľudňuje. Fantaskno sa vytratilo a jej tvorba je naplnená novým myslením a riešením základných hodnôt dnešného človeka, ktoré sú však večne – vzťahy, viera, morálka. Toto smerovanie nie je dnes časté, ale jeho cesta má význam a umelecké hodnoty výtvarnej tvorby M. Čorejovej sú jeho prínosom.

Dana Doricová, teoretička umenia

For more than four years, the black and white drawings dominate in art and human creative expression of Mária Čorejová.. Despite their strong form, it is not easy to find the right words and to talk about the serious message they bring. The author laid aside disciplines known from her previous artwork – painting, video, installations, music... Only time will tell if she left them for good. What made her to leave their richness and diversity for the black and white austerity, pragmatism, rationality, and tension of the images present in her drawings? We could have continued in listing other characteristics of her ink work done in pen or brush. There is no simple and clear answer to this question. We can only imagine – or rather only guess – what inspired their birth or what the initial stimuli behind them was.

Every encounter with these pictures strikes us anew. And if we should write about it, we are also a little helpless. What words should we find and choose for our feelings and thoughts her artwork invokes in us? How to express the depth of her soul vibrations which we – despite their would-be simplicity and definiteness – sense and feel? How to express their hidden and suppressed pain, sharp silence of stopped time, the climax of crucial decisions? Even in the sentimentally named themes we feel rather sadness than irony... How to describe these strictly disciplined, seemingly factual, and for some people probably even cold pictures and compositions and not to become pathetic?

In the publication *Mind Games* (2011), in the first sentence about Maria's work Juraj Čarný wrote: "... in some sense, they can be labelled as intimate". And Marián Meško, also in the first sentence of his text related to the catalogue for the exhibition *Eo Instanto* (2012) stated: "Theatre of the absurd Mária Čorejová is introducing to us in her drawings is full of agonizing playfulness but also mysterious irony, dark passion and asceticism, black humour, and strongly built contradictions". Other authors find political and social topics in her artwork. That is also true. However, they are not her first plan similarly as she has no intention to be actively participating in this course of events. They are present in her artwork as they are present in the life of every individual. They walk into our lives, touch them, and become part of it.

In the black and white austerity and simplicity of her drawings, we can find objects and we can meet people from the real world. Alone, they are not classical symbols. Their expression is created only through their configuration in a very sophisticated composition – one can find tense situations, unreal encounters there. The power of their contentual depth lies exactly in the "trivialism", and banality of the used motifs.

At the first sight, the compositions from the first cycle and catalogue called *Mind Games* (2010 – 2012) are depicting aesthetic and beauty of top sport performance. The author has the courage to insert a shape of a depicted figure drawn in perfect lines just on the edge of the picture. She is not afraid of a large empty space of the paper. She reaches the power of moments through the tension between the fullness and emptiness – the moment of a concentrated and dramatic decision making, jump into the black depth of a swimming pool, the picture of a game ready to play with the risk it can turn into a fight.

Other drawings are more personal. They serve as records of simple things of everyday life split into separate parts. A bread, books, and objects – they all symbolize home. They are placed into the centre of the composition, into a sad emptiness, flooded by a stain of spilled blackness symbolizing the pain that has stayed there. In contrast to the strict lines of drawn figures, the author is creating and modelling these objects through soft, wavy, and parallel capillary lines. Even in the case of these lines, she is marking them out in a pencil so that the final form in ink would be precise and would fit in with the purpose, the form, and the content of her statement. The drawings of churches – temples of faith – also belong to the series *Mind Games*. However, the monochrome black colour enters these buildings and fills them with this colour of sadness. But in other drawing, there are freely flying balloons floating above the anonymity of empty spaces and buildings.

The second catalogue of Mária Čorejová's artwork comes from the exhibition *Eo Instanto* in Gallery 19 in Bratislava (2012) is focused on the next stage of her drawings progress. In this work the dimensions are growing, the form is getting richer, and the motifs are developed. We should also mention the new cooperation of the author with other artists. In this case, it is a designer Sylvia Jokelová who created special frames for the large scale drawings. These frames are not aesthetic protection but a continuation of Mária's artwork in a 3D format. They put the finishing touches to the world of these pictures, present entrance, continuation, extension, and emphasise the ideas presented in them.

In new drawings of the series *Eo Instanto* we can see the encounter of different times there. The past, the present, and the future meet there even though they can meet only in our minds. There they create images, possible ways and solutions. In the drawings of this author, the images of the vast peaceful hammock situated in the Coliseum; a resting balloon or an airship situated in ancient temples even though they destroy their walls. And last but not least – for the first time in pastel and coal – the depicted coexistence of faith and freedom of the spirit of a flying balloon in a gothic cathedral.

At the exhibition *Conversations Leading Elsewhere* (2013 – 2014) presented in the space of today's Kunsthalle in Bratislava, visitors could see the results of Mária's cooperation with other artists. In addition to S. Jokelová, there were other seven artists participating in this artwork. They expressed their reflections and acceptance of Mária's artwork through their texts, ceramics, paintings, animation – video, and thus created their new common world. Out of all these work I would like to mention the object created by M. Rišková and M. Lukačka with the books *The Morning of the Magicians* by J. Bergier and L. Pauwels because it depicted the importance of the literature for Mária Čorejová and her search for the answers.

At this exhibition, another author's view of world was presented – again in pictures. These are the issues related to the moral attitudes of humans towards the nature and Earth. It is presented through animals and waving grassy meadows the already known black fluid is flowing through. Behind the walls, the black fluid becomes a mud. In her drawings, animals are depicted on one side as the victims of those who are seeing them as trophies – in the contrast with the picture of those who are killing them because their life depend on it. As always, also in this case Mária Čorejová was looking for an accurate form for expression of this topic. On one hand, she made the lines even harder so that she could – on the other hand – separate these two so different worlds through soft and realistic miniature sketches. Similarly to the drawings of boats from previous years also here the motif often covers the whole space of the large format.

How to close this short essay? Mária Čorejová is an author who is bringing special features, courageous art solutions and very serious and brave human statement into the fine art in Slovakia. And when we think about her place within the context of art development, we would think – especially in the case of the first years of her drawings – of metaphysical painting with its stopped motion of a real world, paradoxical encounters, and thick silence that makes us nervous. The fantastic part sneaked out and her artwork is full of new thinking and new solutions for basic values of a today's person, values that are eternal – relationships, faith, and morality. This tendency is not so common today, however it has a sense and the artistic values of the artwork of M. Čorejová contributes to it.

Dana Doricová, art theoretician

ROZHOVORY, KTORÉ VEDÚ INAM CONVERSATIONS LEADING ELSEWHERE

2013

Kresby... a obsahy... a rozhovory....

„Vždy mi boli blízki symbolisti. Hrané tajomno sice nemám rada, ale jeho interpretácia na plátne, papieri, obrazovke je niečo, k čomu sa snažím priblížiť. Aj paradoxy, napríklad v dielach Roalda Dahla, alebo obyčajné náhody u Raymonda Carvera, sú veľmi inšpirujúce. Nečerpám priamo, ani nespracúvam úplne konkrétnie zážitky a udalosti, len pocit, ktorý po nich ostáva. Umenie nemá byť iba denníkom autora. Je tu potom veľké riziko, že sa stane ilustráciou v zlom zmysle slova.“ (M. Č.)

Slová Mária Čorejovej na margo jej kresieb z posledných štyroch rokov hovoria aj o pocite, ktorý zostáva po prezretí jej diel. Kresby tušom a súvisiace diela v rôznych technikách vytvorené v spolupráci s prizvanými spoluautormi zanechávajú znepokojuvý dojem nedokončenosť a stáleho pohybu rôznymi smermi (v žiadnom prípade nielen pohybu dopredu). Je zvláštne, že necítimdezilúziu pri pozeraň na neznámou silou poškodené či ostrým analytickým rezom rozdelené budovy a veci alebo na anonymné ikonické postavy lúd konfrontované s tmavou tekutou masou, ktorá môže, no nemusí znázorňovať krv. Tá je skôr opäť tou neznámou silou, ktorá zlieva vo vlnách generácie lúdstva snažiace sa doskočiť, odbehnuť či odplávať ďalej z jej dosahu. Necítimdezilúziu, skôr uspokojenie, pretože Mária Čorejová konštatuje stav vecí, reže naprieč realitou a ukazuje nám, že vo vnútri ani vonku nie je nič, čoho sa treba obávať. Nie je totiž vôbec nič. Sú len masy amorfnej tekutej substancie, prípadne za tehlovým múrom našej existencie trávnatá plocha bez začiatku a konca, vesmírna savana zachytená vo večnom momente bezvetria.

Čorejovej kolekcie *Mind Games, Eo Instanto, Rozhovory*, ktoré vedú inam pochádzajú z týchto inšpiračných zdrojov. Hoci sa autorka momentálne pohybuje najmä v médiu kresby, stále sympatizuje so stratégiami zo začiatku svojej umeleckej kariéry – intermediálnej tvorbou, kolaboratívnym prístupom k tvorbe diel, pracuje s priestorom. Aj preto často poskytuje svoje diela ako „materiál“ ďalším umelcom a dizajnérom, ktorí do nich vstupujú, dopĺňajú ich a komentujú ich svojou tvorbou. Vznikajú tak prepojenia viacerých oblastí umenia (kresba, dizajn, maľba, objekt, sound-art) a dialógy s pôvodnými autorkinými dielami. Spolupracujúci autori sú Martin Bu, ktorý zakomponoval motívy kresieb do kolekcie keramických objektov; český výtvarník Matěj Smetana s animáciami, ktoré sa pokúšajú pohybom interpretovať spôsob, akým Mária pracuje vo svojich kresbách; dizajnérka Sylvia Jokelová, ktorá vytvorila unikárne rámy ako neoddeliteľnú súčasť diel a architektka Miriam Šebianová, ktorá prenesla motív typický pre Márii obdobie kresby do priestoru.

113

Diela odkazujú tiež na organizátorskú aktivitu Márie Čorejovej, sú organickou súčasťou dlhodobého projektu *Múzeum budúcnosti* jej umeleckého združenia 13 kubíkov. Projekt *Múzeum budúcnosti* sa organicky vyvinul zo záujmom až obseasných tém členov skupiny 13 kubíkov (Mária Čorejová, Mária Rišková, Marian Lukačka) a ich priateľov. Stálym zdrojom inšpirácie je pre nich vedecká fantastika a vedecké, polovedecké i intuitívne poznávanie sveta. Ľovek vo vzťahu k prírode (vesmíru), lúdská komunikácia (spoločnosť), skúmanie svetonázorov v zmysle chápania sveta, jeho formy a vyjadrenia postaja jednotlivca, či skupiny. Múzeum budúcnosti rozpráva o budúcnosti hypotetickej i veľmi pravdepodobnej, o našich limitách a sklamaniach z „budúcnosti, ktorá nikdy neprišla“, o reálnych snoch a nereálnych plánoch.

Diela a koncepty Márie Čorejovej sa dajú podelať za intímne rozhovory – sú bežnými civilnými dialógmi priateľov, či partnerov o témach, ktoré pozná každý rozmýšľajúci ľovek. Vznikajú ako interakcie medzi umelcami, ktoré sú zhmotnené dielami otvorenými interpretácií každého diváka. Samotné diela sú rozhovormi, či ich replikami pripravenými oslovíť budúcich účastníkov konverzácie.

Mária Rišková, kurátorka výstavy *Rozhovory*, ktoré vedú inam, Stredoslovenská galéria, Banská Bystrica;
Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava 2013

"I have always felt an affiliation to symbolists. Even though I don't like pretended mysteriousness, its interpretation on canvas, paper or monitor is always something I try to reach. I also like paradoxes similar to those in the artwork of Roald Dahl or simple coincidences of Raymond Carver – they are very inspiring. I don't draw inspiration directly from them, I don't reflect specific experience or events in my artwork; I only work with the feeling they evoke in me. Art should not be only a dairy of an author. With such an approach you risk it becomes an illustration in the bad sense of the word." (M. Č.)

The words of Mária Čorejová related to her drawings created in last four years describe also something you feel while looking at her artwork. Her ink drawings and other related works created in the cooperation with invited co-authors leave you with an annoying feeling of incompleteness and permanent motion in various directions (by no means only forward). It is strange we don't feel a disillusion while looking at buildings and things destroyed by unknown power or divided by sharp cuts, or at anonymous iconic figures confronted with dark mass which can but does not necessarily need to represent blood. It is rather representing the unknown power flooding the human generations in waves while they are trying to jump, run or swim away to escape it. We don't feel disillusion but rather satisfaction as Mária Čorejová only states the facts, cuts through the reality, and shows us there is nothing – inside or outside – we should be afraid of. Because there is nothing at all. There are only masses of amorphous fluid substance, eventually a grassy space with no end behind the brick wall of our existence, cosmic savannah painted in a eternal moment of dead calm.

Čorejova's collections *Mind Games*, *Eo Instanto*, *Conversations Leading Elsewhere* are based on these sources of inspiration. Even though the author currently prefers the drawings, she still sympathizes with strategies she used in the beginning of her art career – intermedia art, collaborative approach, and the work with space. Also that is the reason why she provides her works as "a material" to other artists and designers who are entering them, adding to them, and commenting them with their own creations. In such a way, the interconnections of various art forms (drawings, design, paintings, objects, sound-art) and dialogues with the author's original works are created. Co-authors are: Martin Bu, a designer who incorporated motives of author's drawings into his collection of ceramic objects; Czech artist Matěj Smetana with his animations which are – through movements – trying to interpret the way Maria is working while creating her drawings; Sylvia Jokelová, a designer who created unique frames that form the integral part of author's works, and Miriam Šebianová, an architect who transformed the motive typical for Maria's drawing into three-dimensional space.

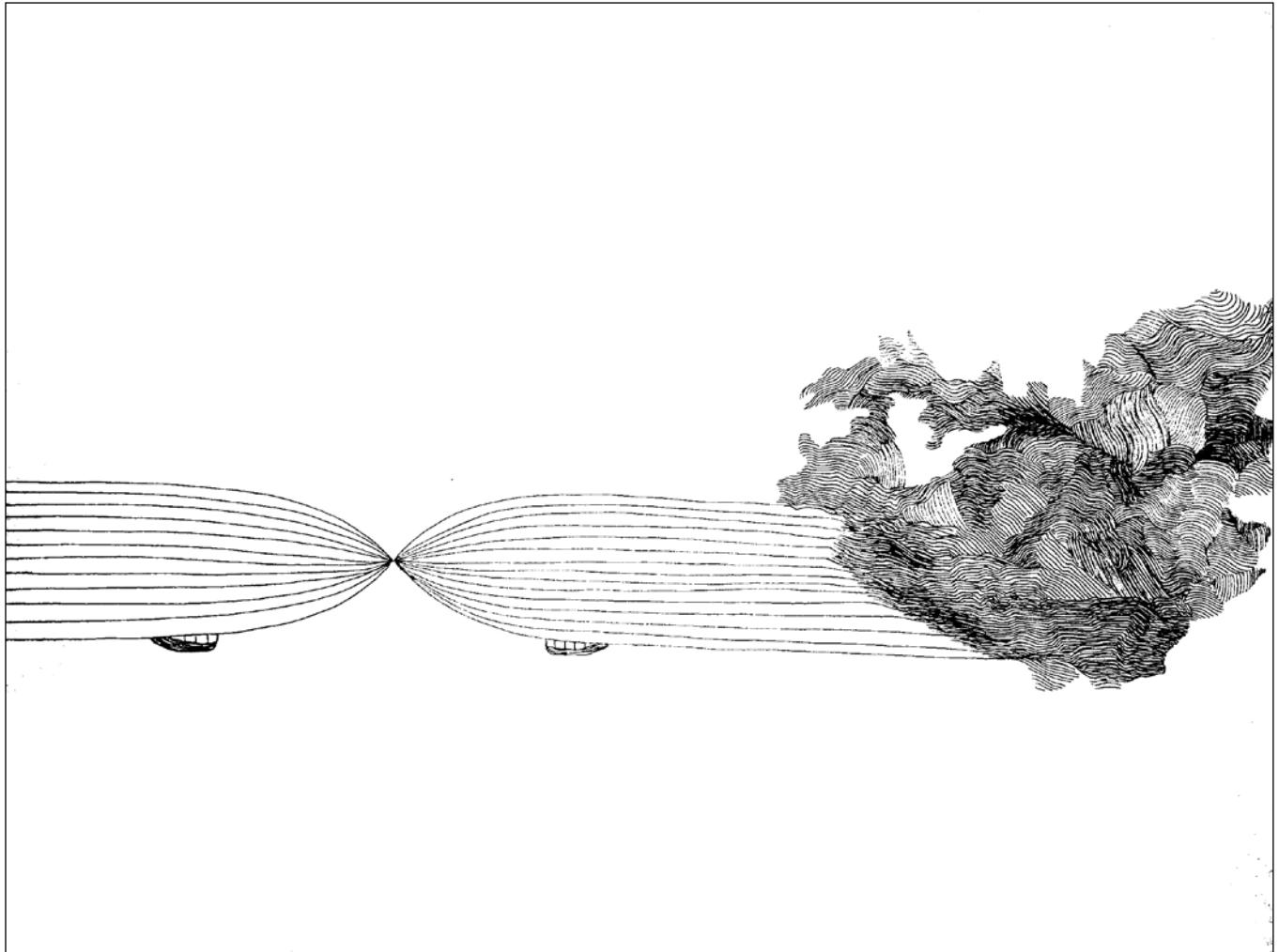
112

These artworks refer also to Maria as an organizer – they are an organic part of the long-term project *Museum of Future* of her art association 13 kubíkov (SK). The Museum of Future Project is based on the almost obsessive interest of the association's members (Mária Čorejová, Mária Rišková, Marian Lukačka) and their friends in topics such as science fiction, scientific, semi-scientific, as well as intuitive recognition of world. These are the never-ending sources of their inspiration. A man and his/her relationship to nature (universe), human communication (society), the exploration of world-views in the sense of how we understand the world, its forms and the expressions of the attitudes of a person or a group. Museum of Future talks about future – hypothetic but also very probable, about our limits and disappointments by "future that never happened", about real dreams and unreal plans.

The works and concepts of Mária Čorejová can be viewed as personal conversations – they are ordinary human dialogues of friends or partners on topics any thinking person knows well. They come into being as the result of interaction among artists materialized in artworks open to the interpretation of every viewer. The works of art themselves are discussion or their replicas ready to approach the future participants of this conversation.

Mária Rišková, *Conversations Leading Elsewhere* exhibition curator, Central Slovakian Gallery, Banská Bystrica;
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, 2013

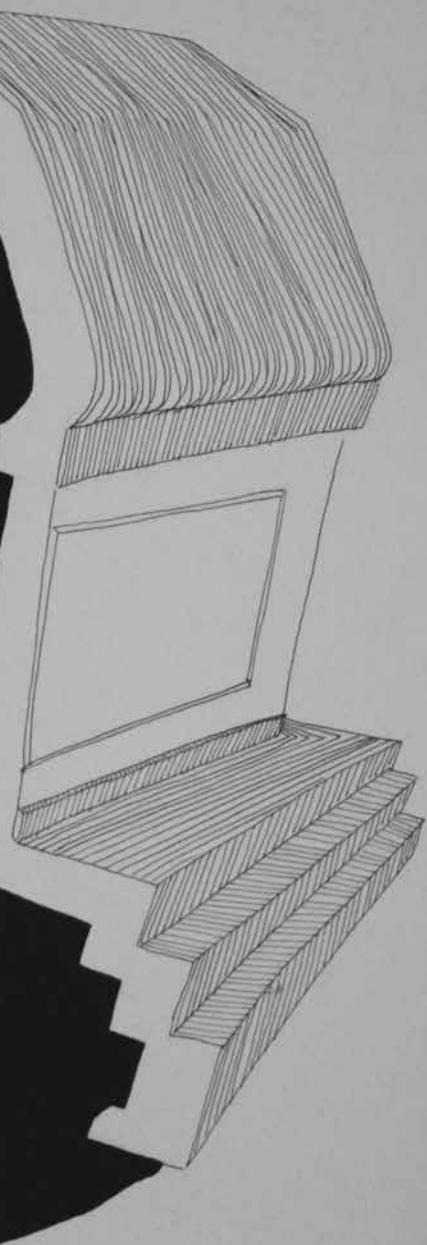
113

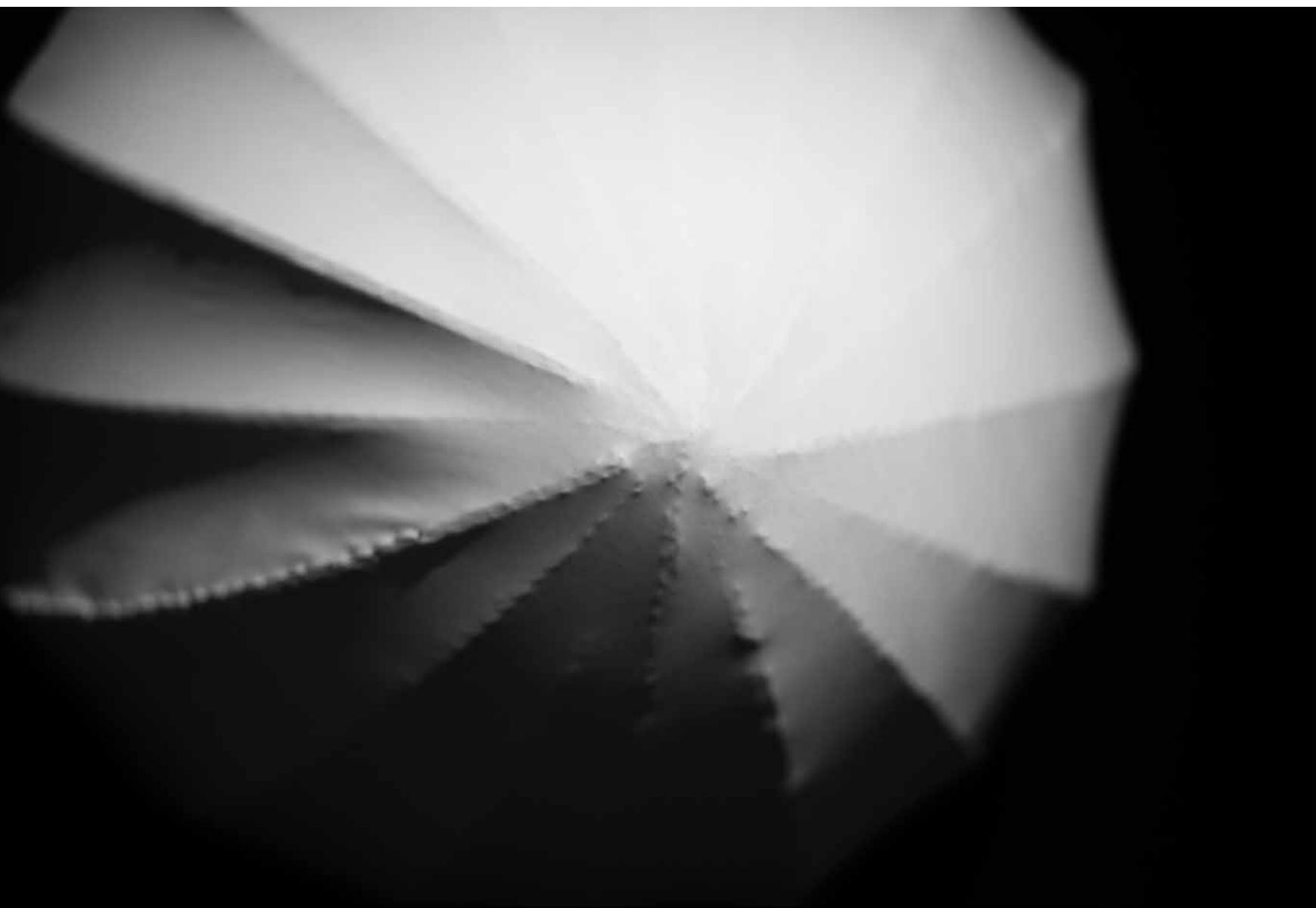

Stvorenie sveta
Creation of the World
64 x 50 cm

Stredoslovenská galéria Banská Bystrica, pohľad do inštalácie
Central Slovakian Gallery, installation view

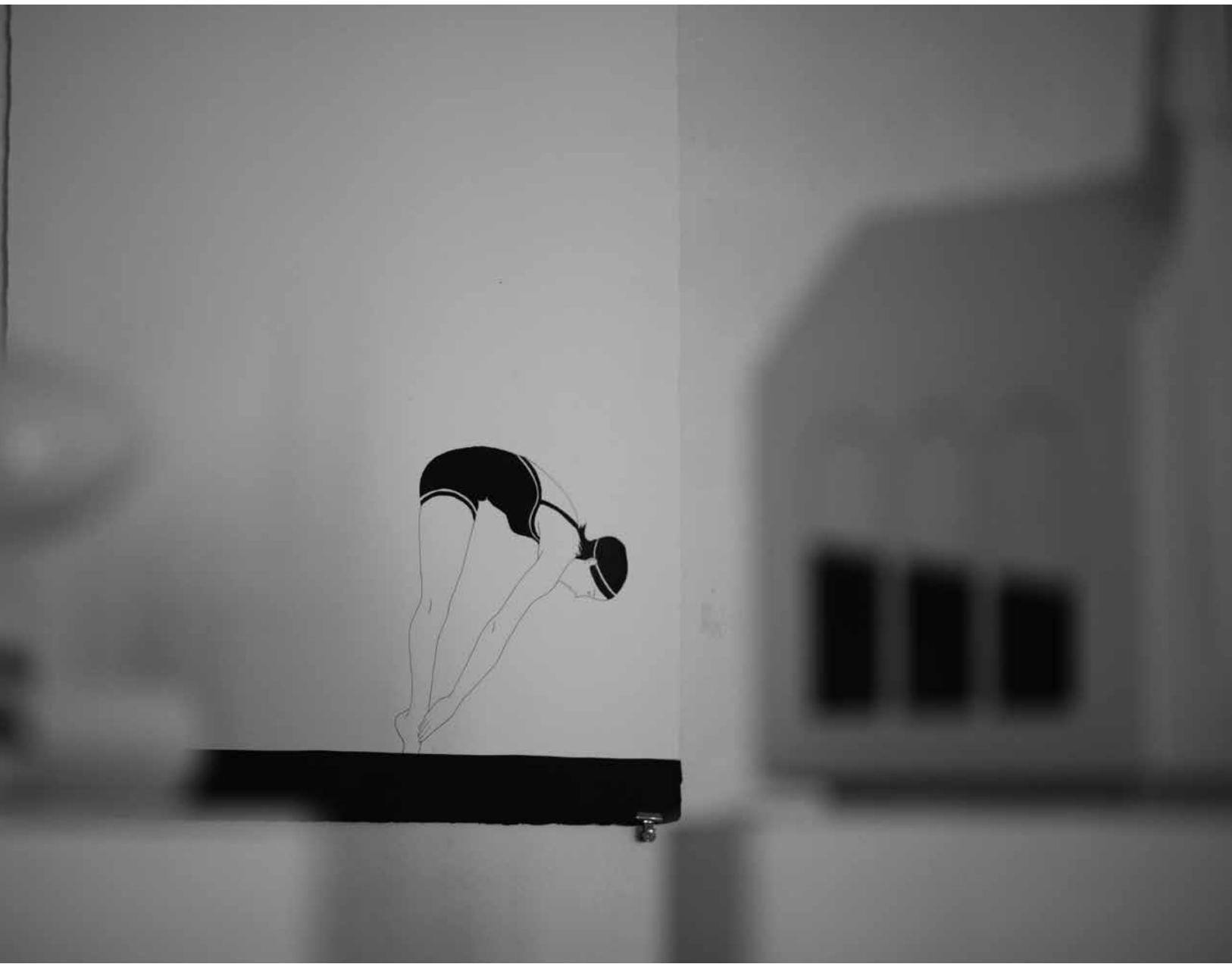

Argument

rôzne materiály, realizácia: Miriam Šebianová
various materials, realisation: Miriam Šebianová, Ø 70 cm

Stredoslovenská galéria Banská Bystrica, pohľad do inštalácie
Central Slovakian Gallery, installation view

Cvičení podle Marie, animácia: Matěj Smetana
Exercise According Maria, animation: Matěj Smetana

Potopa (K Pastierskemu listu 2013)

Deluge (To Pastoral Letter 2013)

keramické objekty, ceramic objects: Martin Bu

Potopa (K Pastierskemu listu 2013)
Deluge (To Pastoral Letter 2013)
keramické objekty, ceramic objects: Martin Bu

Dunkel Therapie

zvuková inštalácia, sound installation: Miroslav Tóth

Stredoslovenská galéria, Banská Bystrica | Central Slovakian Gallery, Banská Bystrica

Najväčší dar, dizajn rámu: Sylvia Jokelová
The Biggest Gift, frame design: Sylvia Jokelová

Jediné možné riešenie, 20 ks kresieb
The Only Possible Solution, 20 pcs of drawings
50 x 40 cm

Stredoslovenská galéria Banská Bystrica, pohľad do inštalácie
Central Slovakian Gallery, installation view

Cvičení podle Marie, animácia: Matěj Smetana, Stredoslovenská galéria Banská Bystrica
Exercise According Maria, animation: Matěj Smetana, Central Slovakian Gallery, Banská Bystrica

Keramické objekty, realizácia: Martin Bu, Stredoslovenská galéria Banská Bystrica
Ceramic objects, realisation: Martin Bu, Central Slovakian Gallery, Banská Bystrica

Stredoslovenská galéria Banská Bystrica, pohľad do inštalácie
Central Slovakian Gallery, installation view

Stredoslovenská galéria Banská Bystrica, pohľad do inštalácie
Central Slovakian Gallery, installation view

Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava, pohľad do inštalácie
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, installation view

DOM
UMENIA

Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava, pohľad do inštalácie
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, installation view

Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava, pohľad do inštalácie
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, installation view

Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava, pohľad do inštalácie
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, installation view

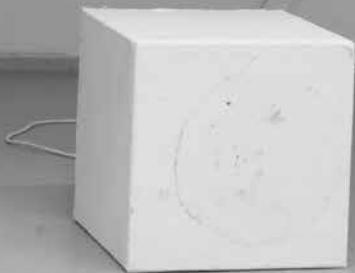
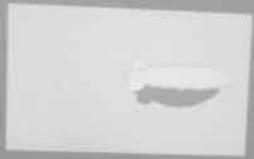
12/250 000, 12 ks kníh *Jitro kouzelníků*, realizácia: Mária Rišková & Marian Lukačka

12/250 000, 12 books *Le Matin des Magiciens*, realisation: Mária Rišková & Marian Lukačka

Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava, pohľad do inštalácie
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, installation view

Cesta do stredu zeme I, 70 x 110 cm, maľba: Alena Adamíková, Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava
The Way to the Middle of the Earth I, 70 x 110 cm, painting: Alena Adamíková, House of Arts/Kunsthalle;

Cesta do stredu zeme II, 170 x 170 cm, maľba: Alena Adamíková, Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava
The Way to the Middle of the Earth II, 170 x 170 cm, painting: Alena Adamíková, House of Arts/Kunsthalle

Dom umenia/Kunsthalle, Bratislava, pohľad do inštalácie
House of Arts/Kunsthalle, Bratislava, installation view

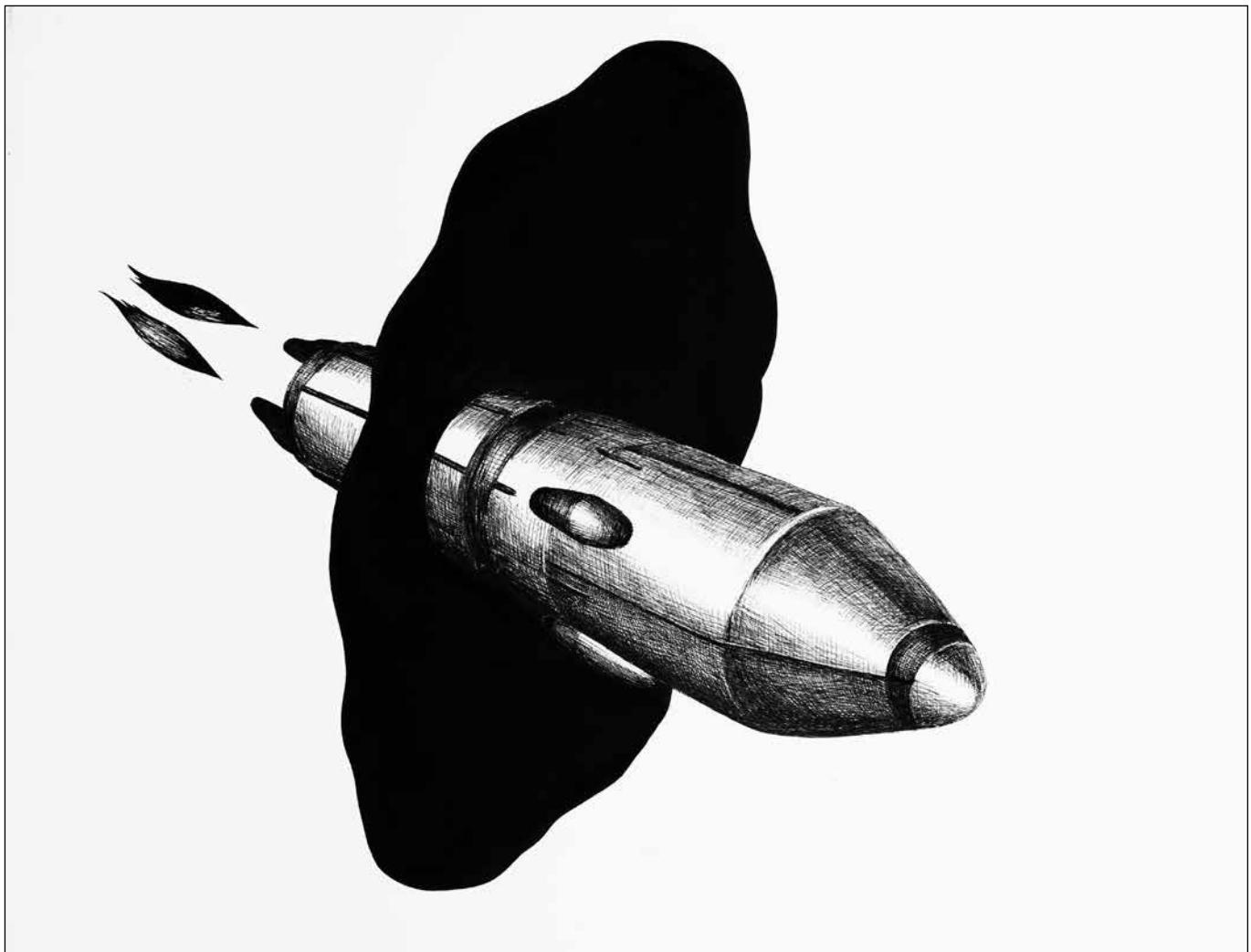

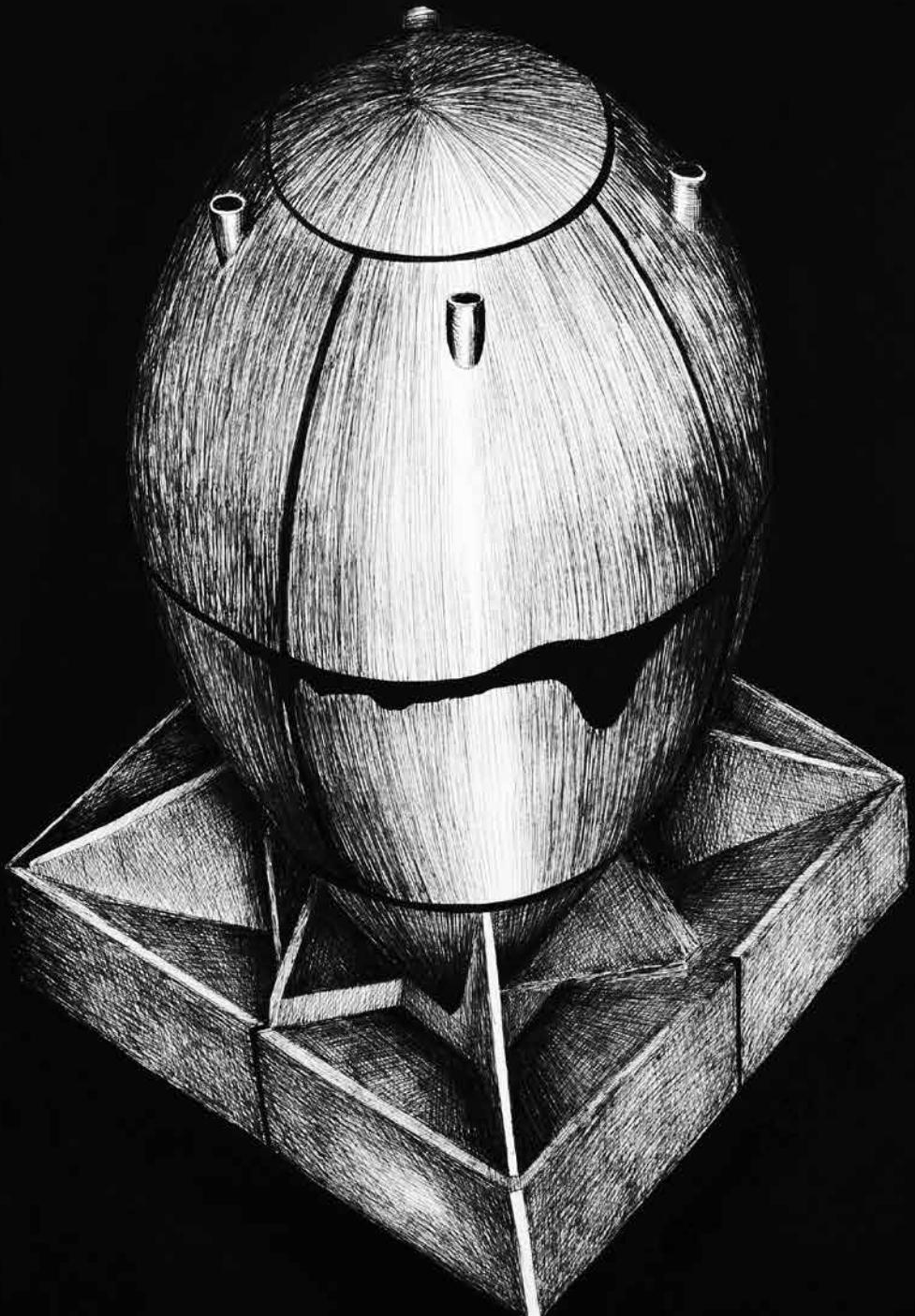
144

Kráska I
Beauty I
76 x 56 cm

145

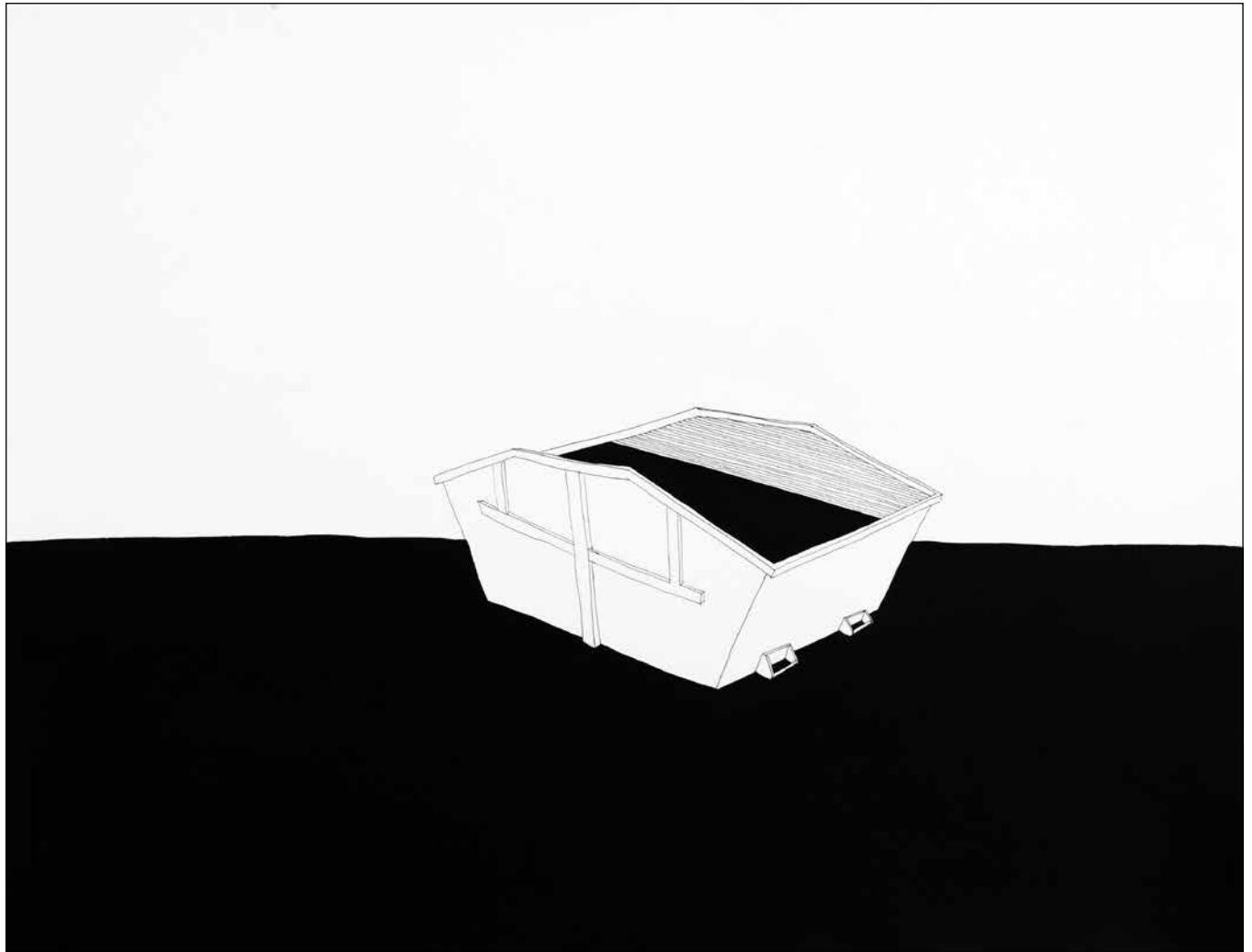
Kráska II
Beauty II
76 x 56 cm

146

Kráska III
Beauty III
76 x 56 cm

147

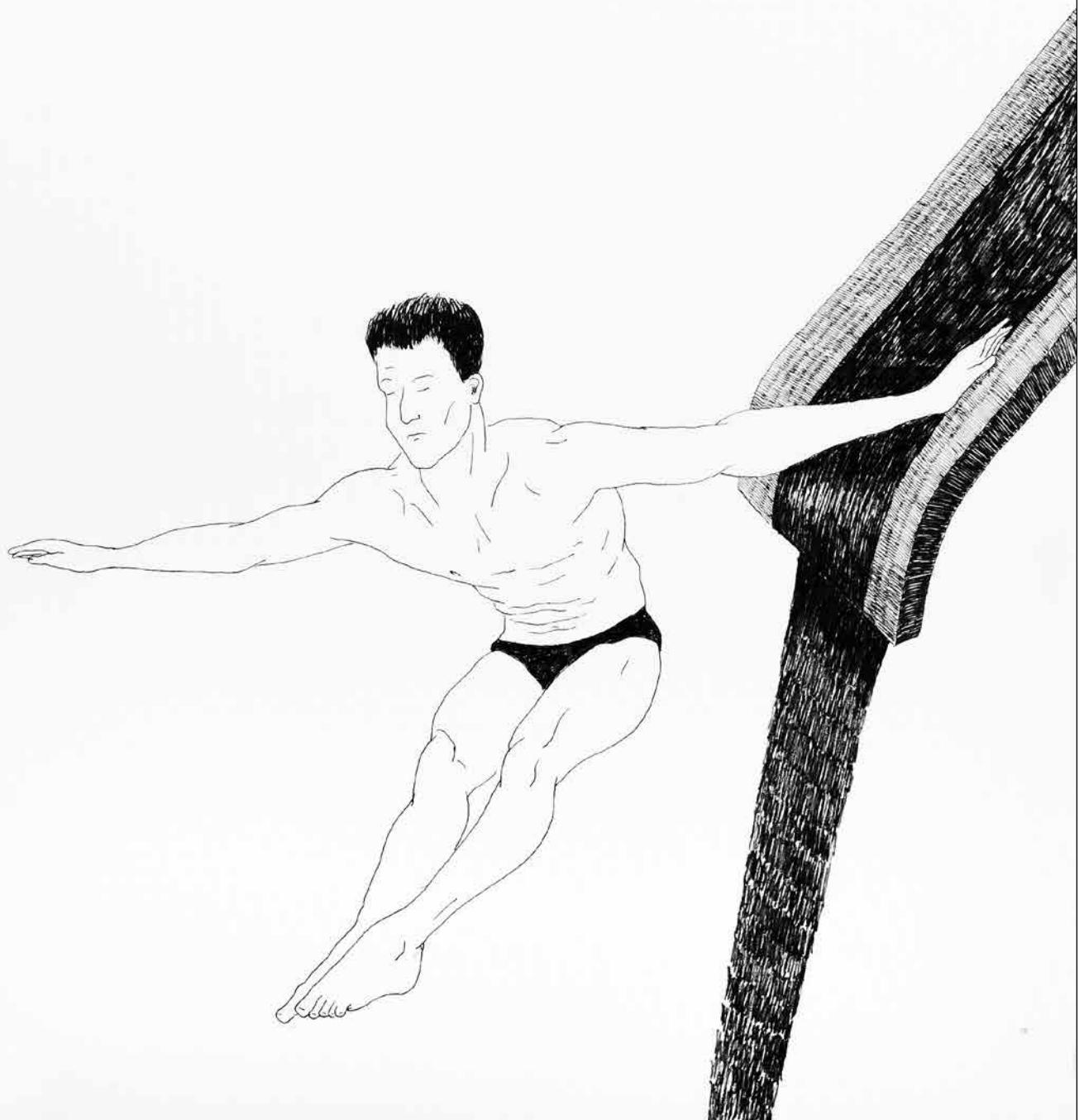

Úmysel
Intention
64 x 50 cm

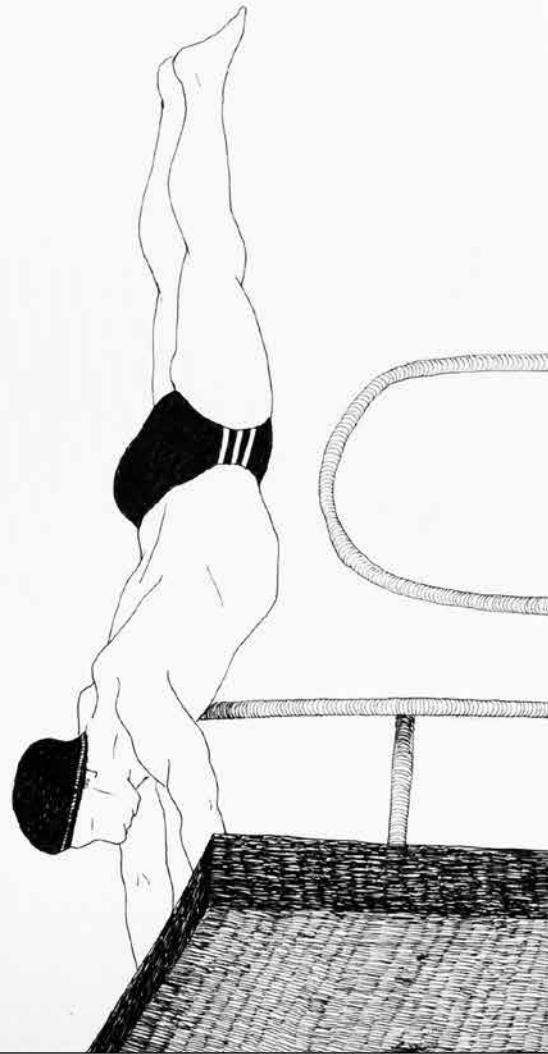
Drobné radosti minulých dní I
Little Pleasures of the Previous Days I
50 x 64 cm

149

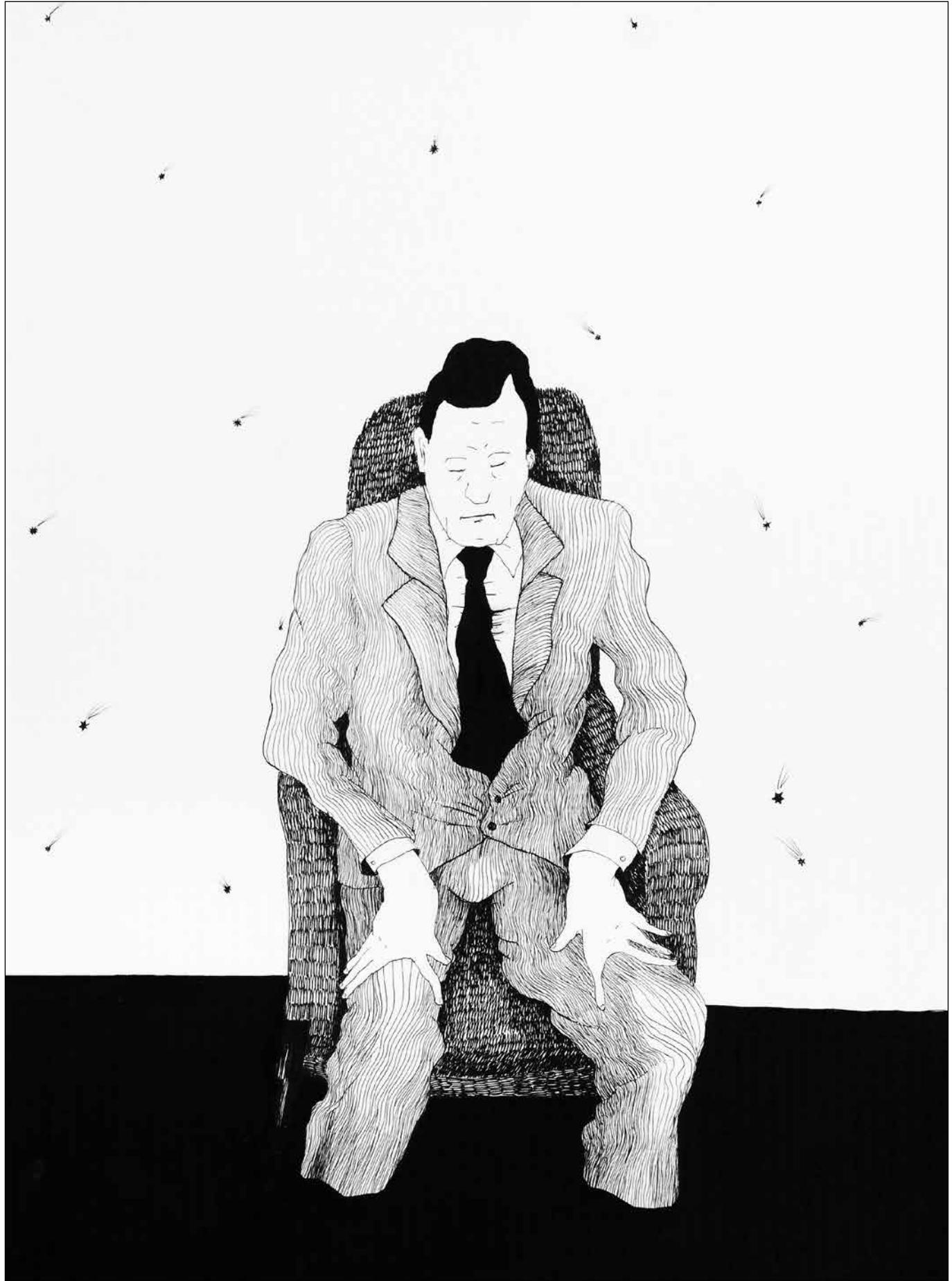
Drobné radosti minulých dní II
Little Pleasures of the Previous Days II
50 x 64 cm

150

Drobné radosti minulých dní III
Little Pleasures of the Previous Days III
50 x 64 cm

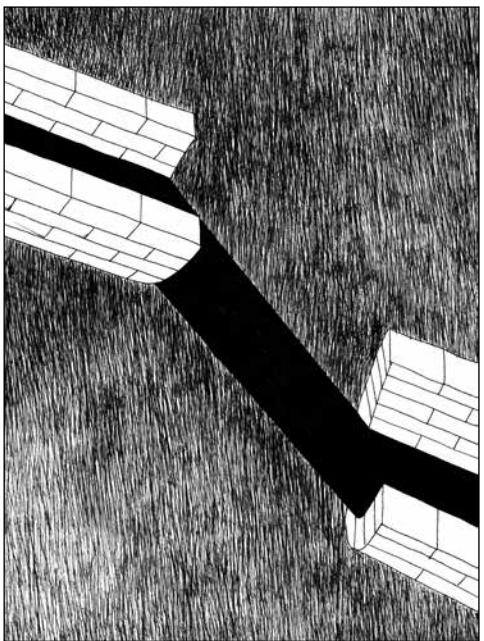
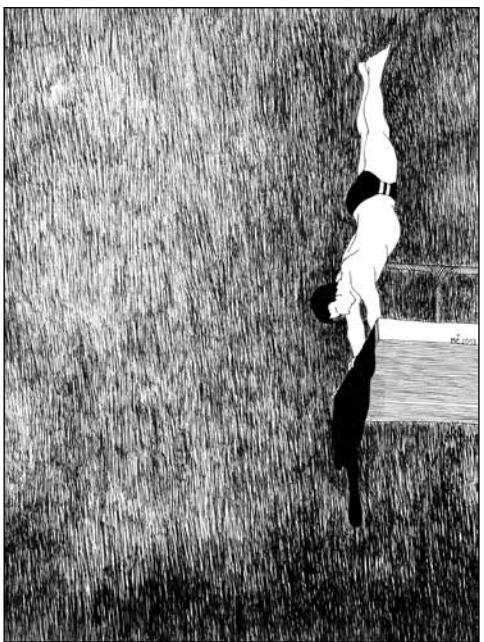
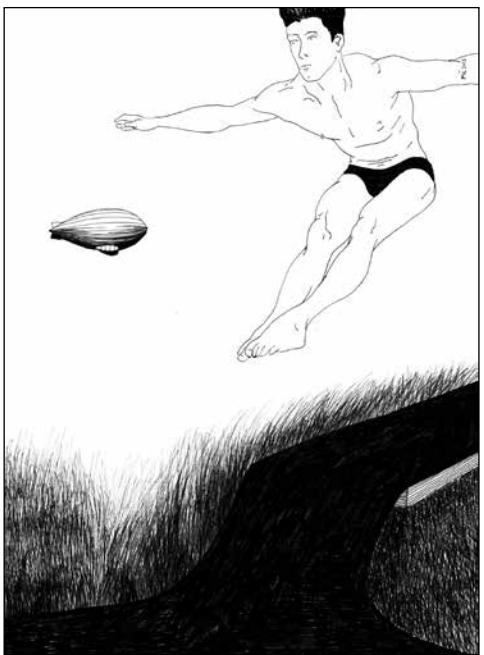
151

Bez názvu (podľa Luciana F.)

Untitled (After Lucian F.)

50 x 64 cm

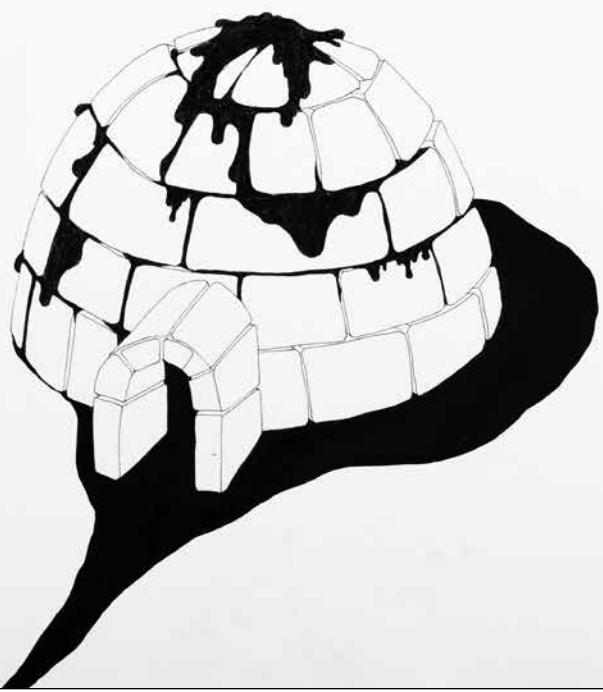
152

Malý pravdivý okamih I – III
The Little Truthful Moment I – III
21 x 28 cm

153

Okamih pravy II
The Moment of Truth II
70 x 100 cm

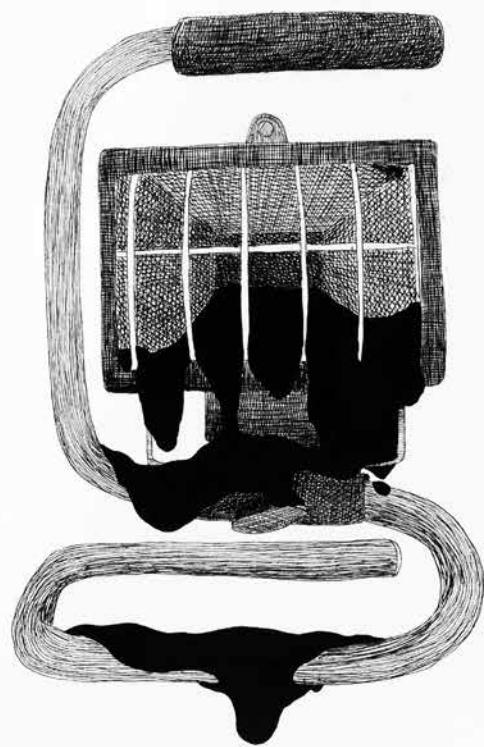
154

**Neznáme územia, známe príčiny I
Strange Places, Familiar Causes I**
50 x 64 cm

155

**Neznáme územia, známe príčiny II
Strange Places, Familiar Causes II**
50 x 64 cm

156

Nehoda č. 68
Accident No. 68
50 x 64 cm

157

Nehoda č. 69
Accident No. 69
50 x 64 cm

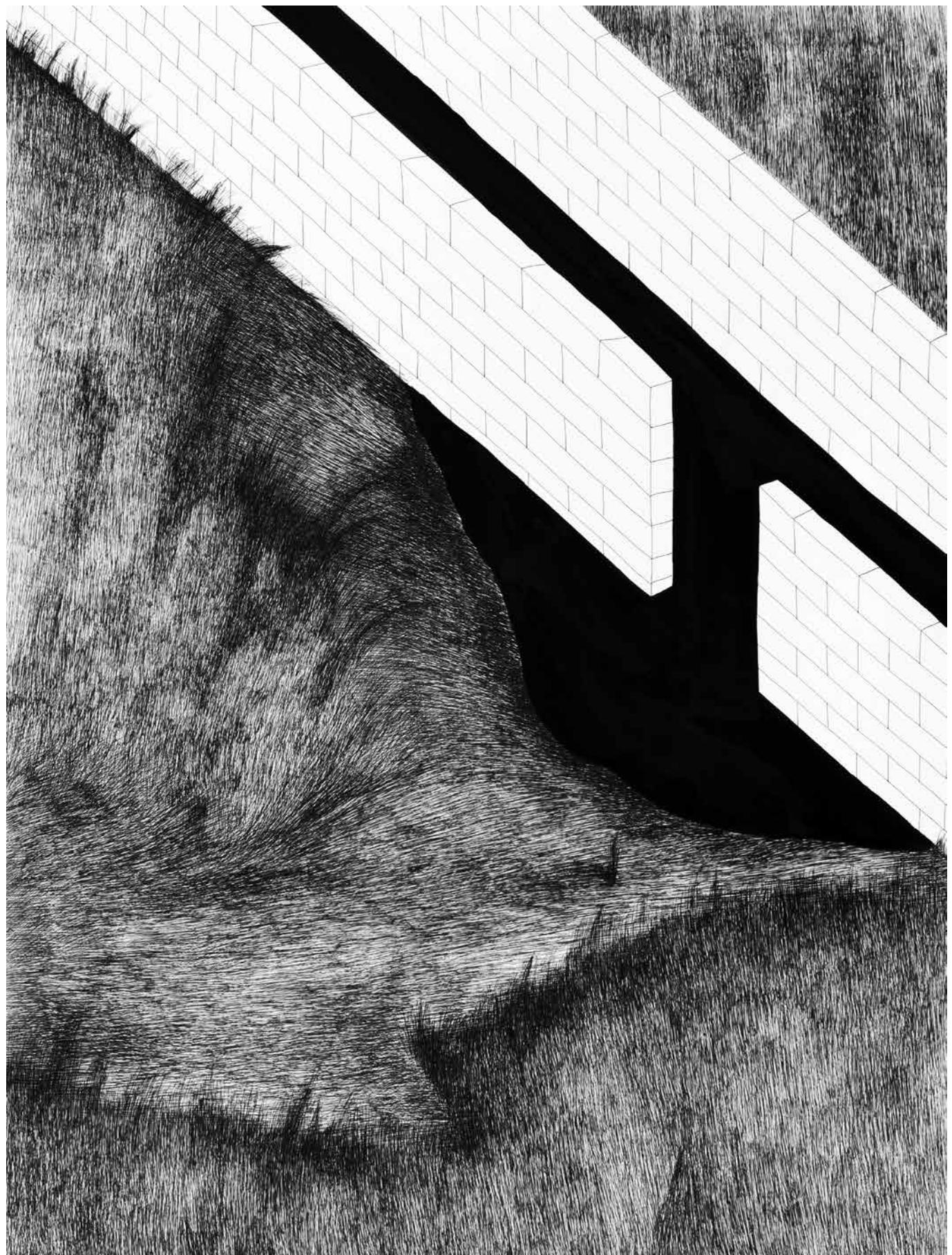
Bez názvu (Tajné životy bežných vecí) I
No title (Secret Lives of Ordinary Things) I
70 x 64 cm

159

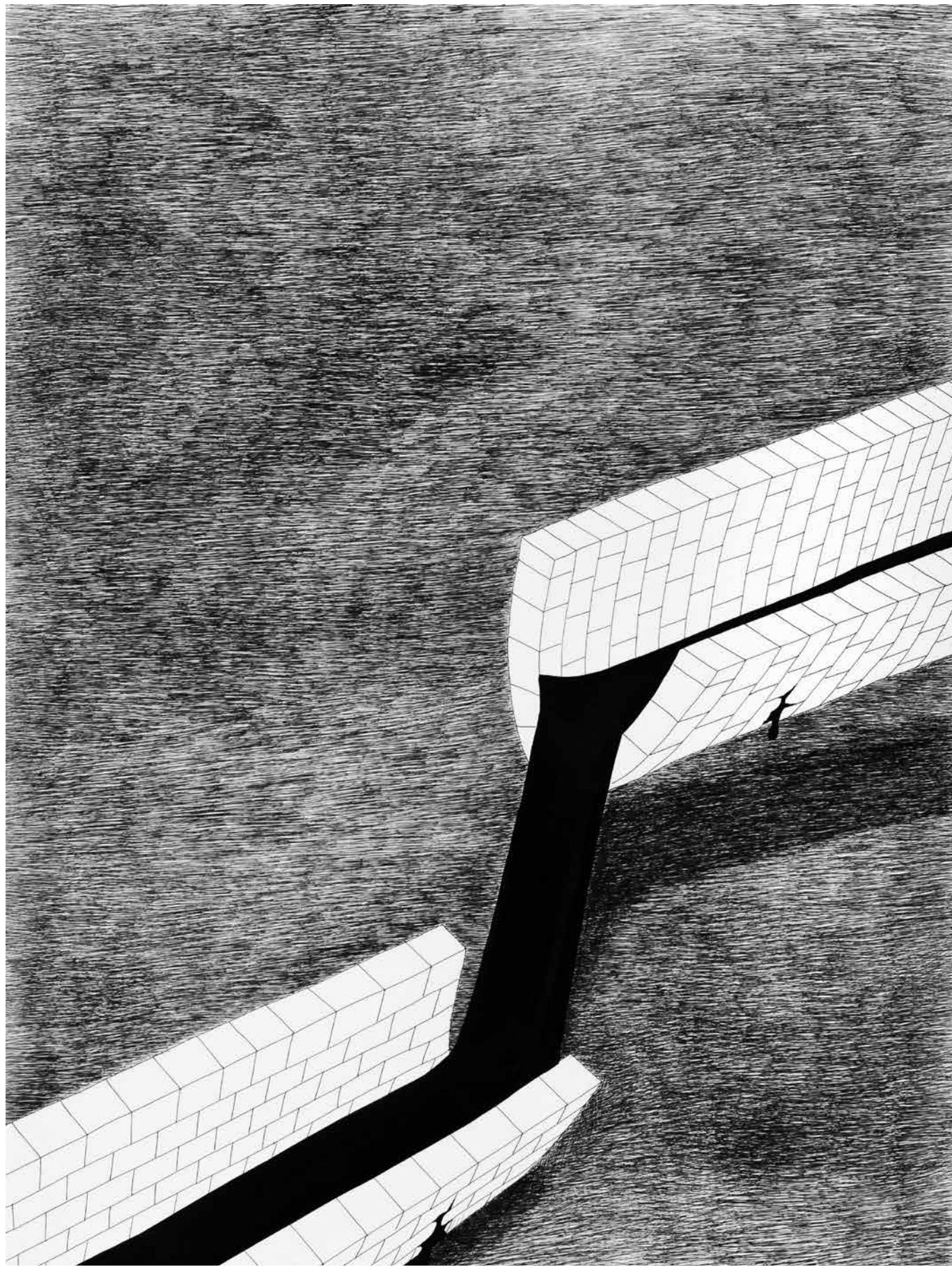
Bez názvu (Tajné životy bežných vecí) II
No title (Secret Lives of Ordinary Things) II
70 x 64 cm

Podstata zmysluplného života leží niekde úplne inde
The Essence of Meaningful Life Lies Completely Elsewhere
70 x 100 cm

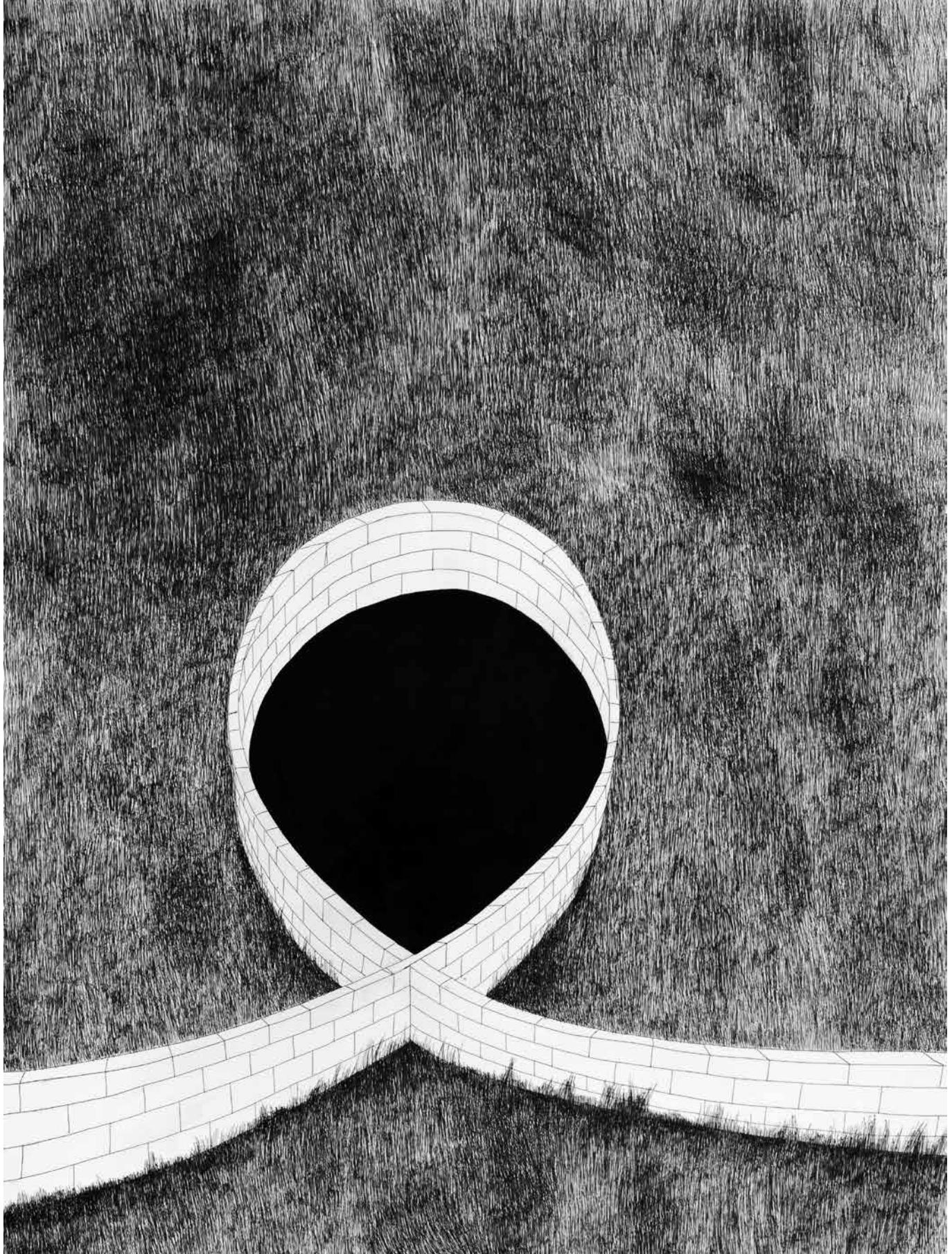
161

**Podstata zmysluplného života leží niekde úplne inde
The Essence of Meaningful Life Lies Completely Elsewhere**
70 x 100 cm

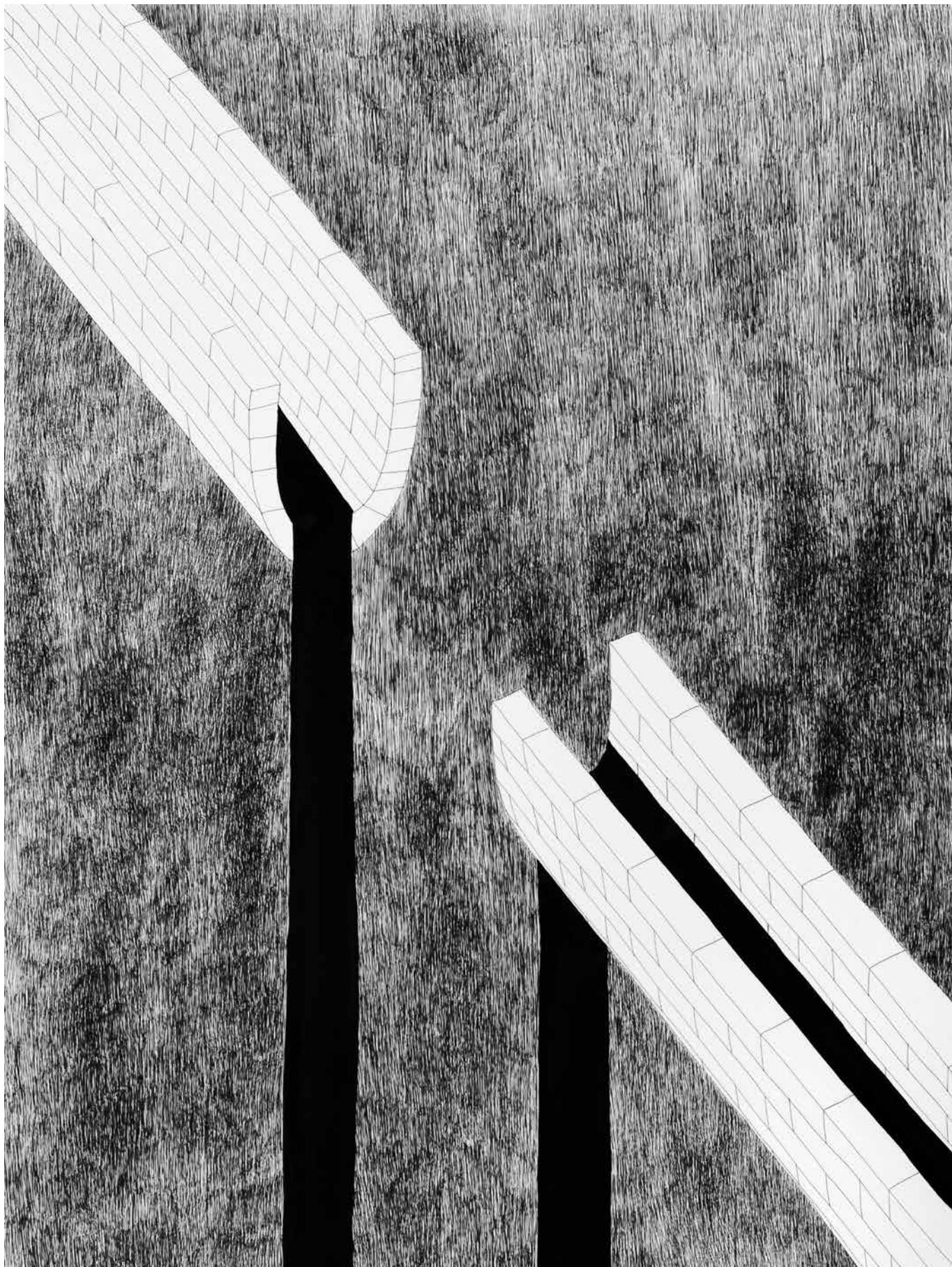

**Podstata zmysluplného života leží niekde úplne inde
The Essence of Meaningful Life Lies Completely Elsewhere**
70 x 100 cm

163

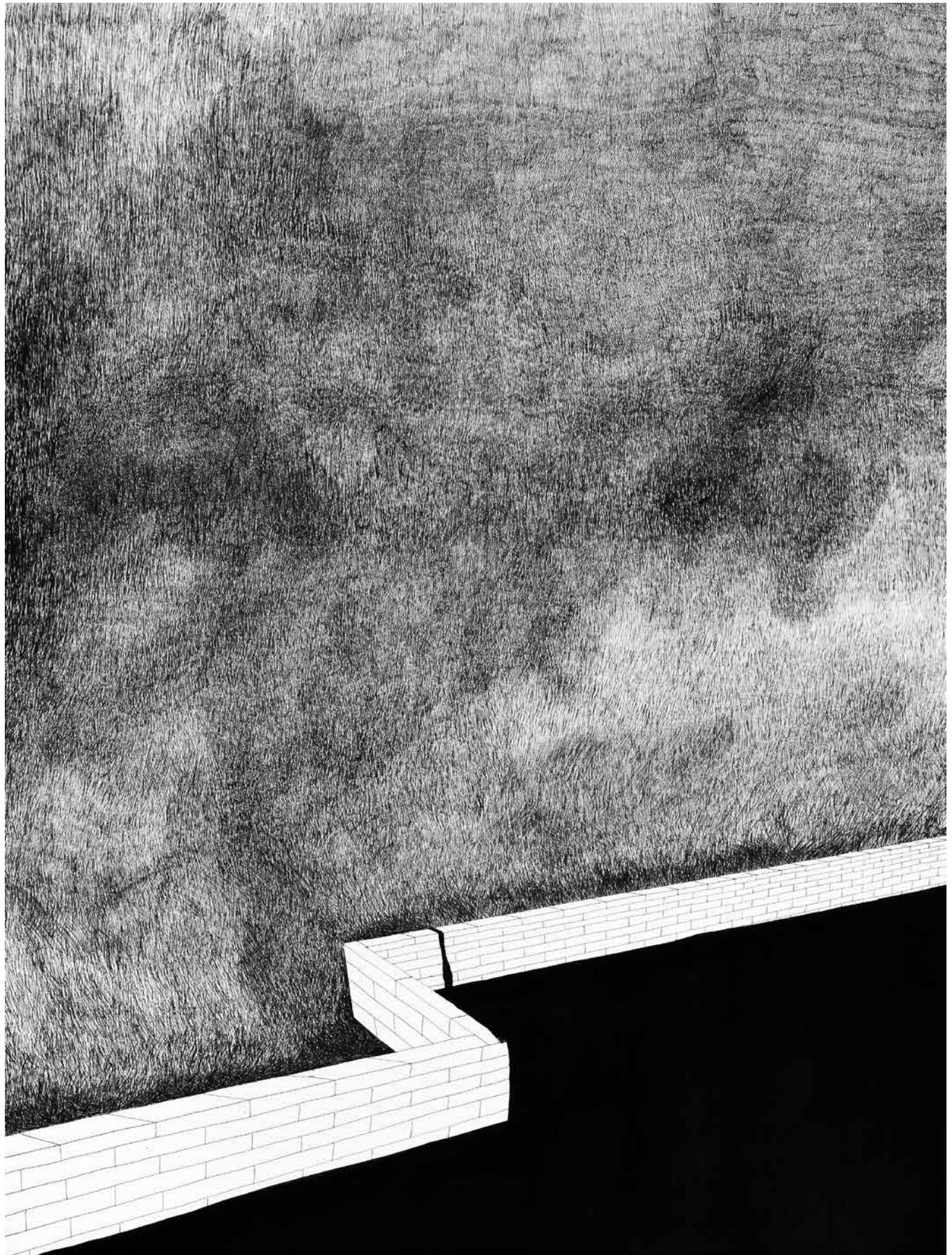

**Podstata zmysluplného života leží niekde úplne inde
The Essence of Meaningful Life Lies Completely Elsewhere**
70 x 100 cm

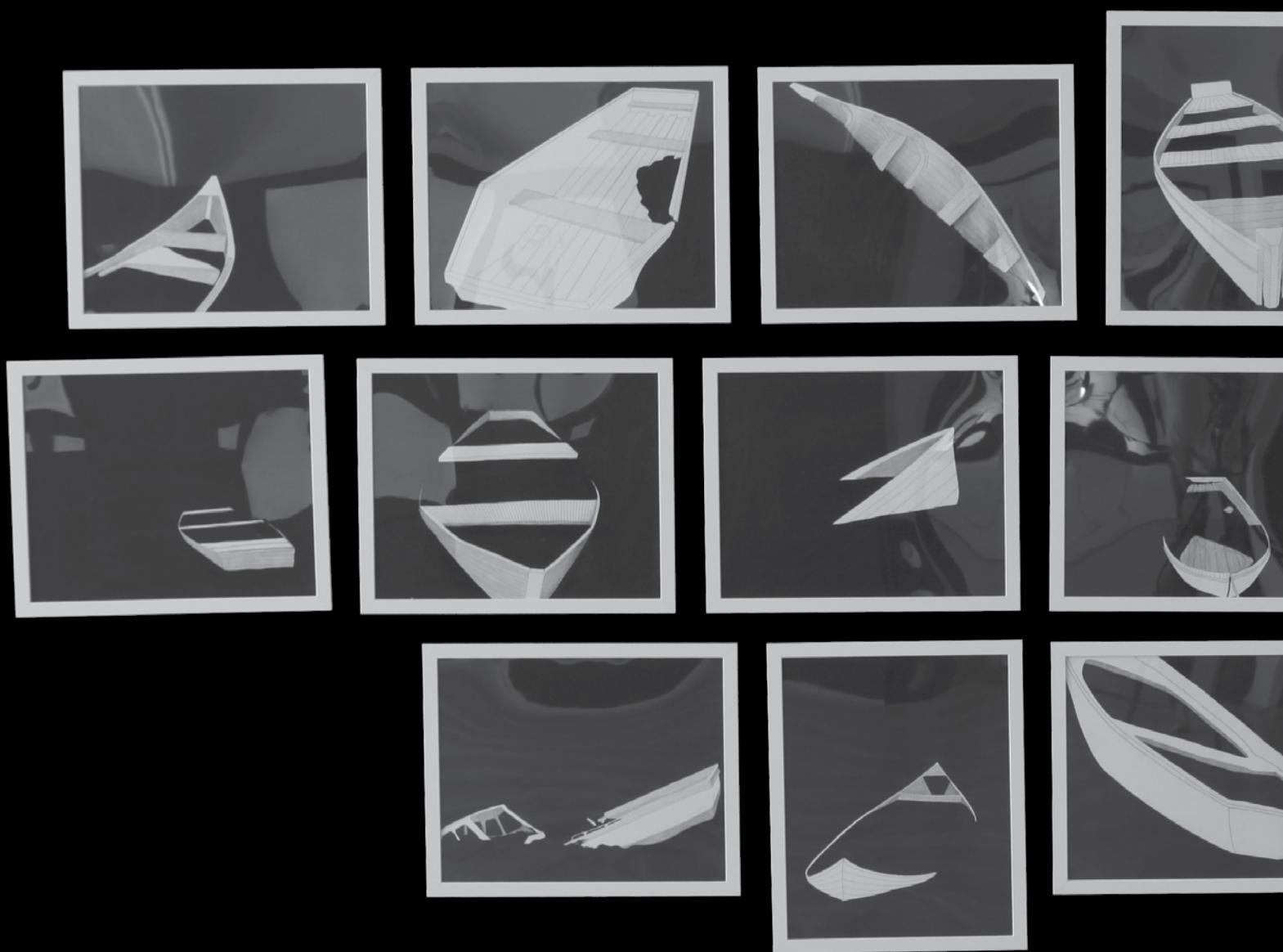

**Podstata zmysluplného života leží niekde úplne inde
The Essence of Meaningful Life Lies Completely Elsewhere**
70 x 100 cm

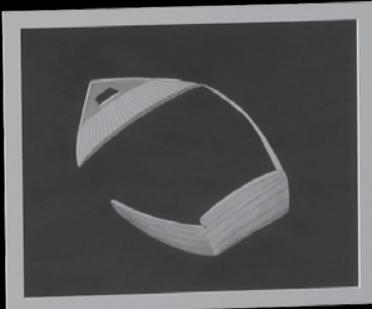
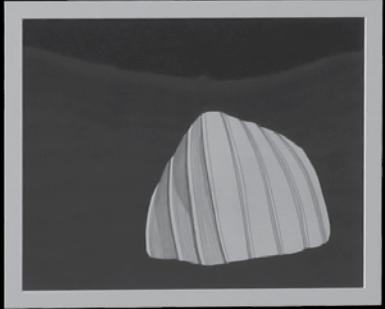
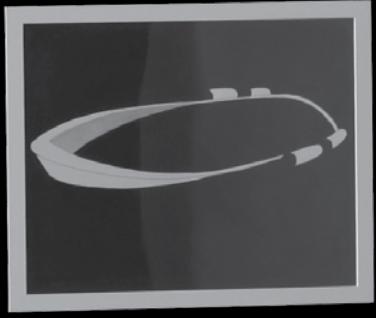
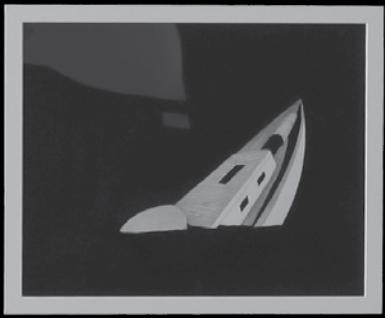
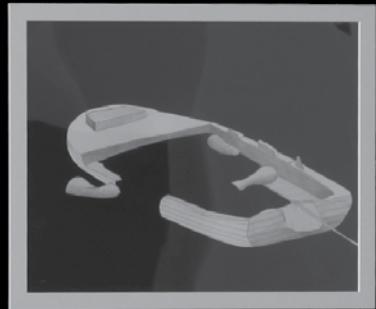
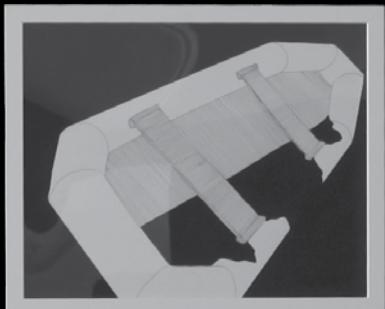
165

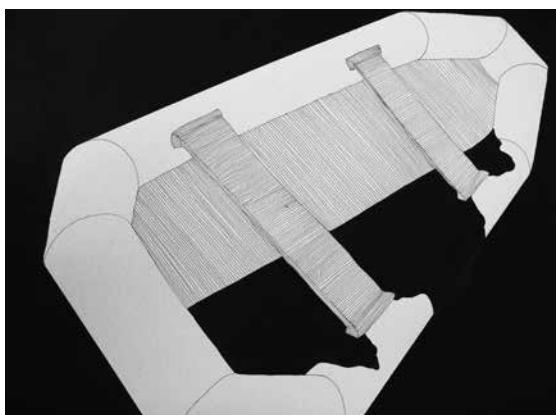
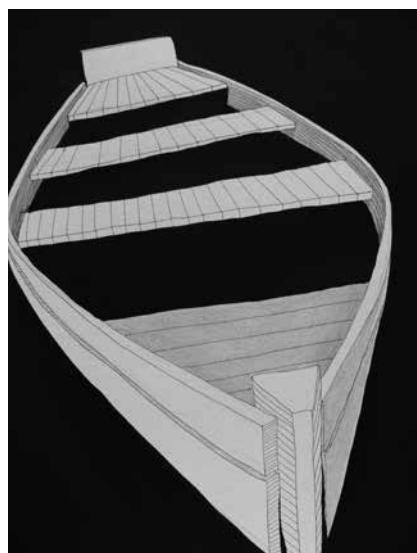

**Podstata zmysluplného života leží niekde úplne inde
The Essence of Meaningful Life Lies Completely Elsewhere**
70 x 100 cm

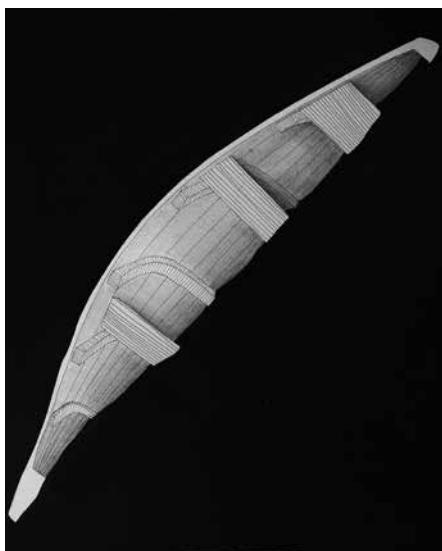

Jediné možné riešenie, 20 ks
The Only Possible Solution, 20 pcs
50 x 40 cm

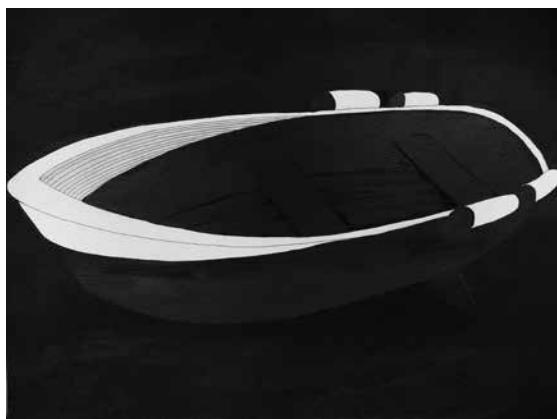
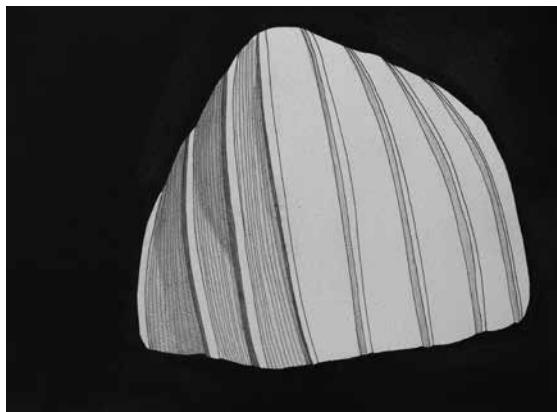
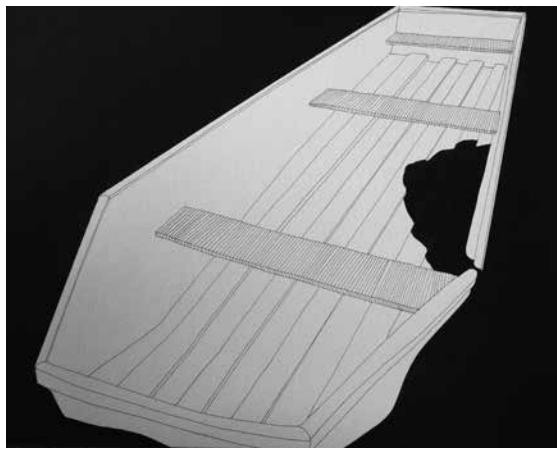

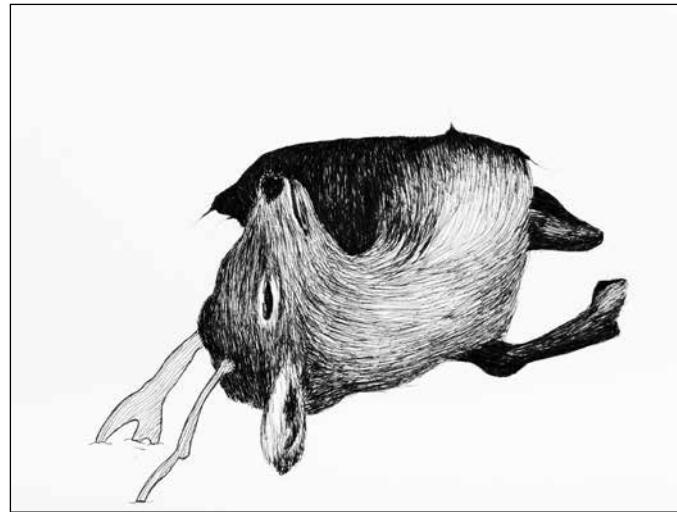
168

169

Jediné možné riešenie, detaily
The Only Possible Solution, details
50 x 40 cm

170

171

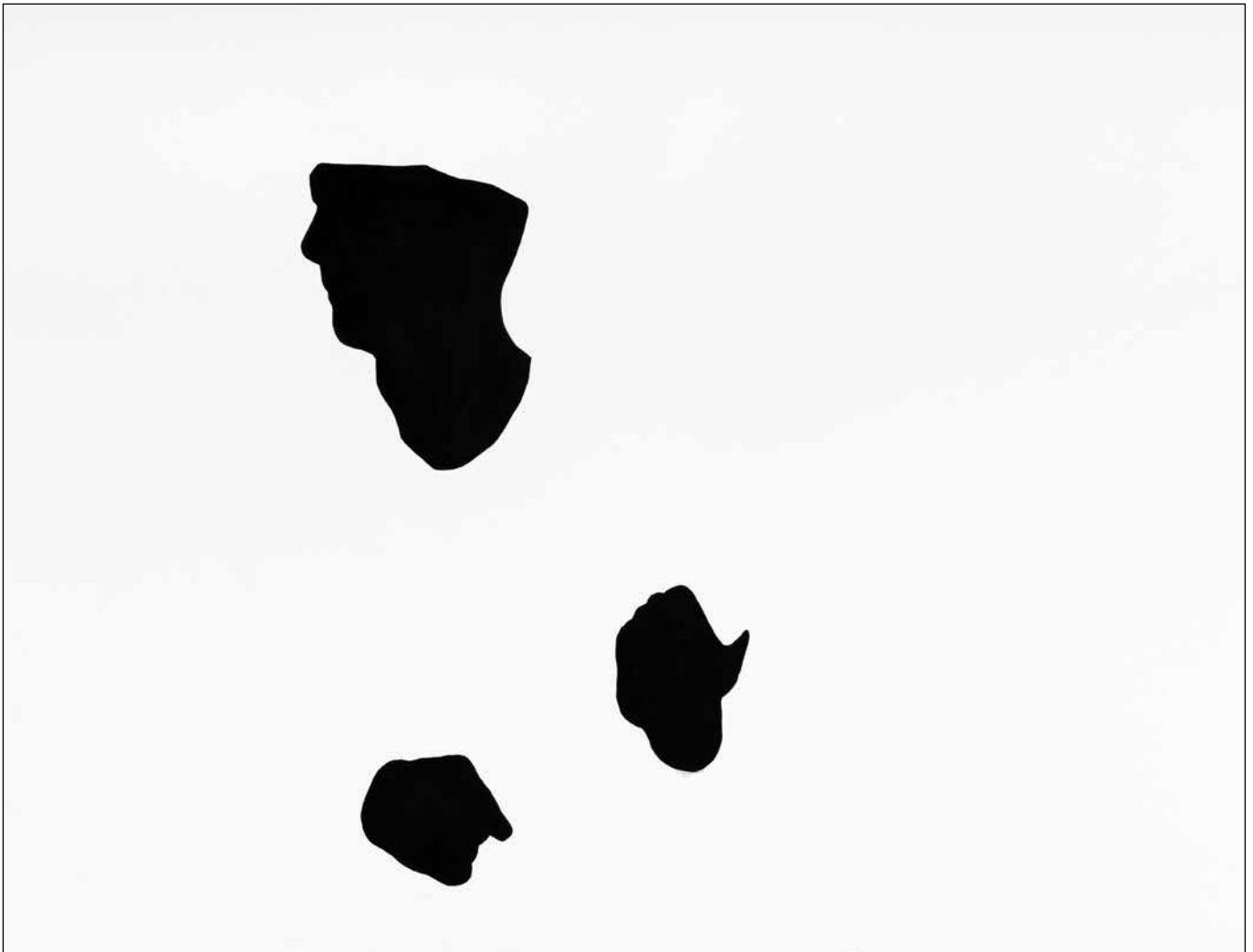

Lepšie miesto pre život I – V
A Better Place To Live I – V
21 x 28 cm

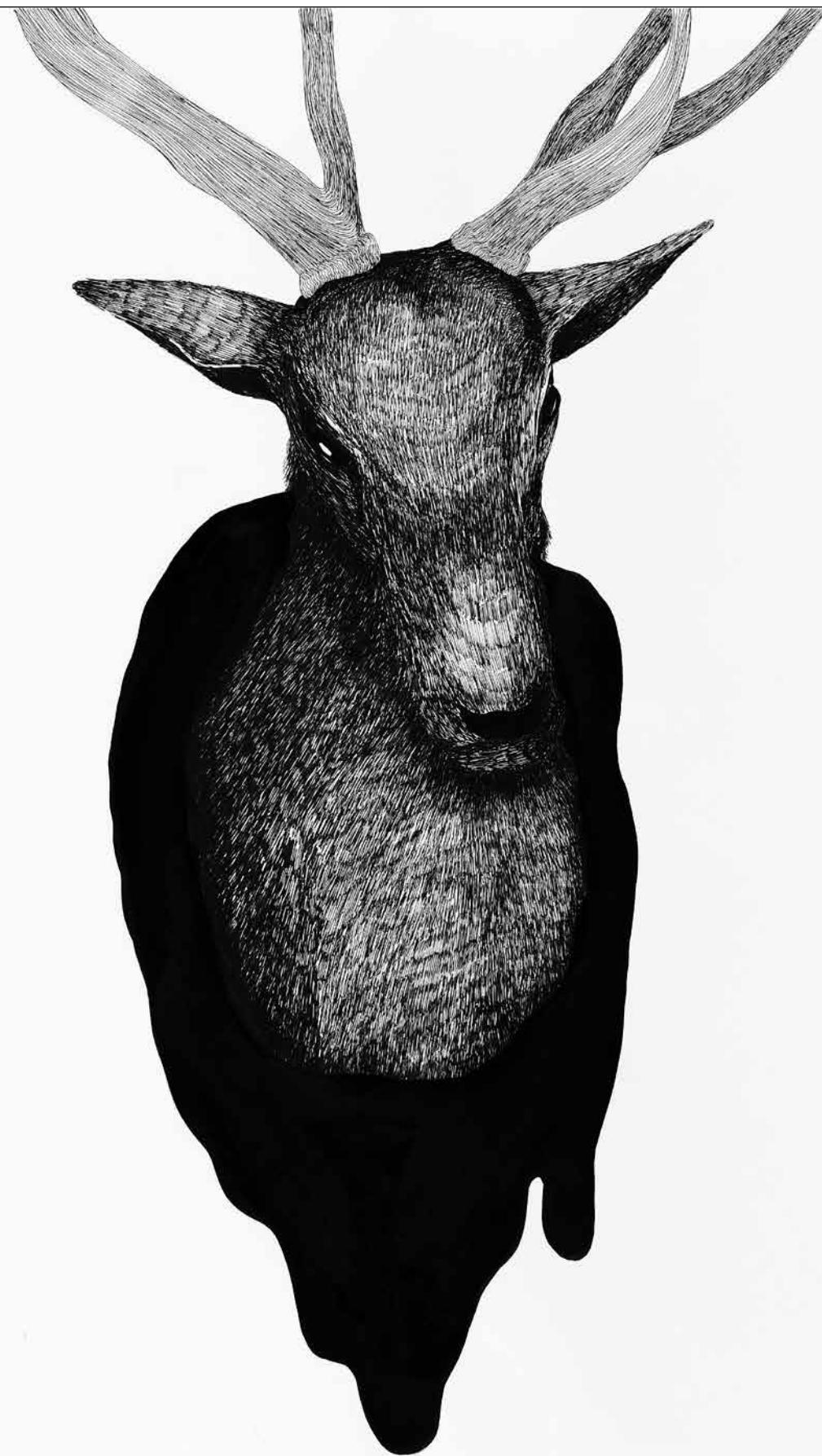
172

Lepšie miesto pre život
A Better Place To Live
100 x 70 cm

173

**Lepšie miesto pre život
A Better Place To Live
100 x 70 cm**

174

175

**Lepšie miesto pre život
A Better Place To Live
70 x 100 cm**

176

Lepšie miesto pre život
A Better Place To Live
70 x 100 cm

177

Koniec vel'kého príbehu
The End of a Great Narration
56 x 76 cm

Po(pri) starších prácach¹, realizovaných napríklad v médiách maľby, videa či inštalácie, je v súčasnosti ťažiskovým výstupom uvažovania Márie Čorejovej kresba.² Aj tá sa občas, najmä v cielenej koncepčnej spolupráci s inými výtvarníkmi a výtvarníčkami (napríklad Alena Adamíková, Martin Bu, Sylvia Jokelová, Matěj Smetana, Miriam Šebianová), stala východiskovým materiálom objektu, animácie alebo maľby, no základom, z ktorého sa v týchto kooperáciach vychádzalo, bola väčšinou už hotová, autonómna a sebestačná kresba, ktorá tu nefungovala iba ako náčrt či prípravná skica alebo návrh, ale ako dokončené a suverénne umelecké dielo s rozpoznateľným autorským rukopisom.

Čorejovej kresbu dnes charakterizuje redukovaná čierno-biela farebnosť, narábanie s kontrastom (nie len bielej a čiernej, ale aj línie a plochy či prázdnego a zaplneného priestoru), umiestňovanie nesúrodých prvkov do jedného obrazového celku či špecifická ikonografia a súbor často využívaných motívov so silnou kultúrne (a niekedy až archetypálne) podmienenou symbolikou (lod', kríž, chrám, dom, mûr/bariéra/hranica, stan, lietadlo/balón/vzducholod', atlét, lesná zver, vták atď.).

Asi najpríznačnejším motívom, s ktorým Mária Čorejová vo svojich kresbách pracuje, je však čierna, vizuálne najčastejšie tekuto pôsobiaca hmota alebo plocha, ktorá vymazáva/tvorí identitu priestorov, vecí či figúr, vy/zapĺňa ich vnútra alebo selektívne pohlcuje/odhaluje ich fragmenty. K povahе tohto motívу a jeho podobe akoby celkom prirodzenе prisľúchala zvolená technika kresby tušom, ktorého vlastnosti (ako materiálu) sú analogické s tekutou, temnou a jednoznačne neidentifikateľnou hmotou (ako symbolom) prítomnou v obraze.

Vo všeobecnosti tiež platí, že autorka sa pohybuje od tematizovania subjektívneho, individuálneho a intímneho, k uvažovaniu o všeobecnom, verejnem, univerzálnom ba až existenciálnom. Veľkou časťou Čorejovej tvorby sa pritom tiahne reflexia a kritika rôznych kultúrnych a spoločenských fenoménov, náboženstvo a cirkev nevynímajúc, pričom jej pohľad je často (niekedy viac inokedy menej skryto) ironický. Niekedy sa navýše, nie len obrazom, ale aj zvolenou formuláciou názvu diela (napríklad *Vaše pravdy sú ako moje nálady*, 2012/2014 alebo *Kde končia vaše argumenty, začína moja sloboda*, 2012/2014) nevyhýba otvorenému prejavneniu osobného postoja a zainteresovanosti.

Často tiež destabilizuje konvenčné významy alebo bezproblémové chápanie vecí (a toho, čo ako znaky zastupujú) narúšaním ich vizuálnej integrity, prisudzovaním im nepatričných vlastností, alebo ich prezentovaním v zvláštnych, niekedy až surreálnych podobách, vztahoch a situáciach.

178

V textoch o autorkinej tvorbe sa tiež často hovorí o dejovosti či latentnej príbehovosti jej diel³. Tušený dej je ukotvený v obrazoch zastaveného/naznačeného/očakávaného pohybu (často vzletu, zdvihu, pádu) figúr a predmetov, rozpadu objektov a architektúr alebo fluidného toku hmoty. Pociťované implicitné plynutie vizuálne zmrazeného času vychádza z možných, predvídaných alebo domyslených podôb situácií, ktoré potencionálne predchádzali alebo nadchádzajú aktuálnemu statickému obrazu. Predpokladané dianie je väčšinou minimálne a výtvarne budované veľmi striedmo, avšak precízne. Ak by som mal použiť pojmy vychádzajúce z literatúry, kresby Mária Čorejovej by som skôr ako príbehy či dej "čítal" ako lyrické momentky, kde viac ako o lineárne rozvíjanie dejia ide o úsporný a konotatívny symbolický, metaforický alebo metonymický obraz, ktorý je prítomný iba v tomto momente (eo instante) a zároveň je jeho trvanie nekonečné, tak ako to možno vidieť v troch videách Matěja Smetanu (*Cvičení podle Marie*, 2012 – prezentované napríklad na výstave *Rozhovory*, ktoré vedú *inam / Conversations leading elsewhere*, Dom umenia, Bratislava, kurátori: 13 kubíkov, 2013 – 2014), ktoré vznikli na základe autorkiných kresieb. V jednej z týchto Smetanových animácií sa na čiernej hladine kolíše tekutinou napoly naplnená lod'ka, prehýba sa zo strany na stranu, pričom nevieme s istotou povedať, či sa pohybuje niektorým smerom, alebo zotrvava ukotvená v jednom bode. Nepotopí sa, tekutina ju nepohltí, ani z nej nezmizne. Obraz sa dej, prebieha v čase a zároveň je uväznený v bezčasí, kde nie je prítomný ani začiatok, ani koniec, iba nekonečný okamih.

¹ Na myslí mám napríklad diela prezentované na spoločných výstavách s Michaelou Nociarovou: *The common day*, Stredoslovenská galéria v Banskej Bystrici, kurátorka: Zuzana Majlíngová, 2008; *The point of view*, Galéria Jána Koniarika, Synagóga, Trnava, kurátorka: Ivana Mončolová, 2006; *Between..., Cik-Cak Centrum*, Bratislava, kurátorka: Mira Putišová, 2004; *The common level*, Galéria Medium, Bratislava, kurátorka: Mária Rišková, 2001

² Na myslí mám napríklad diela prezentované na výstavách: *Krízová cesta / The Stations of the Crisis*, Prezidentský salónik na Hlavnej stanici, Bratislava, kurátorka: Zuzana Duchová, 2014; *Identities / Lightness of Searching* (s Alenou Adamíkovou), Nitrianska galéria, Nitra, kurátorka: Diana Majdáková, 2014; *Rozhovory*, ktoré vedú *inam / Conversations Leading Elsewhere*, Dom umenia, Bratislava, kurátori: 13 kubíkov, 2013 – 2014; *Drawings... and contents*, Kubík Gallery, Porto, Portugalsko, kurátori: 13 kubíkov, Joao Azinheiro, 2013; *EO INSTANTO (v tomto momente)*, Galéria 19, Bratislava, kurátor: Marian Meško, 2012; *MIND GAMES*, Strabag Kunstforum, Viedeň, Rakúsko, kurátor: Juraj Čarný, 2010

³ Marian Meško hovoriac o kresbách Mária Čorejovej používa napríklad slová „divadlo“, „predstavenie“, „dej“ (pozri katalóg: Mária Čorejová: *EO INSTANTO – v tomto momente*. Bratislava, 2012), Juraj Černý hovorí napríklad o „stále sa rozvíjajúcim príbehu“ (pozri katalóg: Mária Čorejová: *MIND GAMES*. Bratislava, 2011), Diana Majdáková píše, že „obraz sa v jej podaní stáva takmer literárnym dielom“ (pozri katalóg: Mária Čorejová: *Drawings... and Contents – vybrané práce 2012 – 2014*).

Istá ambivalentnosť, podvojnosť, hraničnosť, neurčitosť či divergencia sa v autorkinej tvorbe neobjavuje len v súvislosti s fenoménom času, ale je tiež typickým príznakom Čorejovej budovania a nášho následného vnímania, prežívania a interpretácie priestoru, vzťahov obrazových prvkov a ich významov a nakoniec rozkrytia zmyslu diela, ktorý sa vyjavuje, obrazne povedané, ako prienik alebo súčin viacerých rôznych pohľadov. Vidiac napríklad dielo *Milióny príbehov* (2014) máme na prvý pohľad pocit, že sa dívame na zasnežený kostol. Snežová prikrývka však vežičku budovy pripomínajúcej kresťanský chrám (avšak podobne, ako na viacerých iných kresbách – bez charakteristického kríža na vrchole) metaforicky mení na moslimský minaret, alebo (uvažujúc celkom svetsky a „hriešne“) na falus, vztýčený k oblohe a vystavený svetu okolo. Zrazu si už nie sme istí, na čo presne sa dívame a čo daný motív zastupuje. Rovnako rôzne možno vnímať biele body na čiernom pozadí (hviezdy, snežové vločky, ...) i samé čierne plochy (tma, nekonečný vesmír, nebo, nič, ...) okolo a vo vnútri architektúry, ktorej sakrálny charakter iba odhadujeme, alebo, podľa kultúrnych konvencii, už automaticky prijíname. Nehovoriac už o širokom a rozbiehavom poli referencií a asociácií, ktoré sa k nami rôzne interpretovaným vizuálnym prvkom (napr. vesmír, kostol, minaret, falus, ...) a ich vzťahom (napr. vesmír – kostol, kostol – falus, falus – minaret, ...) môžu viazať. Do hry tu pritom vstupuje prostredníctvom názvu ešte aj text, teda verbálna informácia, ktorá ovplyvňuje našu recepciu. Okrem spomenutých vizuálnych motívov, ich významov a vzťahov, do ktorých navzájom vstupujú, by sme teda mali brat' do úvahy aj „milióny príbehov“ (prítomných v náboženstve, histórii, vede, individuálnych ľudských životoch, ...), ktoré, obrazne povedané, zviditeľňujú tmu vo vnútri chrámu, osamotene svietia vo vesmírnych diaľkach alebo padajú ako sneh na človekom (kultúrou) vybudovanú architektúru (konštrukciu), ktorej identita sa mení, stráca, alebo sa ukazuje ako totožná s inými, ktoré sa navzájom považujú za odlišné či protichodné. Zmysel diela sa tu skrátka utvára zo siete rôznych, ale súčasne platných alebo relevantných významov a konotácií.

Napriek zložitejšej významovej štruktúrovanosti a rozbiehavosti je však kritický, alebo akýkoľvek iný obsah tohto i ostatných autorkiných diel väčšinou aspoň implicitne, bez potreby jeho verbálnej formulácie pochopiteľný, respektíve prístupný. C. G. Jung tvrdil, že sny, podobne ako ľudia rozprávajúci cudzím jazykom, pred nami nič neskrývajú, akurát my im nerozumieme. Podobne to bude asi aj s kresbami Márie Čorejovej. A keďže prekladový a výkladový slovník k nim neexistuje, najlepšie bude, keď sa rozumiet' ich „jazyku“ a „gramatike“ naučíme pri čo najčastejšom kontakte s nimi. Oplatí sa to.

Luboš Lehocký, teoretik umenia

After (or rather alongside) older works¹ which used media such as painting, video, or installation, today, drawing² is the core outcome of Mária Čorejová's thinking. The drawing sometimes – especially in the cooperation with other artists (for example with Alena Adamíková, Martin Bu, Sylvia Jokelová, Matěj Smetana, and Miriam Šebianová) became the source material for objects, animations, or painting. However, the source material this cooperation was based on was prevailingly finished, autonomous, and independent artwork which did not function only as a sketch or a draft but as a finished and masterful artwork with clear and recognisable autograph.

Today, Čorejová's drawing is characterised by reduced black-and-white colours, work with contrast (not only between black and white but also between lines and surface or between full and empty space), placement of heterogeneous elements into one image or specific iconography, and the set of used motifs with a strong culturally (sometimes even archetypally) conditioned symbols (boat, cross, temple, house, wall/barrier/border, tent, airplane/balloon/airship, athlete, wild animals, bird, etc.).

Probably the most typical motif Mária Čorejová is using in her drawings is the black colour – visually functioning as a fluid substance or a surface which is erasing/creating an identity of space, things or figures; it flows out of/fills them in from within or selectively absorbs/uncovers their fragments. Selected ink drawing technique somehow absolutely naturally belongs to the nature of this motif and its form. The characteristics of the ink (as a material) are analogical with the fluid, dark, and clearly unidentifiable mass (as a symbol) present in the picture.

Generally we can also say that the author is moving from subjective, individual, and intimate topics towards thinking about general, public, universal, and even existential. A reflection and criticism of various cultural and social phenomena – religion and church not excluding – is represented in a major part of Čorejová's artwork and her view is often (sometimes more and sometimes less hidden) ironic. Moreover, she is openly expressing her personal view or involvement not only through images but also through the names of her artwork (e.g. *Your Truths Are Like My Moods*, 2012/2014 or *Where Your Arguments End, My Freedom Starts*, 2012/2014).

Often she also destabilizes conventional meanings or understanding of things (and what they as signs represent) through the violation of their visual integrity, through giving them inappropriate attributes or through their presentation in strange, sometimes even surreal forms, relationships, and situations.

In the texts on the author's artwork one can often read about scenic or latent potential for stories in her drawings³. Anticipated storyline is based on images of stopped/hinted/expected movement (often of flight, heave or fall) of figures, things or disintegration of objects, architecture or fluid flow of a substance. Felt and implicit flow of visually frozen time is based on possible, anticipated or presumed situations which potentially precede or happen after the current static image. Expected action is usually minimal and artistically it is built very modestly but precisely. To use the terms based on literature – I would compare the drawings of Mária Čorejová rather to the reading of lyrical snapshots than to stories as they are not based on linear development of the storyline, but on a very modest and connotative symbolic, metaphorical or metonymic image which is present only *in this moment* (*eo instante*). However, this moment is endless as it can be seen in three videos of Matěj Smetana (*Cvičení podle Marie/Exercise According Maria*, 2012 – presented at the exhibition *Rozhovory, ktoré vedú inam / Conversations leading elsewhere*, Kunsthalle, Bratislava, Slovakia, curators: 13 kubikov, 2013 – 2014) which were based on author's drawings. In one of these Smetana's animations, there is a boat half-full of black fluid rocking on the water while we are not sure whether it is moving somewhere or it is anchored to one point. It won't sink; the fluid won't either absorb it or disappear. The image is happening, it takes place in time and at the same time it is trapped in no time without any beginning or end – it is trapped in a neverending moment.

180

¹ I have in mind especially the artworks presented at common exhibitions with Michaela Nociarová: *The common day*, Central Slovakian Gallery, Banská Bystrica, Slovakia, curator: Zuzana Majlíngová, 2008; *The point of view*, Ján Koniarek Gallery, Synagogue, Trnava, Slovakia, curator: Ivana Moncolová, 2006; *Between...*, Cik-Cak Centrum, Bratislava, Slovakia, curator: Mira Putišová, 2004; *The common level*, Medium Gallery, Bratislava, Slovakia, curator: Mária Rišková, 2001

² What I have in mind are for example the artworks presented at exhibitions: *Krízová cesta / Crisis Road v predchádzajúcim teste som to prekladala ako The Stations of the Crisis*, Presidential Lounge at the Central Train Station in Bratislava, Slovakia, curator: Zuzana Duchová, 2014; *Identities / Lightness of Searching* (with Alena Adamíková), Nitra Gallery, Nitra, Slovakia, curator: Diana Majdáková, 2014; *Rozhovory, ktoré vedú inam / Conversations Leading Elsewhere*, Kunsthalle, Bratislava, Slovakia, curators: 13 kubikov, 2013 – 2014; *Drawings... and Contents*, Kubik Gallery, Porto, Portugal, curators: 13 kubikov, Joao Azinheira, 2013; *EO INSTANTO (In This Moment)*, Gallery 19, Bratislava, Slovakia, curator: Marian Meško, 2012; *MIND GAMES*, Strabag Kunstforum, Vienna, Austria, curator: Juraj Černý, 2010

³ Marian Meško talking about drawings of Mária Čorejová uses words such as *theatre, performance, and story* (see the catalogue Mária Čorejová: *EO INSTANTO – In This Moment*, Bratislava, 2012), Juraj Černý talks about *constantly developed story* (see the catalogue Mária Čorejová: *MIND GAMES*, Bratislava, 2011), Diana Majdáková writes that *through Mária's artwork a picture becomes almost a literary work* (see the catalogue Mária Čorejová: *Drawings... and Contents – selected artworks 2012 – 2014*).

Some ambivalence, dualism, boundaries, indefiniteness, or divergence is present in Mária's artwork not only in the relationship with the time phenomenon but is also a typical symptom of the way this author is creating her and consequently also our perception and interpretation of space, relationships among images and their meanings, and at the end also of the meaning of the artwork that comes through – metaphorically said – as an interconnection or the conjunction of several different views. Looking for example at the artwork called *Milióny príbehov/Millions of Stories* (2014), at the first sight we have a feeling we are looking at a church covered by snow. However, the snow is changing the tower of the building that is reminding us of a Christian temple (but similarly to other drawings – also here the characteristic cross on the top of it is missing) to a Islamic minaret or (using very secular or even "sinful" way of thinking) to phallus erected towards the sky, displayed to the world. Suddenly we are not so sure what we are looking at and what is the real meaning of the used motif. We can similarly look at the white points on the black background (stars, snowflakes, etc.) or purely black surfaces (darkness, endless space, sky, nothingness, etc.) around or inside architecture the sacral character of which we can only estimate or – according to conventions – automatically accept. Speak nothing of wide and diverging number of references and associations which can be differently interpreted by us as they are related to visual elements (e.g. space, church, minaret, phallus) and their relationships (such as space – church, church – phallus, phallus – minaret). Our perception is influenced also by the verbal information or the text which is participating in this game through the names of the artworks. In addition to already mentioned visual motifs, their meanings and relationships, we should take into consideration also *Millions of Stories* (present in religion, history, science, and individual lives of people) which – metaphorically – make the darkness in the temple more visible, shine lonely in the space or fall as a snow on architecture (construction) created by a man (a culture). The identity of architecture (a culture) is changing, disappearing, or starts to be similar with others which are considered to be different or even contradictory. Here, the meaning of the artwork is based on the network of various but simultaneously valid or relevant meanings and connotations.

Despite more complicated structure and divergence, the content of this but also other author's artwork is critical and usually – at least implicitly without the need of a verbal formulation – comprehensible and accessible. C. G. Jung stated that dreams – similarly to people speaking foreign languages – are not hiding anything from us. We simply do not understand what they are saying. It might be the same with the drawings of Mária Čorejová. And as there is no dictionary added to her artworks, the best way how to learn their language and grammar would be to stay in an intensive contact with them. It definitely pays off.

KRÍZOVÁ CESTA

THE STATIONS OF THE CRISIS

2014

Motivačná literatúra hovorí, že ide o uhol pohľadu: Pamäтай, že v deň, keď si povieš „vzdávam sa“, iný si povie „Aha, aká šanca“ ...! Nie je málo času, ktorý máme, ale je veľa času, ktorý nevyužívame. Neexistuje kríza, iba príležitosť! Posun detailu niekedy posunie, ba až obráti celý význam pôvodného symbolu. Tieto princípy môžu fungovať v slováč, či obrazoch. Odrobitie jedného mäkčeňa zo zaužívaného kresťanského slovného spojenia „krížová cesta“ vytvorí čosi menej jasné, súčasné, profánne, zneistújúce.

Výtvarníčka Mária Čorejová kreslí. Inšpiráciu zaužívanými dogmami priznáva, cesta však viedie ďalej. Na jej zastaveniach nachádzame čierno (biely) humor, iróniu, zatrasenie stereotypmi a neustále osobné či masové hľadanie pravdy a zmyslu. Hľadáme istotu, návod či univerzálne hodnoty, ktoré sa dajú uctievať a vzhliadať k nim. Aká je to kríza? Hodnôt, či kríza v peňaženkách? Hodnota nie to isté čo cena. V spoločnosti neustále panuje nostalgie za tým, čo bolo. Kedysi vraj ľudia boli k sebe milší, menej sa ponáhľali, vedeli si život viac vážiť, poznali pravé hodnoty. Smerujeme naozaj lineárne priamo do záhuby, alebo sa naopak točíme v kruhoch?

Jednou z Čorejovej tém sú praskliny. Je to možné brať ako pocitu kritickému myslaniu a neustálemu podrobovaniu javov otázkam. Tradičné náboženstvá a ich symboly sa niekde rozpadajú, existuje však tiež nespočetná nová (?) oblasť osobných náboženstiev a božstiev... Mladosť, sex, konzum ako taký, motivačná literatúra, ale aj naopak posadnutosť bio-štýlom, recykláciou, vegánstvom a kadečím ďalším, čo povýšime na univerzálny princíp nášho života a svedomie má pokoj. Pravoverní ekofašisti tiež netolerujú žiadnu odchýlku od ideálu a berú sa smrteľne vážne.

Zaujímavejšou oblasťou je elitná veda a výskum, ktorý by mál stáť na pravidlach a ráciu. Najväčšie svetové laboratórium časticovej fyziky CERN tiež pátra po zmysle života a v popularizačných textoch sa nevyhneme náboženským termínom. Higgsov bozón býva nazývaný aj božská častica. „Názov božská častica vymysleli novinári. My ju tak nenazývame. Ona nie je zodpovedná za všetko. Higgsov bozón je prejavom skalárneho poľa, ktoré dáva všetkým základným časticiam ich primordiálnu hmotnosť“ odporuje Karel Šafařík, svetovo uznávaný fyzik so slovenskými koreňmi.

Trhlina v systéme? Vizuálna trhlina je tiež ambivalentnou „vstupnou bránou“. Môže cez ňu unikať podstata, začínať deštrukcia a rozpad, ale môže aj príjemne rozbijať šialenú homogenizáciu a glajchšajtovanie. Z trhliny vykúka balón, amorfný organický tvar, či tma? Tak toto rozhodne nie je nuda, jedna z estetických kategórií, ktorú môže nadobudnúť unylá dokonalosť, čo „nemá gule“. Tu už si radšej nebudem popúštať uzdu fantazijnej interpretácie, niektoré absurdity ani život skrátka nevysvetľuje a pre niečo je to tak dobré. Skúste tým niekedy odbiť trojročné diéta.

Mária Čorejová vlastne praktizuje vizuálny hacking – a to v zmysle definície pojmu, využívanie známych vecí iným spôsobom. Ked' napríklad v zobrazení istej kultúrne známej a čitateľnej udalosti zmeníme jednu jedinú farbu, a teda nič, čo by malo vplyv na funkciu, zmeníme tým celý význam výjavu. Čorejová kreslí čiernobiele výjavy krstu podľa zaužívaných kresťanských tradícií. Dieta na rukách rodiča, nad ktoré sa nad krstiteľnicou plnou vody skláňa knaz v slávnostnom rúchu. Dospelý muž napľno prežívajúc symboliku krstu ponorením. Nič nie je čiernobiele? Nahradenie jedného detailu bielej farby čierrou, urobí z aktu lásky a prijatia do spoločenstva veriacich horor. Čo keby sa krstilo vodou zafarbenou na čierno? Fungovalo by to úplne identicky. Čierna tekutina v prírode evokuje hrôzu, úzkosť, problém a des.

Niekteré desivé predstavy sú univerzálné, niektoré dané kultúrou a dobou. Náboženstvá a ideológie môžu byť inšpiratívne. Nebezpečenstvo nastane vtedy, keď majú vo všetkom jasno, tlačia prvoplánosť, zjednodušovanie a nútia vnímať iba jeden význam veci, čierno-bielosť. Kto sa nevyvíja, stagnuje. Krízová cesta je tá, ktorá nikam nevedie. Cesta je ciel? Asi ako kedy. Kto má vo všetkom jasno je nutne podozrivý. Už Sokrates sa predsa dopracoval k poznaniu: Viem, že nič neviem. Ako vieme, že štvorhranný objekt s ozdobnými stĺpmi musí nutne slúžiť ako oltár? Čo vlastne o celom živote vieme?

Motivational literature states that everything is about the viewing angle: "Remember that on the day when you say to yourself 'I give up!' somebody else would say to himself: 'Oh, what a chance!' ... It is not true that we lack time, rather we have a lot of time we don't use. There is no crisis, there is only an opportunity! The shift of a detail sometimes shifts or in some cases turns over whole meaning of the original symbol. These principles can work in words or pictures. Small change in the phrasethe Stations of the Cross creates something not so clear, current, profane, something that makes us feel insecure.

The artist Mária Čorejová draws. She confesses that she finds the inspiration in exerted dogmas, however, her route leads further. At her stations, we can find black (and-white) humour, irony, change of stereotypes, and constant personal or mass search for truth and sense. We are looking for certainty, for a recipe or for universal values which can be worshiped and adored. What kind of crisis is this? Is it the crisis of values or the crises in our wallets? Value is not the same thing as price. In our society, we can still feel the nostalgia for something from the past. It is said that in the past people were nicer to each other, there were not in such a hurry, they were appreciating life more, they knew the true values. Is it really our linear road to perdition or do we just spin in circles?

One of Čorejová's themes is focused on cracks. It can be taken as homage to critical thinking and constant questioning. Traditional religions and their symbols are crumbling but there is also a new innumerable (?) sphere of personal religions and Gods... Youth, sex, consumerism as such, motivational literature but also obsession with bio-lifestyle, recycling, vegan food, or anything else that we can silence our conscience with. Orthodox eco-fascists do not tolerate any deviation from the ideal either – they take themselves very seriously.

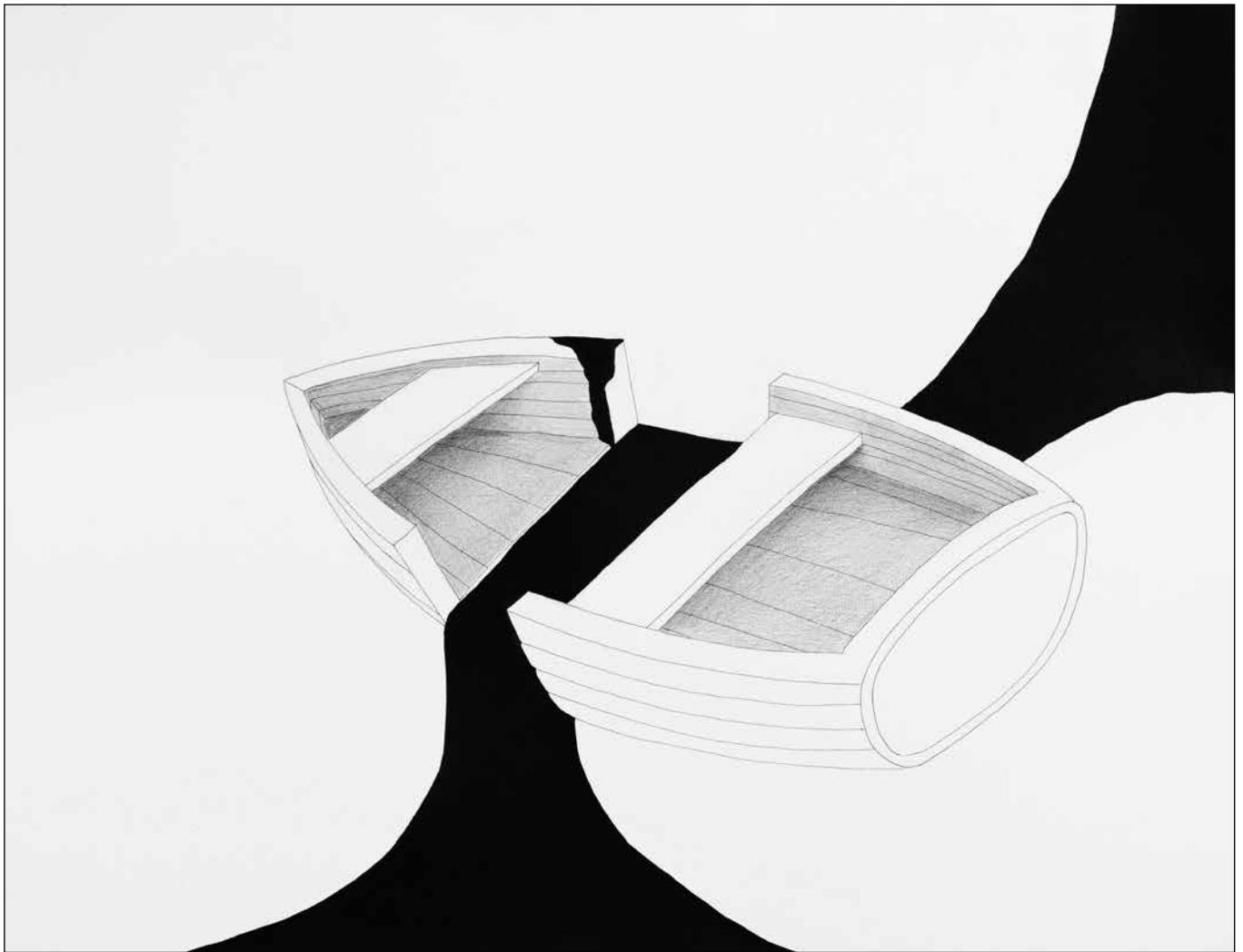
More interesting area is composed by elite science and research that should be based on rules and ratio. CERN – one of the world's largest and most respected centers for scientific research is also looking for the sense of life and in non-scientific text we often use religious terminology. The Higgs boson has often been called the God particle. "This name was created by journalists. We do not call it that way. This particle is not responsible for everything. Higgs boson is a demonstration of a scalar field which gives all basic particles their primordial weight", states Karel Šafařík, world renowned physicist with Slovak roots.

Crack in the system? A visual crack is also an ambivalent entrance gateway. The essence can leak through it, it can mean the start of destruction and decay but it can also nicely break mad homogeneity and uniformity. Is it a balloon, an amorphous organic form or darkness that is peeping out of the crack? This is definitely not boring. Boredom is one of the aesthetic categories that can start from a dull perfection without the guts. I won't continue in my fantastic interpretations; some absurd stuff cannot be explained and there must be a reason why it is so. Try to use this argument while talking to a three-year old.

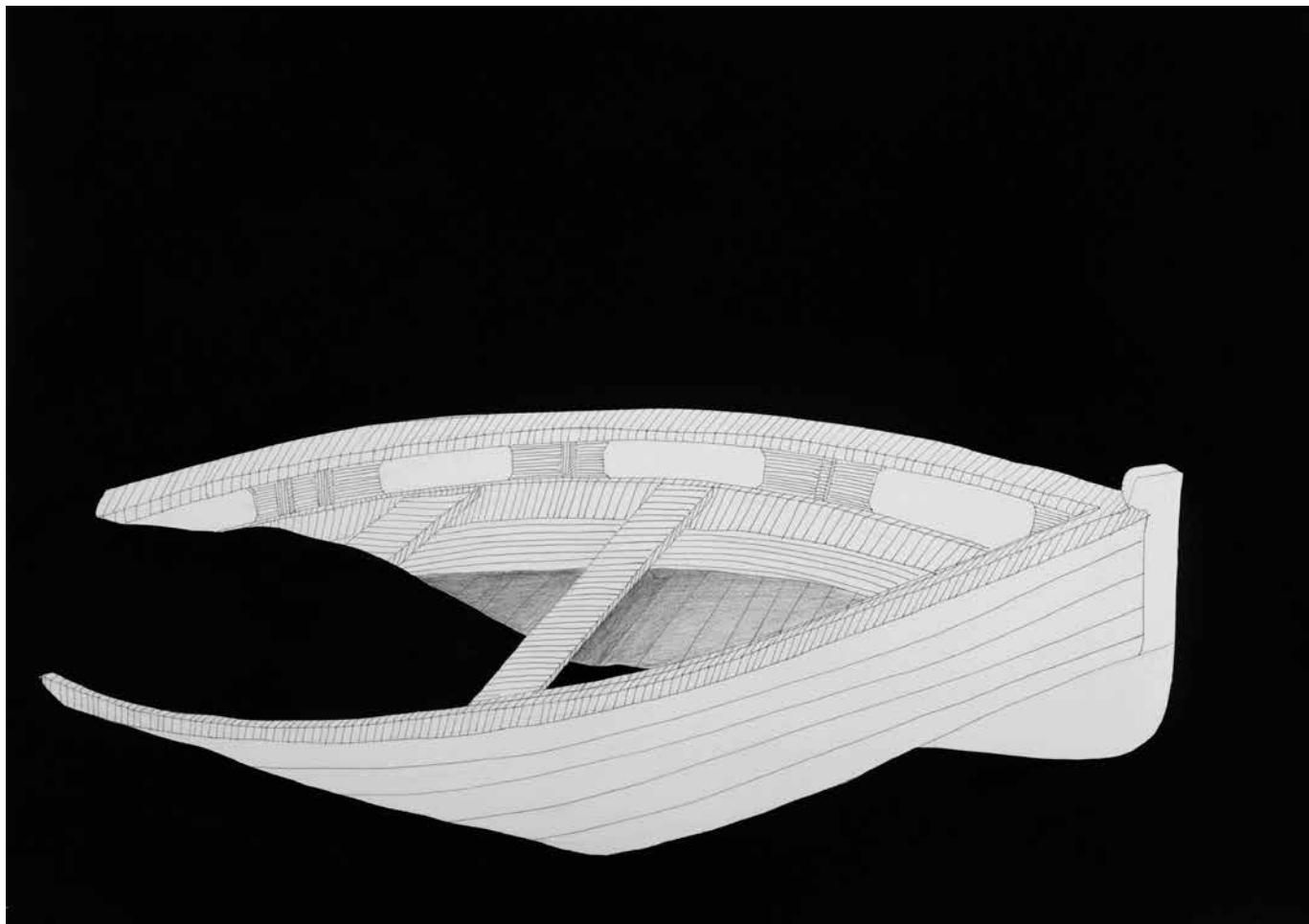
Mária Čorejová is practicing visual hacking – in its literal definition – she is using known staff in a different way. If we – for example – in a depiction of a certain culturally known and renowned event change a single colour (we change something that has no impact on its function) we change the whole sense of the depiction. Čorejová draws black-and-white pictures of a christening according to Christian traditions. On her drawings you can see a child in the arms of its parent with a priest in a festive robe leaning over it and the baptistery full of water. You can also see an adult man fully perceiving the symbolism of the christening through the absorption in the water. Is there something black-and-white? Replacement of one detail in white colour by the black one changes an act of love and acceptance by the society of believers into a horror story. What if the baptism was done with the water coloured in black? Would it work the same way? A black liquid evokes terror, anxiety, problems, and horrification.

Some of the frightening images are universal; some are based on culture and the time we live in. Religions and ideologies can be inspirational. However, if they know everything, if they push us to the simplification and reduction of sense and force us to perceive only one side of events or issues – black-and-whiteness – they become dangerous. A person without development stagnates. The stations of the crisis are those that lead nowhere. Is the road the goal? Sometime it is, sometime it is not. A person that knows everything is necessarily suspicious. Already Socrates has found out and stated: I know that I know nothing. How do we know that the square object with the decorative pillars must serve as an altar? What do we really know about life?

185

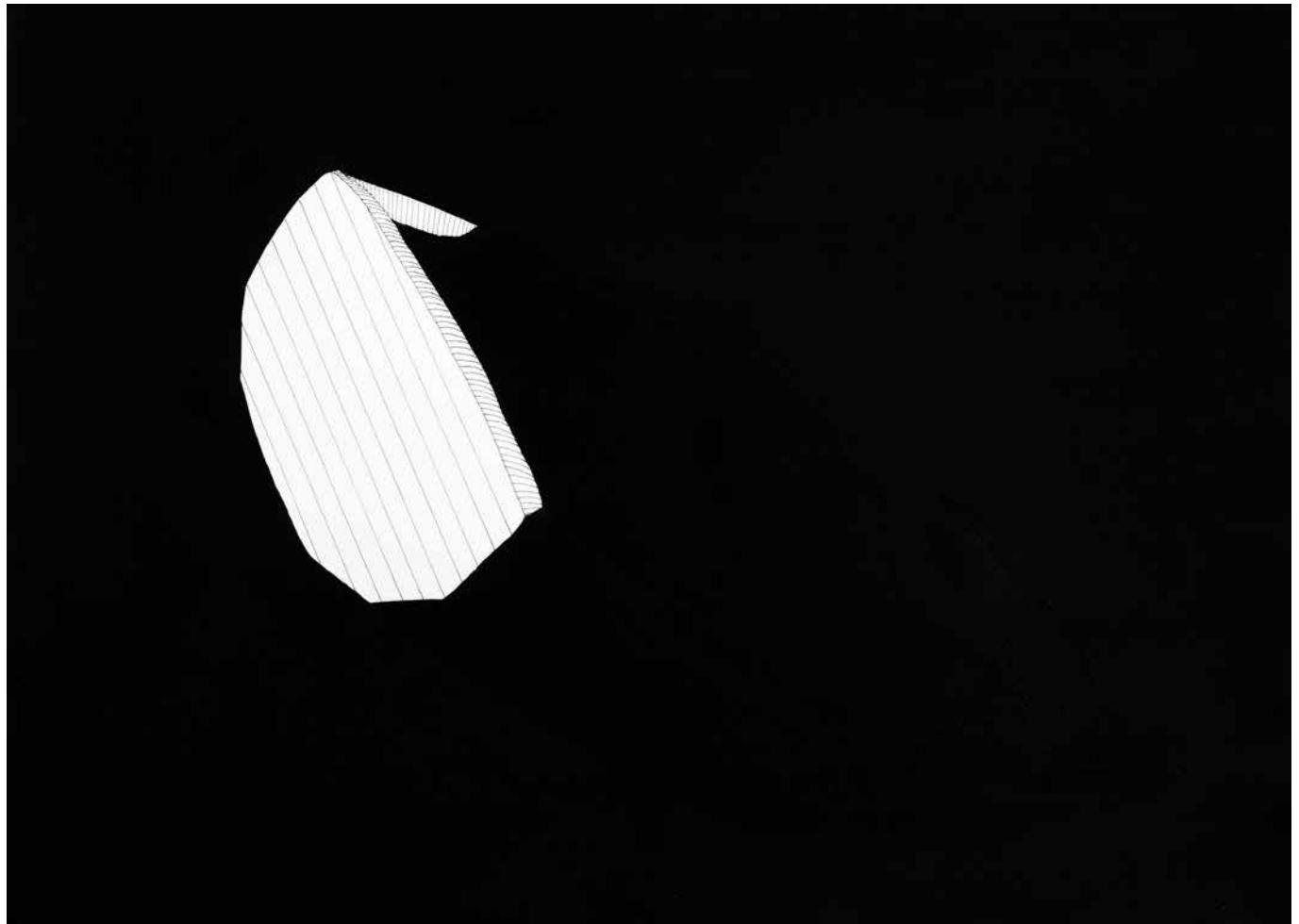

Archa I
Ark I
64 x 50 cm

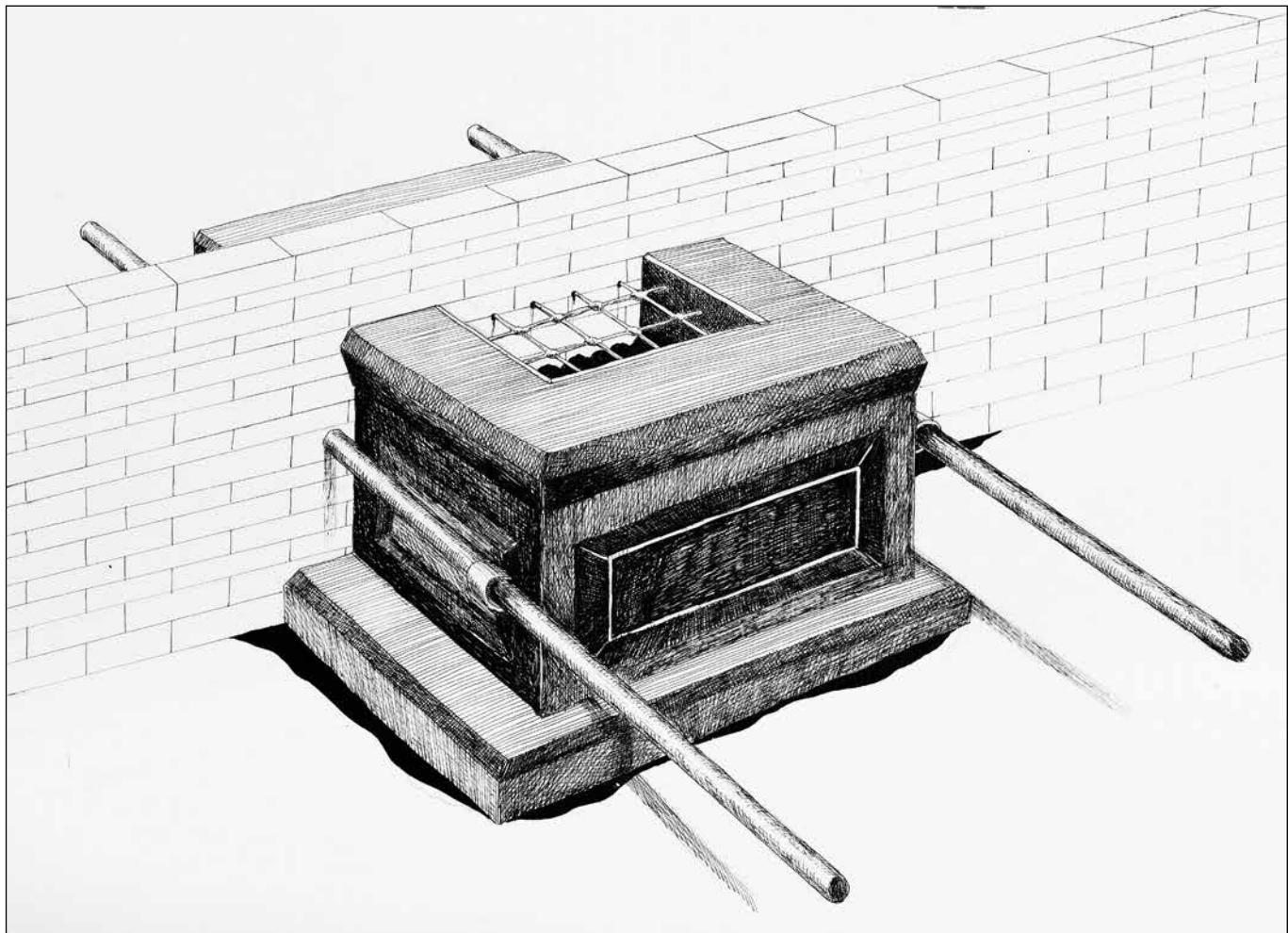
186

**Archa II
Ark II
64 x 50 cm**

187

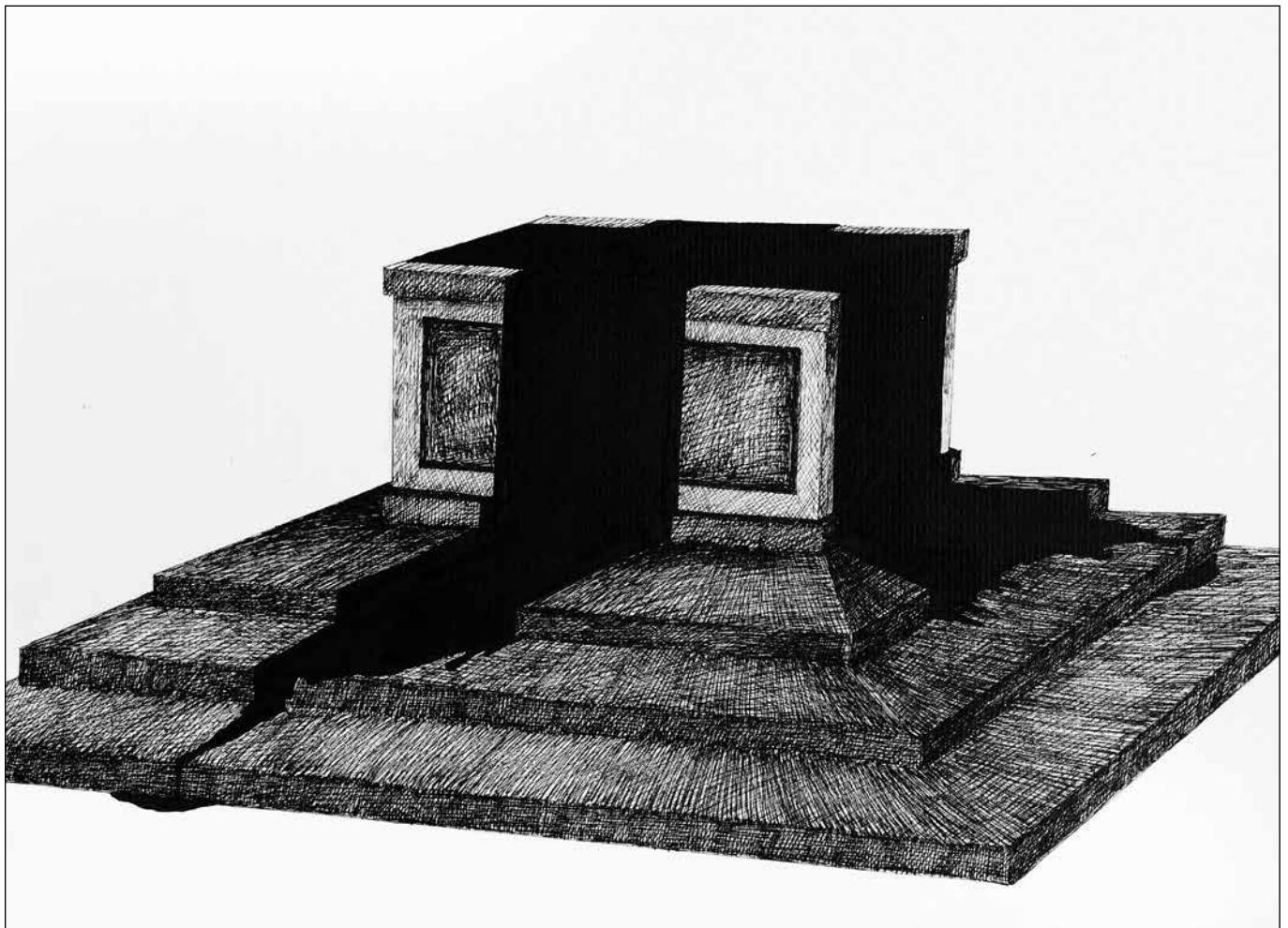
Archa III
Ark III
64 x 50 cm

188

Hranice, bariéry, prekážky a d'alšie vtipné veci III
Borders, Barriers, Obstacles and Other Funny Things III
59 x 42 cm

189

**Obeta
Sacrifice**
59 x 42 cm

190

**Iné kontexty, iné postoje I
Different Contexts, Different Attitudes I**
59 x 42 cm

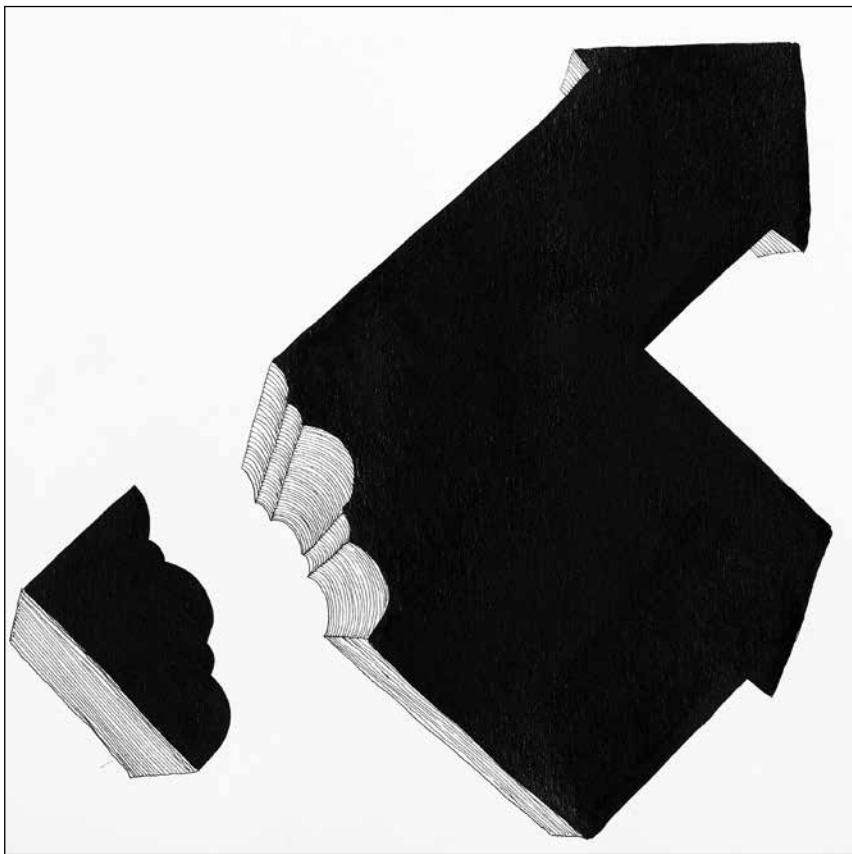
191

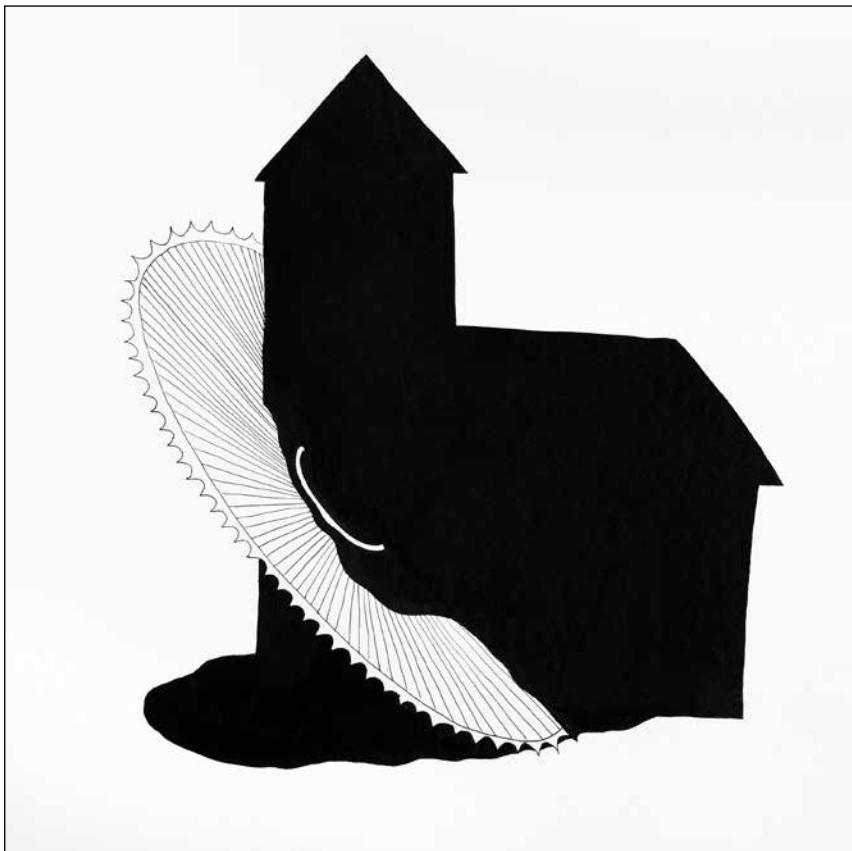
Iné kontexty, iné postoje II
Different Contexts, Different Attitudes II
59 x 42 cm

**Iné kontekty, iné postoje III
Different Contexts, Different Attitudes III**
59 x 42 cm

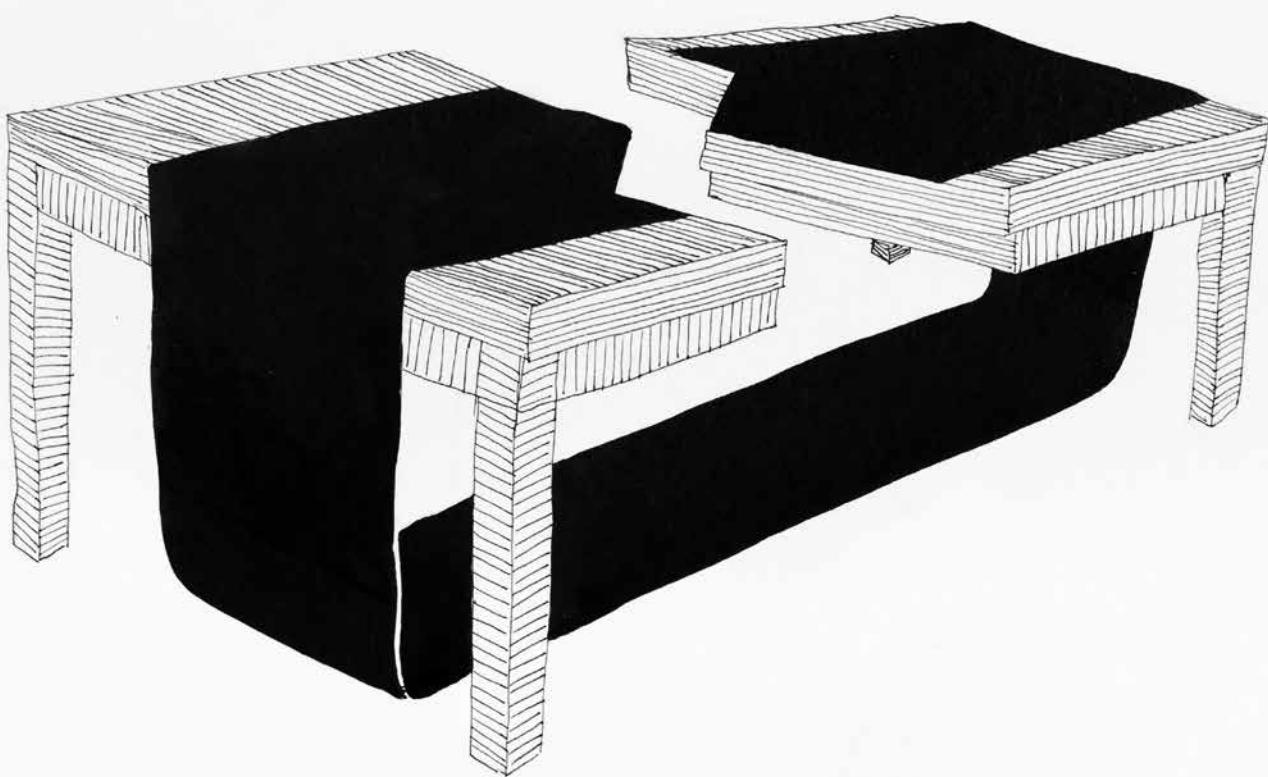

193

**Moja láska nie je tvojou láskou
My Love Is Not Your Love
30 x 30 cm**

194

Moja láska nie je tvojou láskou

My Love Is Not Your Love

30 x 30 cm

195

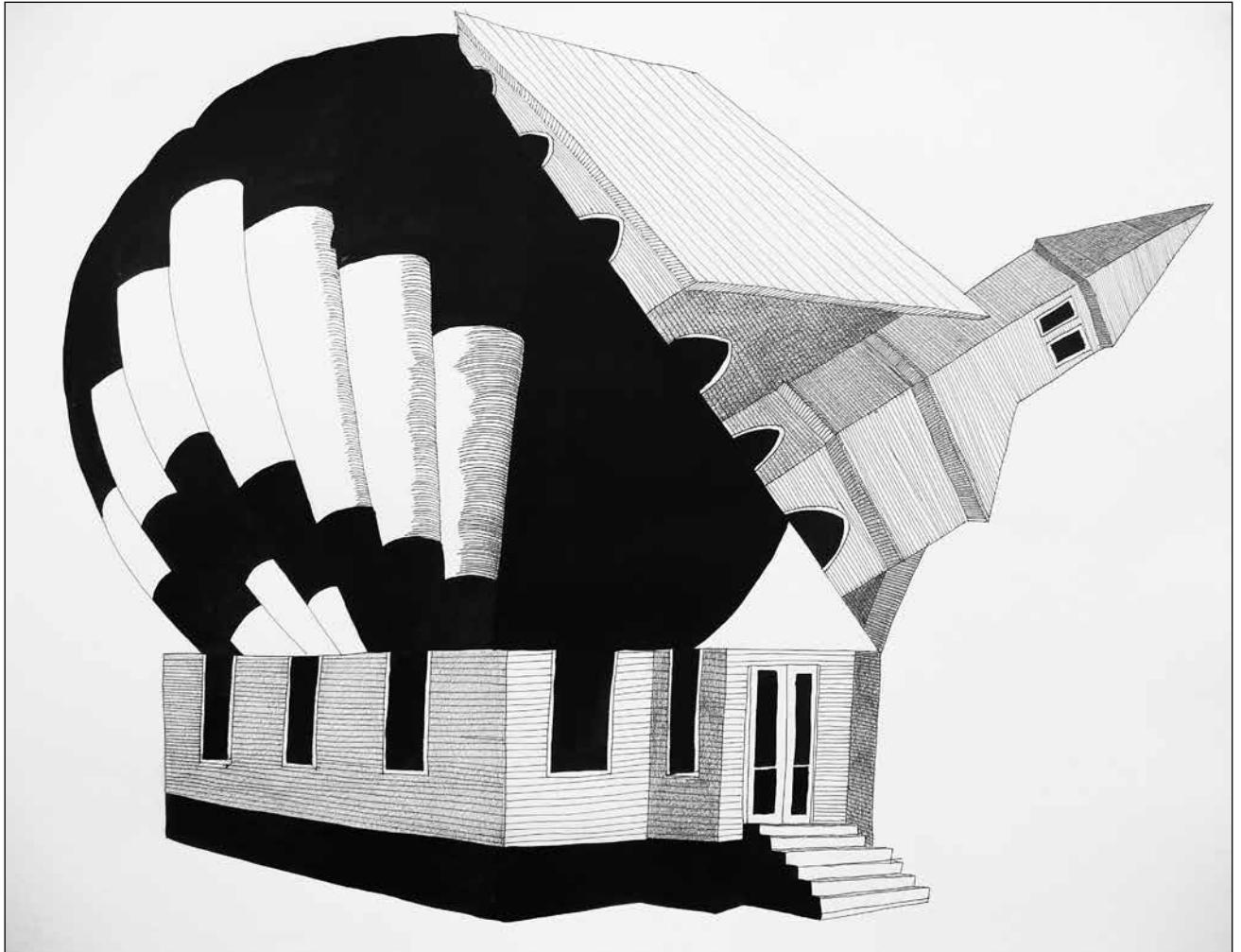
**Moja láska nie je tvojou láskou
My Love Is Not Your Love**
30 x 30 cm

196

Božská častica
The Divine Particle
64 x 50 cm

197

Zmysel, ktorý dávaš veciam
Meaning You Give To Things
64 x 50 cm

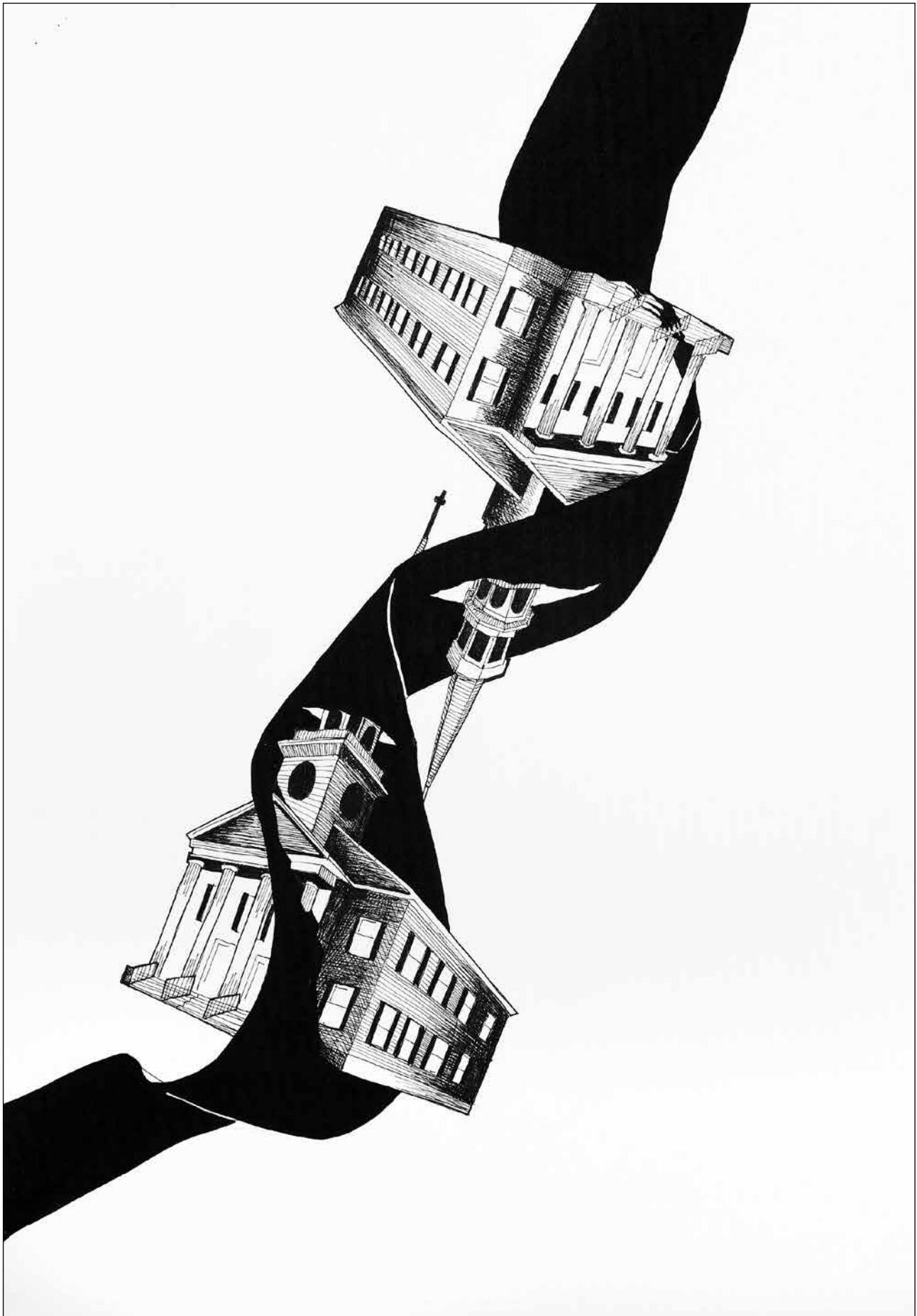
198

Pamäťajte na svojich predstavených I

Remember Your Superiors I

42 x 59 cm

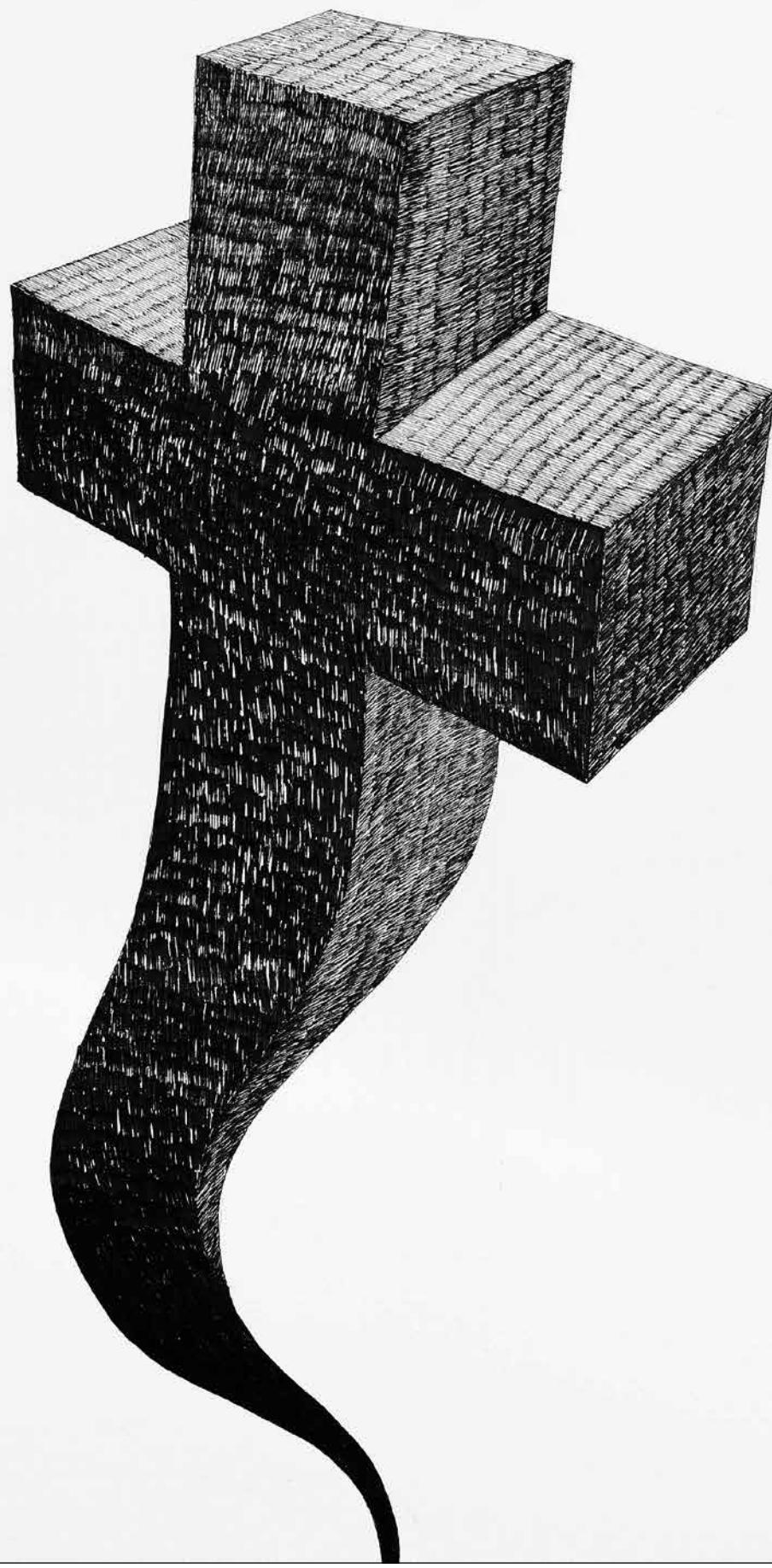
199

Pamáťajte na svojich predstavených II

Remember Your Superiors II

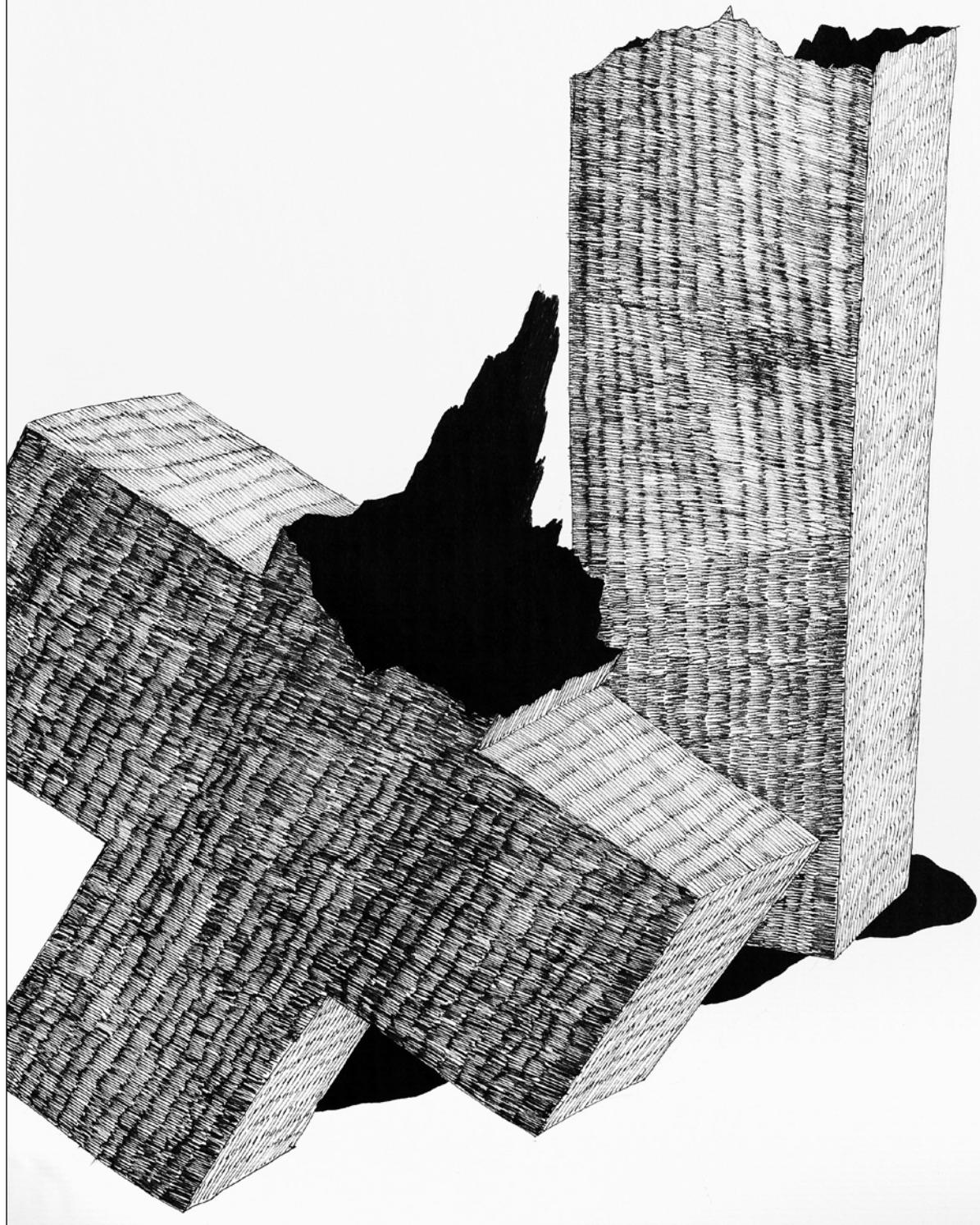
42 x 59 cm

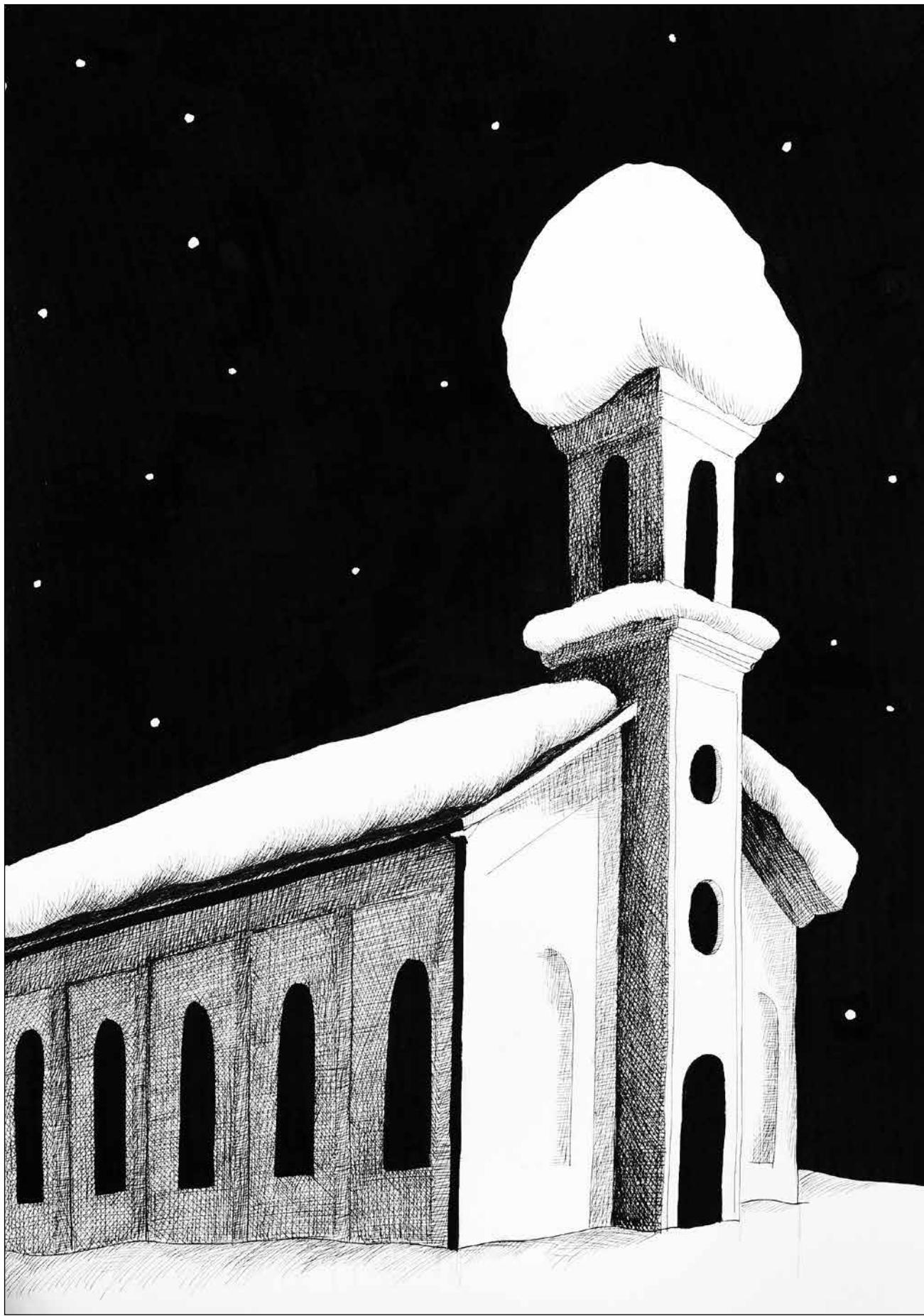
200

Vaše pravdy sú ako moje nálady I
Your Truths Are Like My Moods I
42 x 59 cm

201

**Vaše pravdy sú ako moje nálady II
Your Truths Are Like My Moods II
42 x 59 cm**

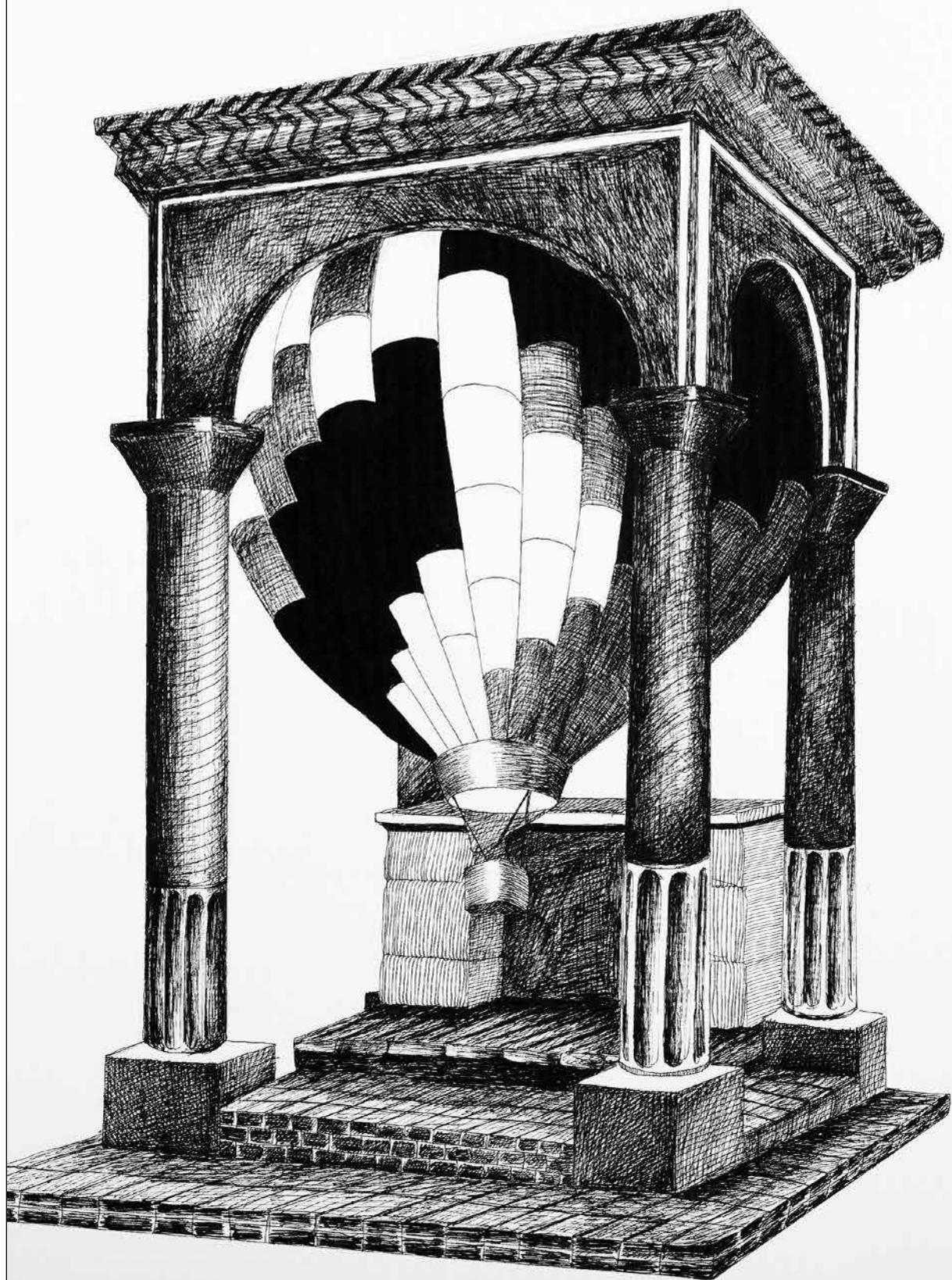

Milióny príbehov

Millions of Stories

42 x 59 cm

203

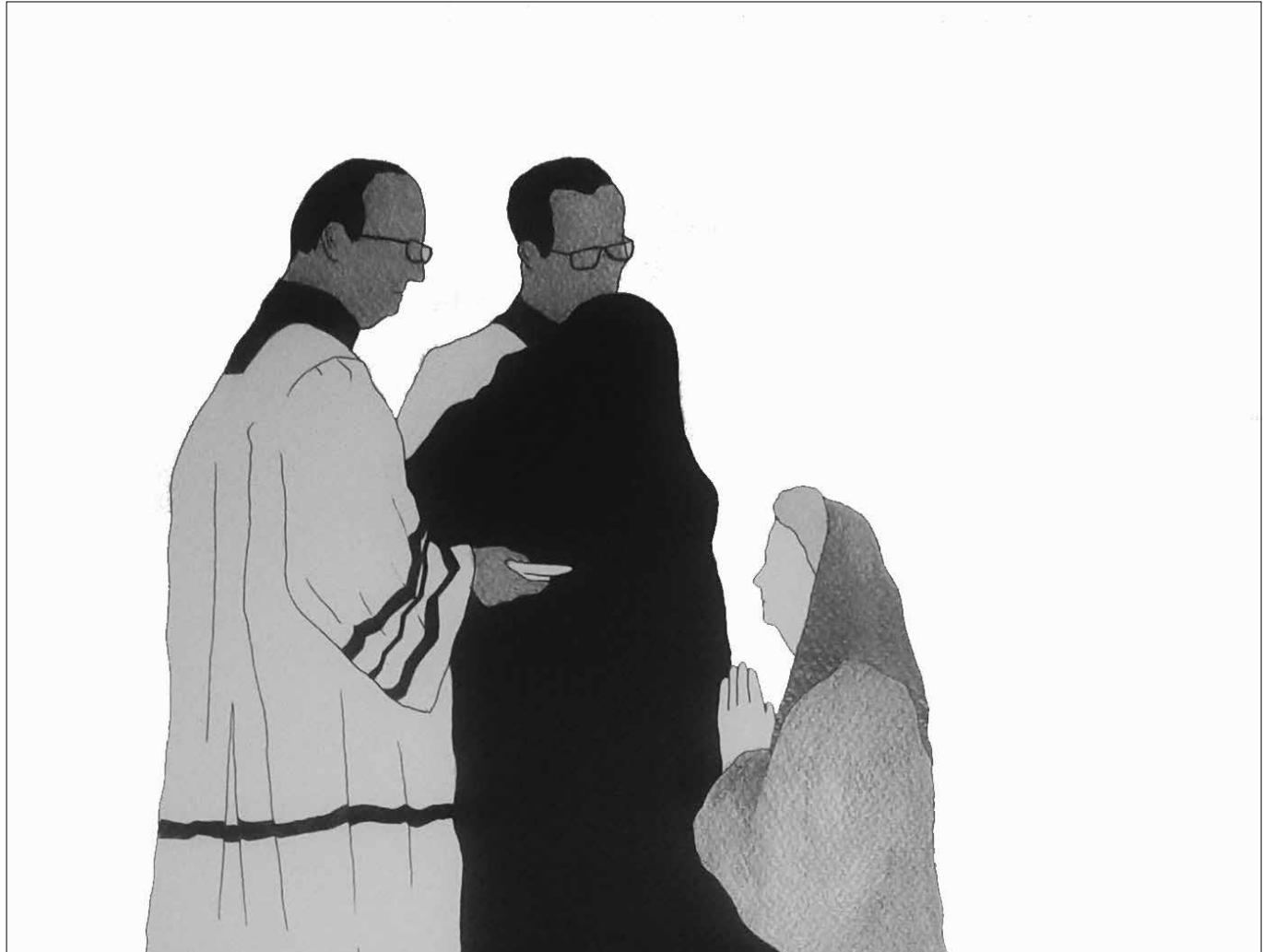
Hraničná situácia navždy
The Ultimate Situation Forever
42 x 59 cm

204

**Kde končia vaše argumenty, začína moja sloboda
My Freedom Comes With the End of Your Arguments
56 x 76 cm**

205

**Iné konterxy, iné postoje II
Different Contexts, Different Attitudes II**
40 x 30 cm

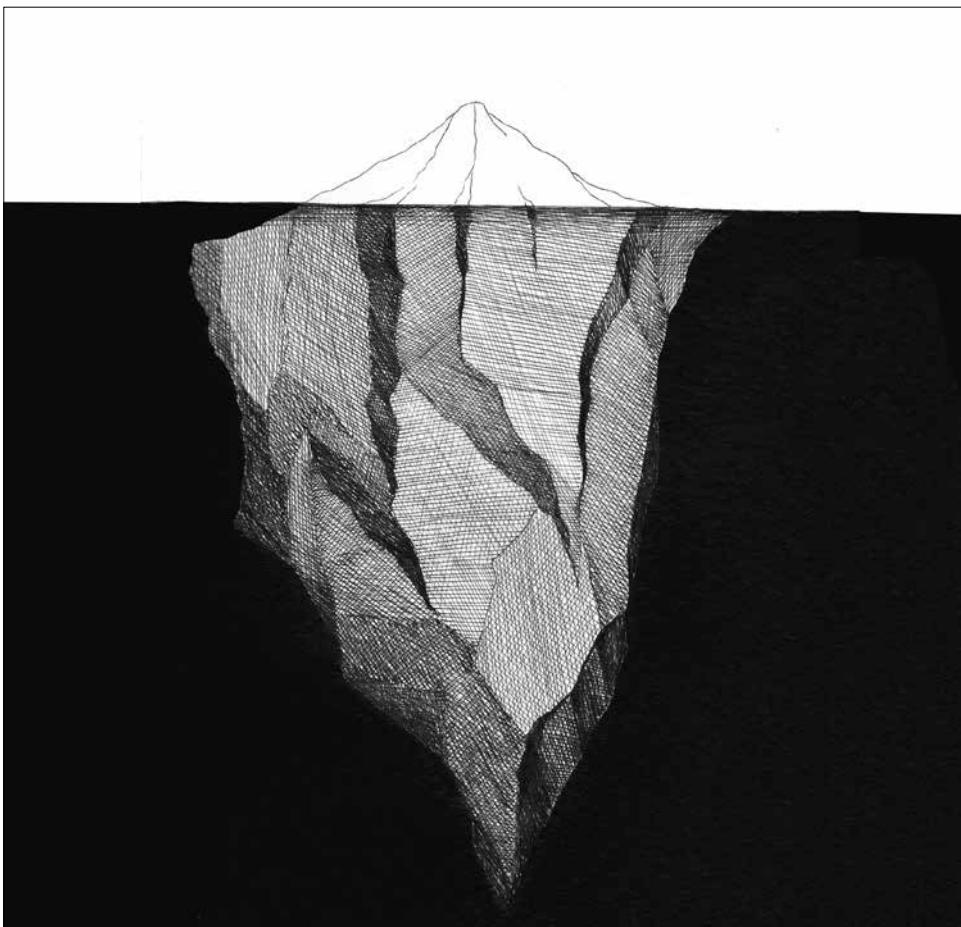
STROM ŽIVOTA

TREE OF LIFE

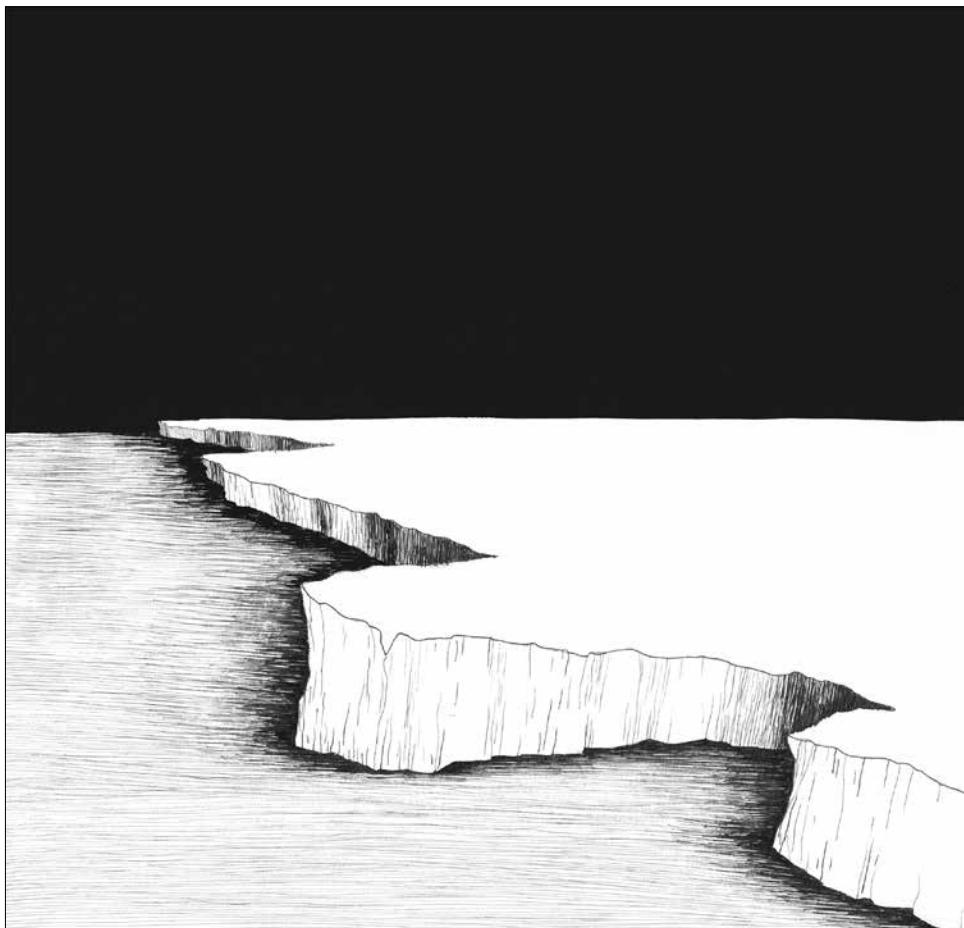
2015

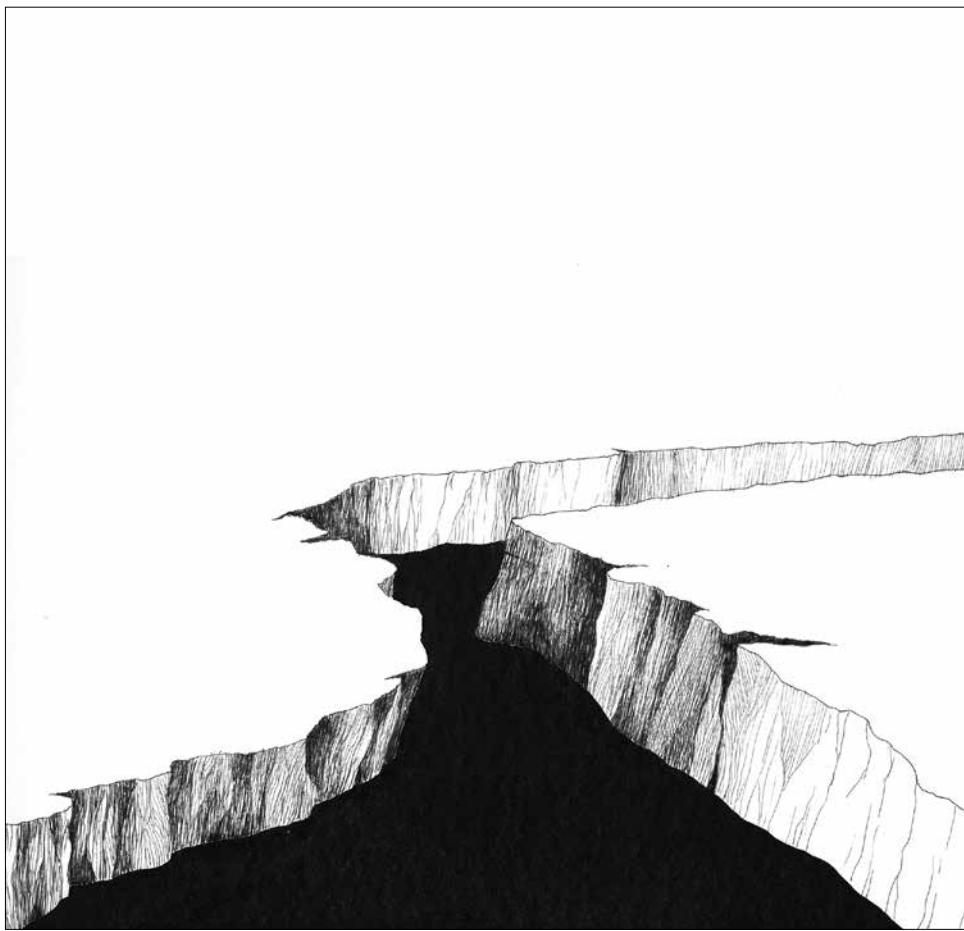
207

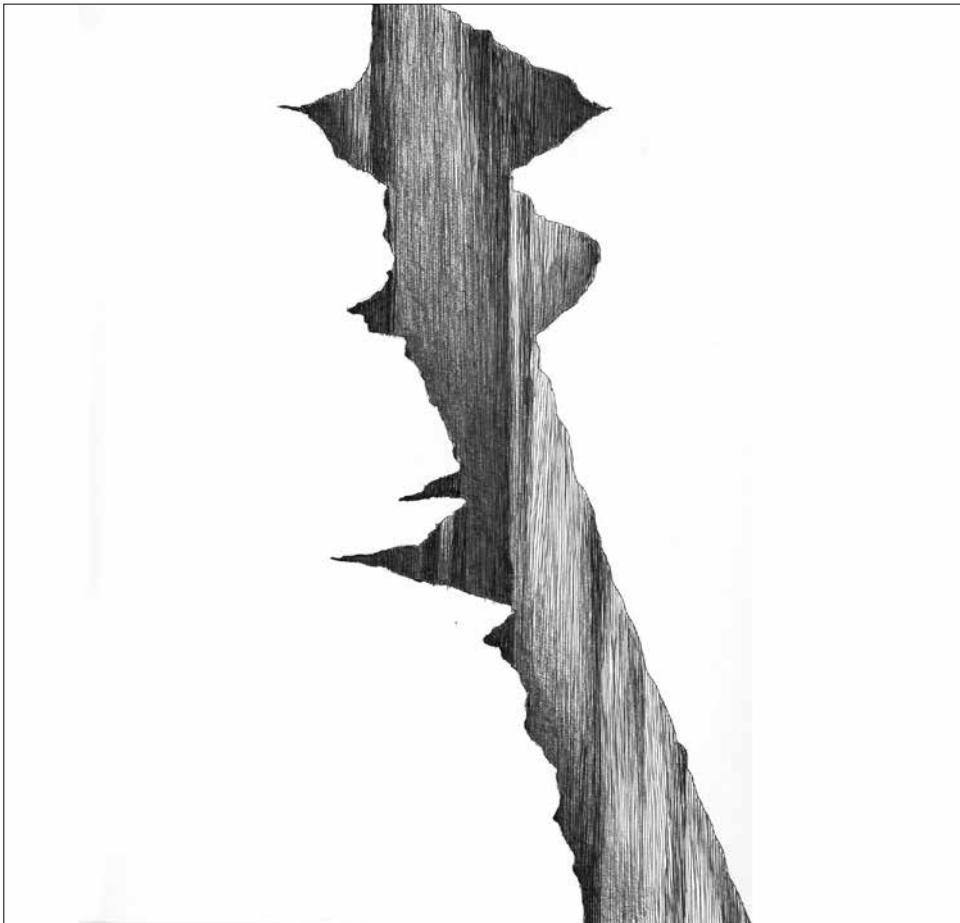
40 x 40 cm

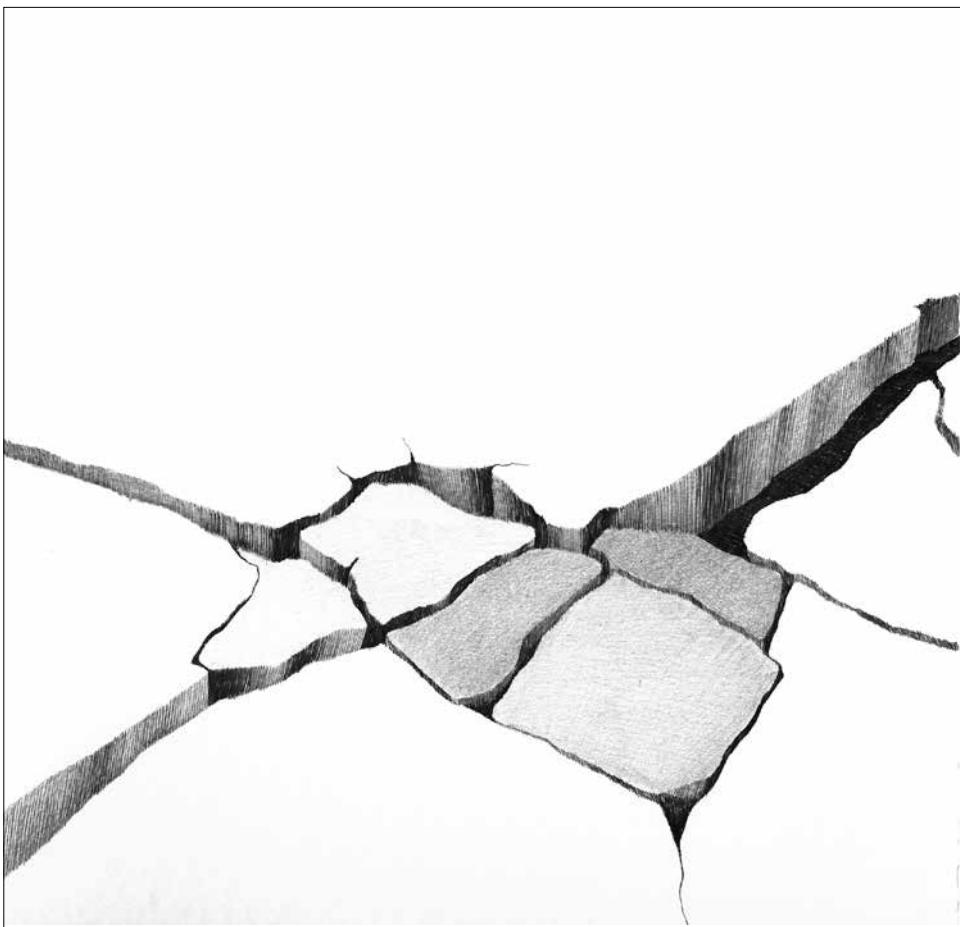
208

40 x 40 cm

209

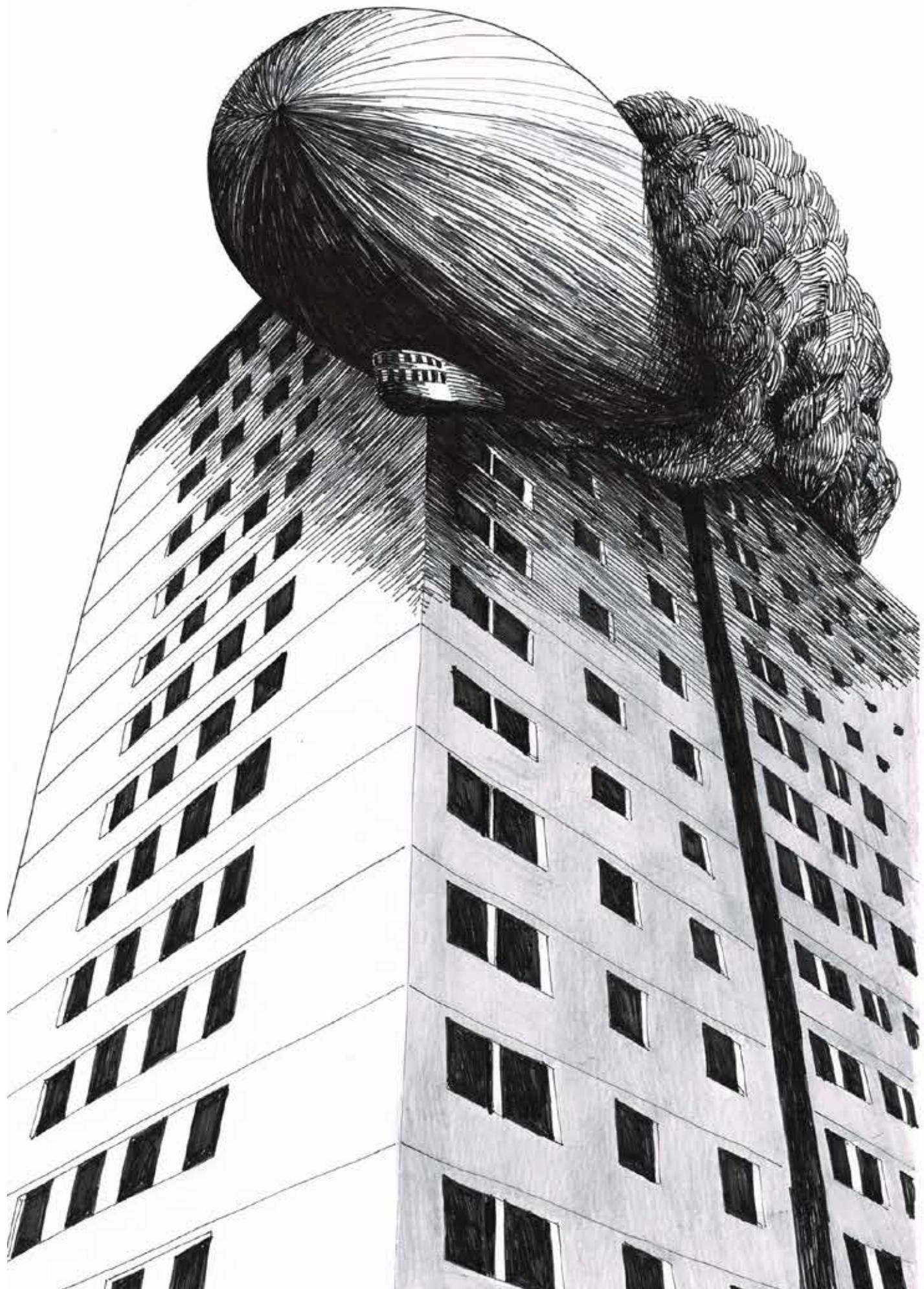

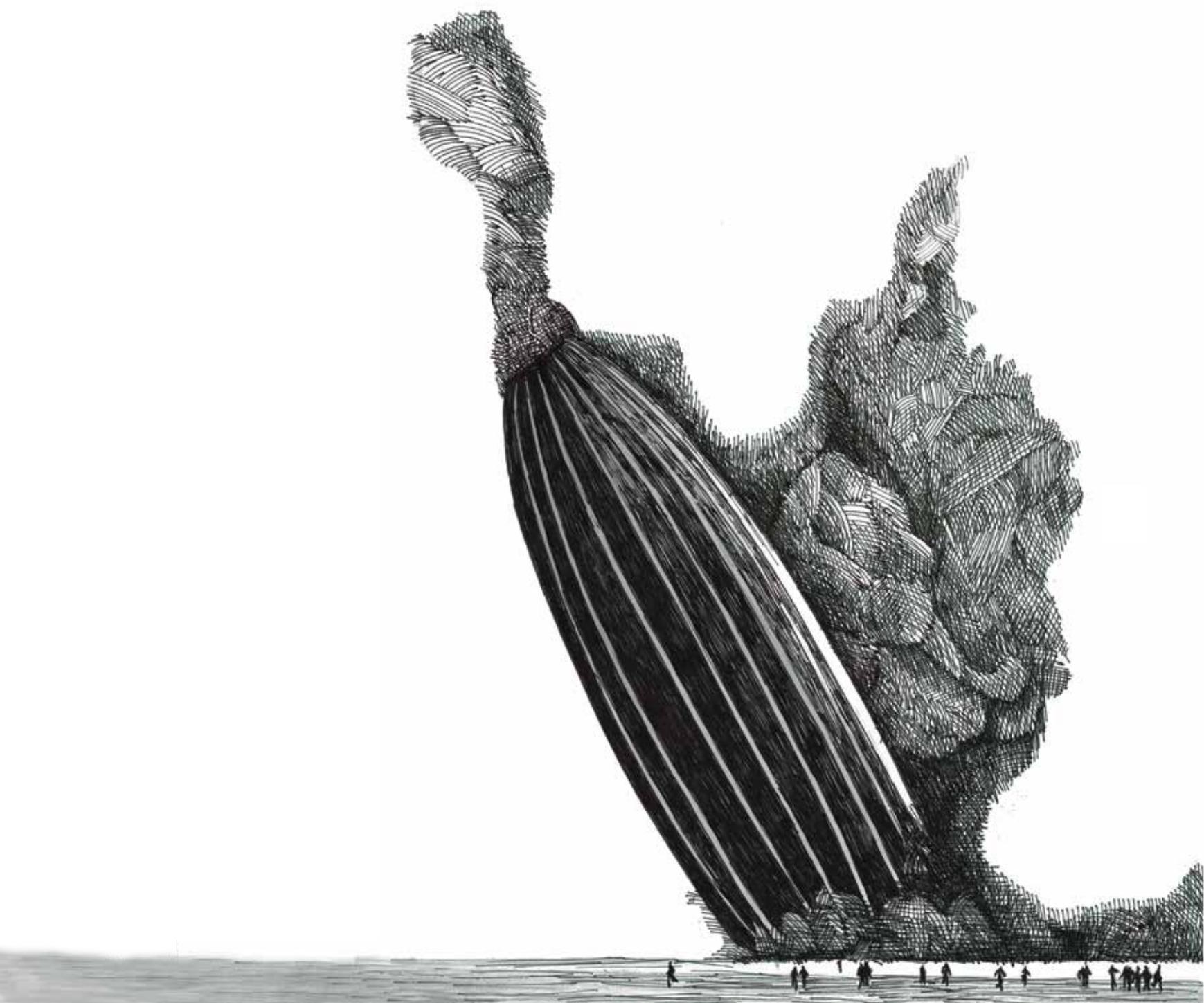
40 x 40 cm

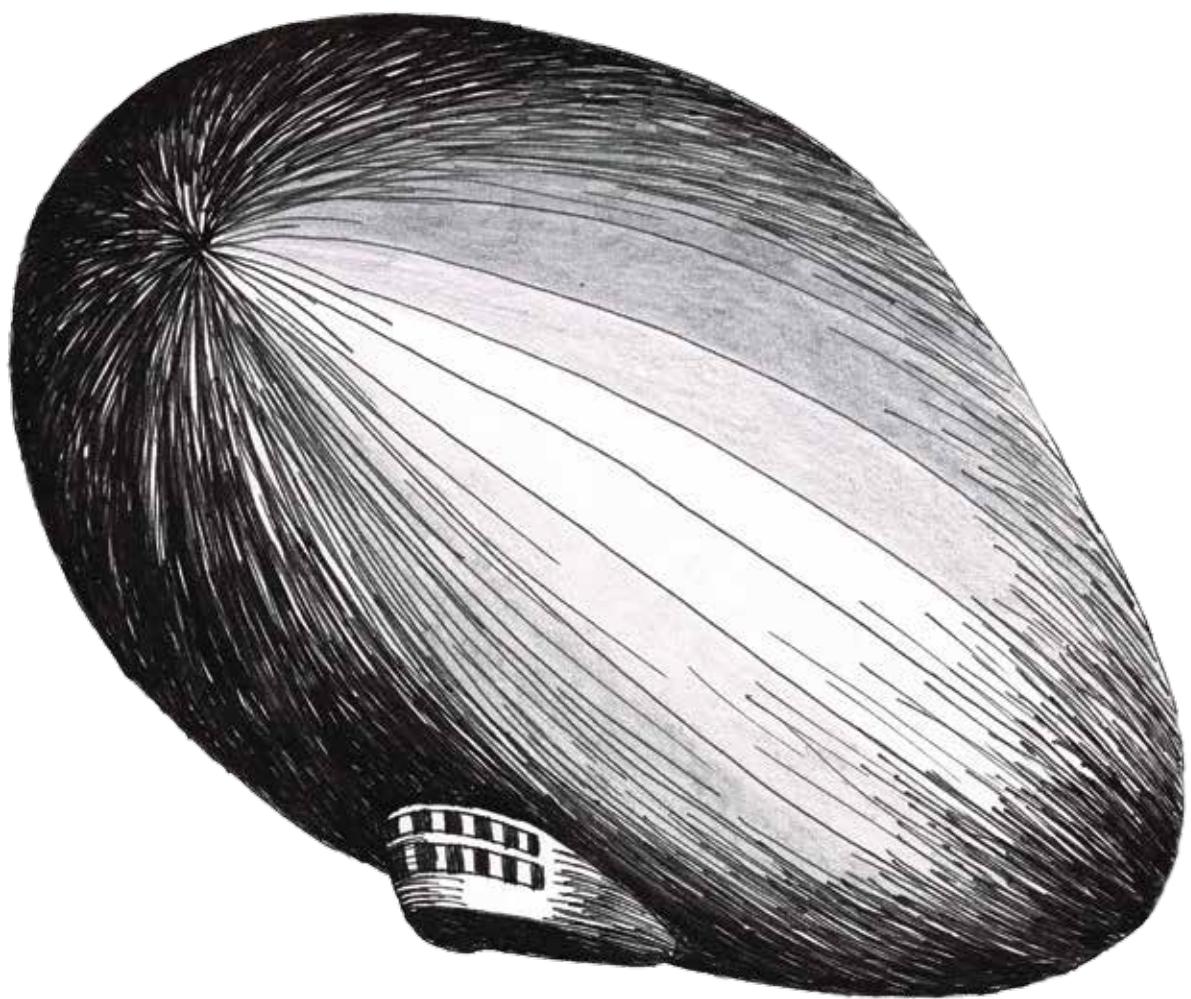
DRUHÉ SLNKO

SECOND SUN

2015

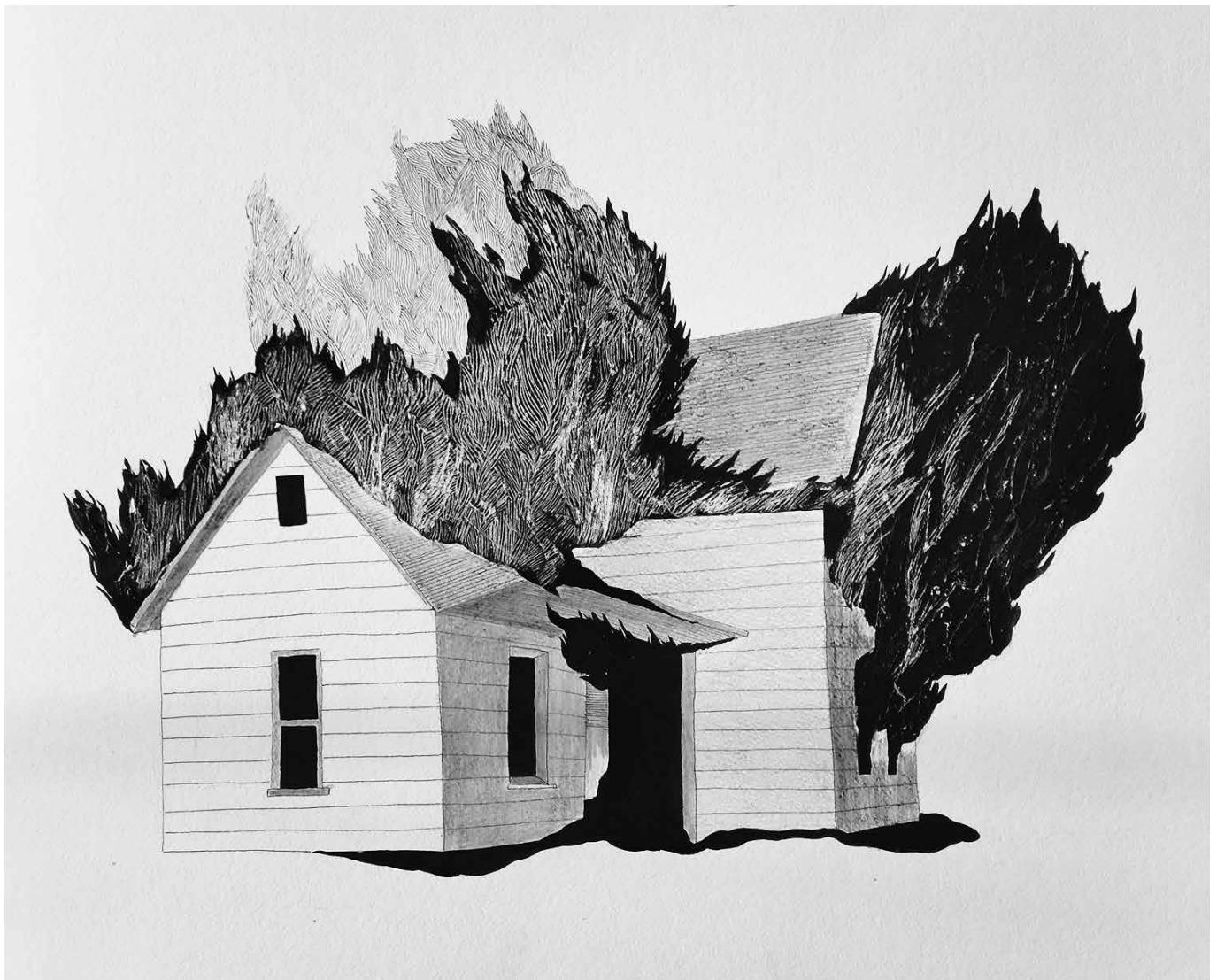

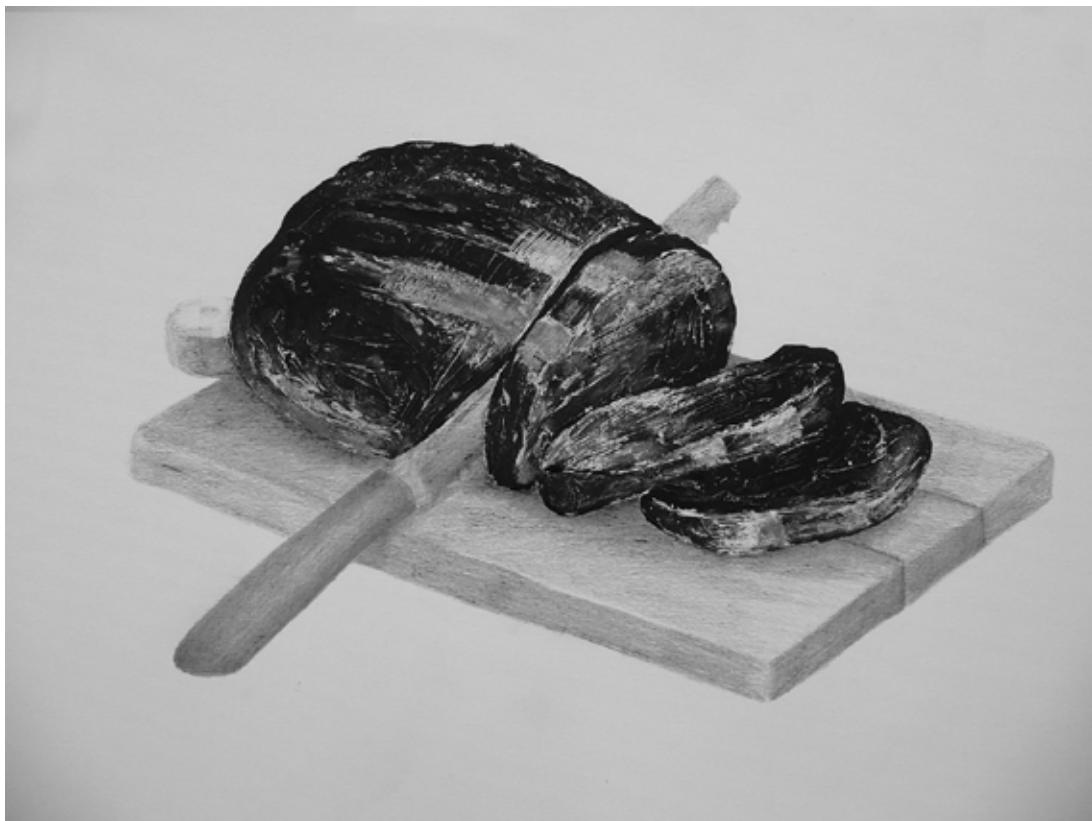
DNI HNEVU DAYS OF ANGER

2015 – 2016

215

56 x 76 cm

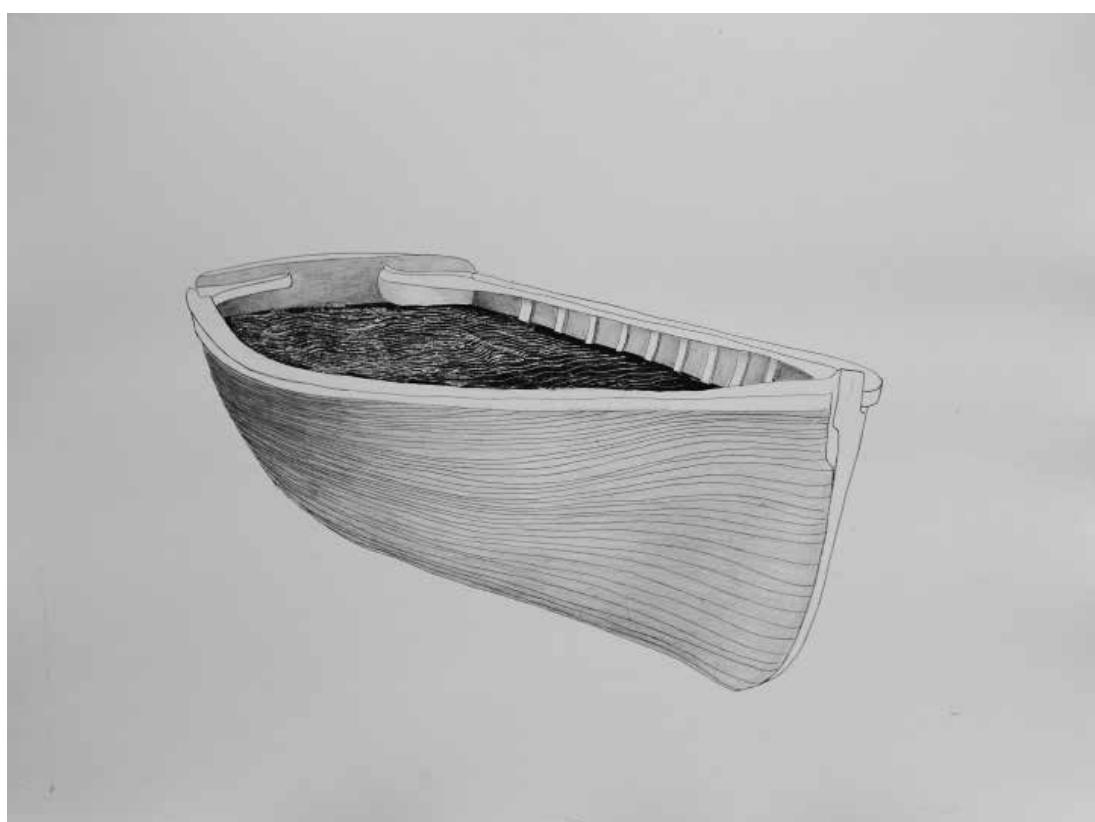
216

56 x 45 cm

217

56 x 45 cm

218

56 x 45 cm

219

56 x 45 cm

VYBRANÉ VÝSTAVY SELECTED EXHIBITIONS

2010 – 2016

Galerie Kritiků Praha, skupinová výstava *Pamäť – Prelud – Predstava*, 2016, kurátor: Ľuboš Lehocký
Critiques Gallery Prague, group exhibition *Memory – Phantom – Vision*, 2016, curator: Ľuboš Lehocký

Kunsthalle Bratislava, skupinová výstava *Fem(inist) Fatale*, 2015, kurátorka: Lenka Kukurová
Kunsthalle Bratislava, group exhibition *Fem(inist) Fatale*, 2015, curator: Lenka Kukurová

222

Galéria Schemnitz, Banská Štiavnica, výstava *Zasľúbená zem*, 2015, kurátorka: Diana Majdáková
Schemnitz Gallery, Banská Štiavnica, exhibition *Promised Land*, 2015, curator: Diana Majdáková

Nitrianska galéria, výstava *IDENTITY* (ľahkosť hľadania), 2014, kurátorka: Diana Majdáková (s Alenou Adamíkovou)
Nitra Gallery, Nitra, SK, exhibition *IDENTITIES* (lightness of searching), 2014, curator: Diana Majdáková (with Alena Adamíková)

223

Veľvyslanectvo SR v Londýne, výstava *Lod'* – štát, 2014, kurátor: Miroslav Pomichal
Embassy of the SR, London, UK, exhibition *Ship of State*, 2014 curator: Miroslav Pomichal

Galéria Kubik, Porto, Portugalsko,
výstava *Kresby... a obsahy*, 2013,
kurátor: João Azinheiro
Kubik Gallery, Porto, Portugal,
exhibition *Drawings... and Contents*, 2013,
curator: João Azinheiro

Galéria Blockprojects, Sheffield, VB, výstava v rámci projektu *Regular Line #2*, 2014, kurátorka: Zuzana Godálová
Blockprojects Gallery, Sheffield, UK, exhibition in the frameworks of *Regular Line #2*, 2014, curator: Zuzana Godálová

Kultúrny uzol Stanica Žilina-Záriečie, výstava *MIND GAMES*, 2011, kurátor: Juraj Čarný
Cultural Node Stanica Žilina-Záriečie, Žilina, SK, exhibition *MIND GAMES*, 2011, curator: Juraj Čarný

